

K I V O N A T

*Tiszacsege Város Önkormányzata Képviselő-testületének
2024. december 17-én megtartott
munkaterv szerinti nyílt ülésének jegyzőkönyvéből:*

167/2024. (XII. 17.) KT. számú HATÁROZAT

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásáról

Tiszacsege Város Önkormányzata Képviselő-testülete megtárgyalta a Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatára vonatkozó javaslatot és az alábbi döntést hozza:

1. Tiszacsege Város Önkormányzata Képviselő-testülete elfogadja az e határozat mellékletét képező, a 2024. évben felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Programot (2022-2027).
2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy gondoskodjon a Helyi Esélyegyenlőségi Programban (2022-2027) megfogalmazott feladatok határidőben történő teljesítéséről.
3. A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt Helyi Esélyegyenlőségi Program (2022-2027) aláírására.
4. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a döntéséről jelen határozat megküldésével tájékoztassa Torday Jenő Jánost, az Észak-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság esélyegyenlőségi mentorát, valamint az együttműködést vállaló szervezeteket, intézményeket.

Határidő: 1.,3, 4.: azonnal

2.: folyamatos - évente

Felelős: Szeli Zoltán polgármester

K. m. f

Szeli Zoltán s.k.
polgármester

Dr. Lajter Zoltán s.k.
jegyző

A kivonat másolat hitelül:

Tiszacsege, 2024. december 17.

Orosz-Eszenyi Petra Judit
jegyzőkönyvvezető

Helyi Esélyegyenlőségi Program

TISZACSEGE VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2022-2027.

2024. decemberben felülvizsgálva

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
Történelmi háttér.....	3
Földrajzi háttér.....	5
Társadalmi környezet.....	5
Gazdasági környezet.....	6
Gazdaság.....	7
Mezőgazdaság.....	8
Turizmus.....	9
Információs társadalom.....	9
Demográfiai adatok.....	10
Értékeink, küldetésünk.....	15
Célok.....	15
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	17
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	17
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	18
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	22
a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi.....	23
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	58
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	82
Bölcsőde.....	87
Óvoda.....	88
Általános iskola.....	88
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége.....	91
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	99
Akadálymentesítés.....	104
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	104
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	109
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	110
1. A HEP IT részletei.....	110
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	110
Jövőképünk.....	112
Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális).....	113
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	123
3. Megvalósítás.....	129
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	129
3.2 A megvalósítás folyamata.....	129
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	131
3.4 Nyilvánosság.....	132
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	133
4. Elfogadás módja és dátuma.....	134

„A 2024-es felülvizsgálat során belekerült részeket Arial Black betűformával és sötétvörös színnel jelöljük.”

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Tiszacsege Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Történelmi háttér

(Történelmi, földrajzi, gazdasági környezet főbb jellemzői)

Történelmi háttér

A település lassan már ezer éves múltra tekint vissza. Tiszacsege Árpád-kori kotinuus település. A Százdi-apátság 1067-es alapítólevele már a mai helyén lévő faluként említi meg. IV. Béla 1248-ban kiadott adománylevele szerint Csege országos jelentőségű rév volt, az itt áthaladóknak vámot kellett fizetniük. Az akkori falunak halászati joga volt a Völgyes, Nagy-morotva, és a Hortobágy vizére is. 1299-ben az elnéptelenedett Szilesd falu határát Csegéhez csatolták. 1241-ben a mongol seregek egy része is itt kelt át a muhi csata előtt. IV. Béla hat évvel a tatárjárás után, 1248-ban kelt oklevelében a falut az egri Püspöki egyháznak adományozta katonaállítás fejében. 1332-ben Károly Róbert birtoka volt, mint adófizető egyházas hely. A XIV. századtól a Bajoni család, majd a Hunyadi család birtoka lett. A település első okleveles említésekor (1248) villa Chege, az Anjou-korban (1336) possessió (= valakinek a birtokában lévő település), Hunyadiak korában, pedig oppidum (= magán földesúri joghatóság alatt álló mezőváros) néven szerepelt. A Tiszántúlról a nyugatra irányuló marhakereskedelem főútvonala itt haladt át. 1478-tól a debreceni mészáros céh is ezt az útvonalat használta. A XV. század Tiszacsege életében újabb fordulópontot jelentett, mert gazdaságilag megfelelő pozíciót ért el és ezért mezővárosi kiváltságot kapott. A Dózsa György féle 1514-es jobbágyseljárás negatívan hatott a településre. A korábban elnyert rangot elveszítette és újból lesüllyedt a jobbágyszintjére a megtorló intézkedéseknek köszönhetően. Ekkoriban már volt erősített kötemploma Tiszacsegének, ami feltehetően XIV. vagy a XV. században épült fel gótikus stílusban. Az építmény ma is a református vallást hirdeti, mint ezt régen is tette. A település ebben az időben rendelkezett vásártartási joggal, maga választotta “bírákkal”, lakossága, pedig a föld használatát taxával válthatta meg.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A mai Tiszacsegét a XVI. századi oklevelek is oppidumként tüntetik fel. A település különösen veszélyeztetett helyzetben volt a török portyázások miatt, a török határzónájában helyezkedett el. A lakosság életét a háromféle adó is megnehezítette, mely a következőkből áll: egyházi tized, töröknek, ill. saját földesurának fizetett adók. A XVI. század végén a mezővárosi kiváltságot elveszítette, de azért a városi múltjából néhány dolgot meghagyott. Miután a török uralom véget ért újabb korszak vette kezdetét. Az északi területekről jobbágyvándorlás hatására a lakosság száma elérte a 2000 főt. A Rákóczi szabadságharc idején a falu földes-ura Vay László, aki Rákóczi párti volt. Seregében sok önkéntes szolgált. 1709-ben "elhagyatott hely" - nek írták össze. A nincstelenek száma országos szinten is, rohamos növekedést produkált. Egyre riasztóbb méreteket öltött.

Az 1831-ben kirobbant parasztfelkelés során a szegény nemesek ellen is lángra kapott a nép haragja. Ezt a felkelést eltiporták és a lakosság megfélemezésére katonákat rendelték ki. A XIX. században a Tiszán meginduló gőzhajózás ismét reményt adott a városi rang megszerzésére. A gőzhajózás 1846-ban indult meg a folyón.

Igen élénk volt a személyszállító hajók forgalma hetenként négyszer jártak Tokajig, ill. Naményig és vissza is. A teherhordó hajók után, amikor sledgeket kötöttek és ezen is közlekedtek emberek. A település mind az I., mint a II. világháborúban elhunyt csegei hősöknek emlékművet állított. Gyakorlatilag teljesen megszűnt a közigazgatás, ezen a helyzeten, pedig a helyi kántor akart segíteni az igazgatás megszervezésével. Ebbe lassan bekapcsolódtak a volt községközi tisztviselők és előjárók is. Az 1945-ös föld- és házhelyosztás újabb fordulópontra jelentett, mert a belterületünk tovább bővült Homokhát, Zátony, Kismajor területekkel. A közép- és kisparaszti gazdaságok is a nagyüzemi gazdálkodások útjára léptek. 1949 óta fokozatosan helyezkedtek el az emberek az iparban. 1950 szintén fordulópontra a falu életében, melyet a községi önkormányzat által a tanácsok felállítására vonatkozó törvényszerű rendelet bevezetése jellemzi. Az első Tanácsválasztás 1950 áprilisában volt. Ezek a változások kommunális területen is észrevehetőek voltak. A XX. század más jelentősebb eseményeket is hozott a falu életében. Különböző újjáépítési munkálatok kezdődtek el pl.: az iskola, óvoda bővítési és fejlesztési munkái. 1982-ben a Termálfürdő is megnyitotta kapuit, majd a későbbiekben körülötte kialakult az üdülőfalv is. Nemcsak itt, hanem a Tisza parton is gombamódon szaporodtak a lábakon álló üdülőházak, nyaralók. Ezek száma ma már meghaladja a félezeret is. Éppen ezért Tiszacsege életében az idegenforgalom rendkívül fontos szerepet tölt be. Az üdülőforgalomnak köszönhetően elkezdődött a település lassú, de biztos fejlődése, mint vízen, mint szárazföldön is. Mi sem bizonyítja jobban, hogy a többnapos – nyaranta megrendezett – "Csege Napok" rendezvénysorozat, igen sok embert vonz ide. A Tiszán újra megindult a személyszállítás, sétahajózási lehetőségek. Tiszacsege fejlődésének csúcspontja, hogy újra megkapta a városi rangot 2000. július 1-én.

Tiszacsege nevének eredete, jelentése: A település nevének eredetére vonatkozóan számos, egymásnak ellentmondó adatot találunk etimológiai szótárakban, könyvekben ill. más kéziratokban. A szájhagyomány szerint a falu onnan kapta a nevét, hogy a Tiszának ezen szakaszán igen sok kecségét fogtak ki, amelyek száma rohamosan csökkent azóta. Napjainkban már igen ritka halfajtának számít itt. Ezt támasztja alá az is, hogy a falu 1696-ban készült első pecsétje is egy úszó kecségét ábrázol. A kutatók a következő változatokra bukkantak: Néhányan közülük egy ősi halfogó eszközzel, a "cége" szóval azonosították, amit itt a Tiszán sokáig alkalmaztak. Vannak, akik egy személynévvvel azonosítják, vagyis a Csege a Cseg személynévből alakult ki. Virág Rózsa nyelvész szerint a honfoglaláskor ez a terület egy jelentős tisztséget viselő magyar birtokában volt, és róla nevezték el Csege falujának. 1248-ból származó oklevélben "Chege"- nek írják. A település neve különböző írásokban még sokféle változatban fordul elő. A fentiekben már említett pecsétben már Csege olvasható, de a Tisza jelzőt csak a XIX. Század elején kapta meg, mert ezzel különítették meg az ország területén- a középkorban- lévő több Csege nevű helységtől. Így jelezték, hogy a Tisza melletti Csegéről van szó. /dr. Papp József, Tiszacsege 1967/

Földrajzi háttér

A település Hajdú-Bihar megyében, Magyarország keleti részén helyezkedik el. A város Debrecentől, a megyeszékhelytől Észak-nyugatra, 55 km-re, a szomszédos Szabolcs- Szatmár-Bereg megye megyeszékhelyétől, Nyíregyházától Délnyugatra, 88km-re, Borsod- Abaúj-Zemplén megye székhelyétől, Miskolctól 84 km-re fekszik. Hortobágy és a Tisza határán helyezkedik el. Polgártól 28 km-re délnyugatra, Tiszafüredtől 28 km-re északkeletre, a Hortobágyi Nemzeti Park északnyugati kapujában található. Az egységes morfológiájú település középpontjában a Tisza-part, Balmazújváros, Egyek felé vezető három út elágazása környékén az egykori egyutcás ófalu található. A településhez tartozik egy üdülőkörzet, amely a település és a Tisza között helyezkedik el.

Tiszacsege Hajdú-Bihar megye legifjabb városa (és egyben egyik legrégebbi települése). A 2022. január 1. állapot szerint az állandó népességének száma 4621 fő.

A település legnagyobb vonzereje a határában hömpölygő folyó, mely egész nyáron vonzza a vizitőrázókat. A látogatók csodálatos vízi és vízparti világot ismerhetnek meg, valamint a Tisza mente és a Hortobágy gazdag természeti csodáiból, értékeiből részesülnek.

Társadalmi környezet

Társadalmi szempontból elmaradott település városunk. A nyilvántartott álláskeresők száma magas. Az önkormányzat jelentős összeget fordít rendszeres szociális segélyre, és lakásfenntartási támogatásra. A 180 napon túli munkanélküliek száma, a járadékra jogosultak, a rendszeres szociális segélyben részesülők száma az aktív lakossághoz viszonyított arányát tekintve magasabb, mint az országos átlag. A településen a régmúlt időkre visszatekintve is sok

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

szegény ember élt, melyen az 1940-es ONCSA Alap valamelyest enyhített. A Magyar Országgyűlés 1940-ben elfogadta az Országos Nép- és Családvédelmi Alap – ONCSA létrehozásáról szóló 23. törvényt, amelynek célja egyebek között a leginkább támogatásra szoruló néprétegek gazdasági, erkölcsi és szellemi felemelése, életviszonyaik javítása, társadalmi kiegyenlítése volt.

Az alap különösen a sokgyermekes családok intézményes támogatását, a megélhetésükben veszélyeztetett, legfőképp mezőgazdasággal foglalkozó családok boldogulásának elősegítését tűzte ki célul. Tiszacsegén 17 ház épült a Vásártéren az állami hitellel és tervek szerint készült ONCSA program keretén belül, melyek még ma is állnak és lakhatóak, a jelenlegi Kossuth utca Egyek felé kivezető szakaszán.

Gazdasági környezet

Tiszacsege belterülete és külterületének nyugati része tájféldrajzilag a Közép-tiszai-ártérhez tartozó Borsodi-ártéren fekszik, a külterület keleti része már a Hortobágyhoz tartozik. Domborzatát tekintve a terület ártéri szintű tökéletes síkság, egyhangú felszínű, csekély szintkülönbségek jellemzik. A domborzat egyhangúságát csak néhány kunhalom (pl. Bonca-, Kecskés-, Sólyom-, Mélyföldes-, Kettős-halom) enyhíti. A felszín felépítésében finomszemű, fiatal, pleisztocén és holocén iszapos, agyagos löszrétegek uralkodnak, melyek a folyók iszapjának lerakódása során keletkeztek. A táji kettőség a talajtípusok elterjedésében is megnyilvánul. Nyugaton a Tisza öntésterületén kialakult fiatal, nyers öntéstalajok, réti öntéstalajok és réti talajok fordulnak elő, termékenységük közepes. Tőlük keletre, a löszös üledékeken – a felszín közeli szikes talajvíz hatására kialakuló-réti szolonyeczek, sztyeppesedő réti szolonyeczek és szolonyeces réti talajok jellemzőek. Gyenge termőképességűek, főként legelőként szolgálnak, utóbbi gyenge szántóként is hasznosítható. Külterületének nyugati részén a Tisza, keleti részén a Tiszából leágazó Nyugati-főcsatorna folyik, középső részén pedig az Árkus-ér. Mellettük még számos mesterséges csatorna található. A Tisza holtága a Holt-Tisza és a Morotva. A talajvíz mélysége 2-4 m közötti. A felsőpannon rétegből származó hévíz hőmérséklete 72 °C. A település és külterülete az Alföld flóraidékének Tiszántúli flórajárásába tartozik. Potenciális növénytakasúlsái a Tisza mentén, az alacsony ártéren mandulalevelű bokorfűzesek és puhafaligetek, a magas ártereken tölgy-köris- szil ligeterdők. Keleten tatárjuharos-lösztölgyesek és sziki tölgyesek voltak jellemzőek, sziki erdőpuszta - rétekekkel és sziki gyepekkel. Az eredeti növénytakasúlsákból szerencsére sok helyen maradt hírmondó a város területén. Ezek mára védelem alá kerültek, fennmaradásuk így biztosítottnak látszik. A városhoz tartozik az Ároktő-Tiszacsegei hullámtér Természetvédelmi Terület kisebbik része (a Kácsa-sziget szegélye), amely természetes ártéri növénytakasúlsai mellett európai jelentőségű madár élőhely voltával is büszkélkedhet. A holtágakban fellelhető még az igen ritka halfajunk, a lápi póc is. Tiszacsege területére átnyúlik az Ohati-erdő északi része is, ez a sziki tölgyesek egyik utolsó hazai maradványa. Kettős lombkoronaszintű erdő, a felső lombkoronaszintben a kocsányos tölgy uralkodik, a széleken azonban csertölgy is előfordul; az alsóban pedig – a tatárjuhar és a mezei juhar mellett- a mezei szil és a vadkörte található meg. A közigazgatási terület keleti része a Hortobágyi Nemzeti Parkhoz tartozik. Itt számos sziki növénytakasúlság található, a szikes mocsaraktól kezdve a szolonyec sziki rétekekig és szikes pusztákig. Ide tartozik a Kis- és Nagy Kecskés-puszta és a Cserepes-puszta. Előbbi mocsarainak fészkelő madarai a nyári lúd, a kormos- és a fattyúszerkő, ősszel darvak keresik fel. A Cserepes-pusztán a sziki növénytakasúlsók mellett előfordulnak löszpuszta-rétek is, védett növényük a macskahere. A puszta értékes madara a túzok és a kerecsensólyom.

A település a Balmazújvárosi Kistérségben fekszik, a kistérségre, ezáltal Tiszacsegére is a mezővárosi jelleg jellemző.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A Balmazújvárosi Kistérség a régió középpontjában található, egyike Hajdú-Bihar megye 9 kistérségének. A területe a Hortobágyot öleli át, amelynek dél-nyugati kapujában található a város. A települések közötti megközelíthetőségét a megépült autópályák és a 33 főút biztosítja, az Észak-alföldi régió centrumait (Szolnokot, Debrecen, Nyíregyházát) összekötő fő térszerkezeti tengely azonban elkerüli a területet, ami jelentős hátrányokat eredményez.

A kistérség fő statisztikai adatai Balmazújvárosi Kistérség Terület (km²) 827 km²

Lakosság száma (fő) 30.175

Kistérséghez tartozó települések száma (db) 5

Tiszacsege gazdaságát évszázadokon keresztül a mezőgazdaság határozta meg. A 70,4 hektár nagyságú terület az egykor jelentős állattartáshoz szükséges legelők miatt alakult ki. A későbbi időszakban jellemző legeltetési állattartást idővel a szántóföldi művelés váltotta fel. Ma is a szántó tekinthető dominánsnak, de vannak rét-, legelő művelési ágú területek is. A talajadottságok nagyon jónak mondhatók, így a szántóföldi növénytermesztés a jövőben is versenyképes lehet. Sajnos a versenyképesség egyik velejárója a munkaerővel is takarékoskodó korszerű technológia, aminek következtében ez az ágazat a foglalkoztatásban egyre kisebb arányban tud részt venni. Annyi bizonyos, hogy a lakosság jelentős része még sokáig kötődik a mezőgazdasághoz, és sokan lesznek, akik kisebb mennyiségben (főleg kertekben) termelnek és állítanak elő házilag élelmiszereket. A speciális és biotermékek előállítása piacképesebb, mint a hagyományos termelési és termék előállítási módok. Az élelmiszer-feldolgozást illetően ígéretes, hogy néhány kis- és középvállalkozás már működik, de jó lenne, ha a jövőben növekedne a hűtőtároló kapacitás, és épülnének szárítók, illetve terménytárolók is. A XX. század elején a térségi kapcsolódást nyújtó út- és vasútfejlesztéseknek köszönhetően a mezőgazdaság mellett a kereskedelem, a kézműipar, az agrártermékek feldolgozása is meghatározóvá vált. Tiszacsege fejlődése számára a legnagyobb lehetőséget a természeti értékek közelsége és ebből a szempontból jó földrajzi fekvés (Hortobágy kapuja) jelenti, amelyhez megfelelő turisztikai koncepció, és marketingprogram szükséges. A megyeszékhelyek Tiszacsege számára is felvevőpiacot jelentenek, valamint a helyi turisztikai vonzerők és szolgáltatások fejlesztésének egyik célcsoportját képezhetik. A település az öt megyeszékhely lakossága számára potenciális szuburbanizációs célterület. A tudásalapú és innováció-vezérelt gazdaság (az úgynevezett Lisszaboni folyamat) kiteljesedése szempontjából a megyeszékhelyek - első helyen Debrecen - felsőoktatási bázisa, és a támogatási rendszer „versenyképességi pólus” koncepciója a település számára új fejlődési lehetőségeket, együttműködési formákat nyújt. Tiszacsegén külön kiemelendő a területe alatt található gyógy- és termálvíz készlet, melyre alapozottan a meglévő gazdasági bázis a turisztikai szolgáltatások irányába diverzifikálható. Az idegenforgalom, vendéglátás valószínűleg hosszabb távon sem lesz képes a helyi gazdaság meghatározó tényezőjévé válni, de a jövedelemtermelésben, foglalkoztatásban és a térség arculatának kialakulásában betöltött szerepe vitathatatlan.

Gazdaság

A XX. század elejétől az ipar fontosabb szerepet kapott a település fejlődésében. A feldolgozóipar hatott legnagyobb mértékben a város fejlődésére. Az ipar fejlődése nyomán fejlődött az infrastruktúra, ami megteremtette a további fejlődés hátterét. Az ipar elősegítette az ellátó, szolgáltató szektor növekedését, melyekben egyre inkább a vállalkozások szerepe dominál. Tiszacsege gazdasága a KSH legfrissebb adatai alapján került elemzésre, felhasználva az Integrált Városfejlesztési Stratégiában feldolgozottakat. A különböző regisztrált vállalkozások számait tekintve a 2001-es országos felmérések óta jelentős mértékben, több mint kétszeresére nőtt a regisztrált egyéni vállalkozók száma, a mellékfoglalkozású egyéni vállalkozások száma. A nyugdíj mellett vállalkozók száma 5 év alatt közel háromszorosára növekedett. Ez utóbbi jelenség a gazdasági válság és az emiatt megnövekedett árak, a nyugdíjak reálértékének csökkenésére is visszavezethető. Az egyéni vállalkozási formák mellett a nagyobb gazdasági társulások megőrizték a számukat, szerepüket. A korlátolt felelősségű társaságok elterjedése jelent egyedül számottevő fejlődést, csökkenést a betéti társaságok és a mezőgazdasági szövetkezetek száma mutat.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Tiszacsegén a kiskereskedelmi üzletek átlag 53-54%-ban egyéni vállalkozásként üzemelnek. A vendéglátás területén nagyobb szerep jut az egyéni vállalkozókra, ők átlagosan 65%-át jelentik a turisztikai szolgáltatásoknak. Ez a magas arány annak köszönhető, hogy a termálfürdő és kemping által fenntartott kiszolgáló egységen kívül nincs más nagyobb turisztikai célú vendéglátó szolgáltatási központ kiépítve. A szálláshelyek száma gyors, majdnem négyszeres növekedés (2006-2008) után 2009-re a recesszió és a kereslet csökkenés hatására visszaesett, de 10 éves intervallumra nézve így is megduplázódott a férőhelyek száma. A város elhelyezkedése nem csak a természeti adottságok szempontjából kiváló, de az autópályák, az ország- és megyehatárok közelsége miatt a kereskedelem és a logisztikai tevékenységek szempontjából is rejt lehetőségeket, melyek eddig –többnyire – kiaknázatlanok.

A lakosság meglátása szerint a multinacionális kereskedések száma épp megfelelő ahhoz, hogy még a kiskereskedések és a piac is működni tudjon, és közben ne kelljen sokat utazni a helyben nem elérhető termékek beszerzéséhez. A széles szolgáltatói és kereskedelmi spektrumnak köszönhetően a mindennapi élethez szükséges javak beszerezhetők helyben. 2017-ben összesen 36 kiskereskedelmi egység működött a város területén.

Mezőgazdaság

Tiszacsege területének mintegy 75%-a a talajok termékenysége jóvoltából különböző célú mezőgazdasági hasznosításra alkalmas. A termőtalajok a város legfontosabb természeti kincsét jelentik. A közigazgatási területen gazdálkodók száma és minősége a reprivatizálással és a kárpótlással jelentősen megváltozott.

A korábbi gazdálkodók - mezőgazdasági termelőszövetkezetek - mellett megjelentek a magángazdálkodók is. Öröndetes, hogy az elmúlt 15 évben a városban szép számmal alakultak kis- és középvállalkozások, amelyek mára megerősödtek, így a foglalkoztatás területén is egyre nagyobb a szerepük. Sokan dolgoznak östermelőként (51 db), amely abból adódik, hogy a mezőgazdaságnak nagy szerepe van a gazdaságban, valamint a munkahelyek fellelőképessége alacsony. Az emberek a mezőgazdasági tevékenység által önfoglalkoztatóvá válnak. A művelési ágak közül a szántók jelentik a terület legnagyobb részét. A második legnagyobb részt a rételező besorolású területek adják. Tiszacsege földterületének 85%-át e kétféle terület teszi ki. Erdőket csak kisebb foltokban találunk és az utat övező fasorokat is rendre kivágták. Szőlő-gyümölcsös általánosságban nem jellemző, a településen belül, annak kertés övezetében és környékén alakult ki. Tiszacsege agrártelepülés, melynek egyik fontos eleme az állattartás. Egyéni gazdaságokban főleg a szárnyasok tartása az elterjedt, de sokan tartanak juh (7749 db), szarvasmarha (1497 db), sertés (629 db) állományt is. A város szerkezetén is fellelhető az évszázadokra visszanyúló kétfeltes gazdálkodási forma. Ma már sokkal felaprózottabbak, kisebbek a telkek, de még előfordulnak a hagyományos hosszú telekkapcsolattal rendelkező egyéni gazdaságok. A telkeken való gazdálkodás – különösen a kertvárosi övezetben - sok esetben konfliktust jelent a környéken lakókkal. A városi polgárság nehezen túri meg az állattartással, vagy egyéb gazdasági tevékenységgel járó levegő-, illetve egyéb környezetszennyezést.

Egyéni gazdaságok állatállománya és konyhakerti területe

Az 1994-ben megtartott földárverések során a föld nagy része, mintegy 80%-a került magántulajdonba. A nagyszámú magángazdálkodó mellett a nagyüzemi gazdálkodás is jelentőssé vált. 2010-ben 10 db mezőgazdasági szervezetet tartott számon a statisztikai hivatal. Az állattenyésztő és növénytermesztő gazdaságok igyekeznek a helyi piacra termelni, melynek a fellelőképessége alacsony. Sajnos a térségben a feldolgozóipar még nem épült ki megfelelően (az egész régióra jellemző), így a termelt áruk nagy része máshol kerül feldolgozásra. Az állattartás hosszú távú fenntarthatóságához elengedhetetlen a nagykiterjedésű szántók, legelők

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

megléte, ezt segíti a város jelentős kiterjedtsége. A legjellemzőbb gazdálkodás ma a szántóföldi művelés, amit közel 4300 hektáron végeznek. A művelés alatt álló földterület több mint fele a szántóföld, 42%-a rét, legelő, ami nagynak mondható. A szántóföld átlagos aranykorona-értéke csak valamivel alacsonyabb az országos átlagnál, a legelők minősége azonban jó.

A térségre jellemző az országos átlaghoz képest kiemelkedő lúd és juhtenyésztés, amely a város földrajzi elhelyezkedésével, a Hortobágy közelségével magyarázható. A koncentrált gazdasági területeken (pl. ipari park) elhelyezkedő vállalkozások kis számban vannak jelen. A település jelentősebb vállalkozásai a mezőgazdaságban vagy a turizmusban, illetve a hagyományos kereskedelmi és szolgáltató szektorban működnek. Hasonlóan a hasonló méretű és helyzetű kisvárosokhoz a település önkormányzata az egyik legnagyobb foglalkoztató.

Turizmus

A fürdő turisztikai szempontból nagy kincs, hiszen a megye egyik legolcsóbb belépőjével látogatható. Azonban jelentős fejlesztések szükségesek ahhoz, hogy megszűnjön a szezonális jellege; az infrastruktúrája és a kísérő szolgáltatások, programok és a kapcsolódó szálláshelyek pedig minden igényt kielégítsenek. A pályázati lehetőségek teljes kihasználása érdekében turisztikai egyesület létrehozását tervezi a város vezetése. A gyógyfürdő területe 56.594 m² nagyságú. A strand csendes, árnyas, parkosított zöld területeivel kedvenc helye lehet a pihenésre, gyógyulásra váróknak. A fürdő termálvizét 2002-ben gyógyvízzé minősítették. A szolgáltatásokat a fedett fürdő mellett, a kemping, valamint a büfé egészíti ki. Sportolásra lehetőséget biztosít több sportpálya. A városban található szálláshelyek jelentős fejlesztéseken és bővítéseken mentek keresztül az elmúlt években, de a megfelelő színvonal sok esetben még nem biztosított.

A Termálstrand az alábbi területmegosztással rendelkezik:

Alapterülete: 56.594 m²

Beépített alapterület: 3700 m²

Pihenőterület: 52.894 m²

Információs társadalom

A modern kommunikációs technológiához való hozzáférés elengedhetetlen feltétele a gazdasági fejlődésnek. A telekommunikációs eszközök könnyű elérhetősége lehetőséget ad a térségi szereplők, az országos és nemzetközi kapcsolatok kiépítésének. Az utóbbi években a mobil távközlési készülékek térhódítása következtében csökkent a vezetékes távbeszélő hálózatok jelentősége, emiatt a KSH által számszerűsített adatok sem tükrözik a teljes valóságot. A KSH adatbázisa nem tér ki a mobilszolgáltatók által a településen megkötött szerződésekre. A rohamos informatikai fejlődés következtében, a vezetékes telefonhálózatok már nem szolgálják ki teljes mértékben a vásárlók igényeit. Az országoshoz hasonlóan Tiszacsege távközlési ellátottsága jól kiépített. Közcélú vezetékes távbeszélő szolgáltató a megyében a Magyar Telekom Nyrt., és a UPC Magyarország Kft. Az utóbbi években a mobil hálózatok teljes kiépítésével a lefedettség problémák jelentős része megoldódott. A mobilszolgáltatás a Telekom, a Yettel és a Vodafone között oszlik meg. A mobil előfizetők száma biztosan meghaladja a vezetékes előfizetőké. A fiatalabb generációk már a hordozható elektronika használói. A nyilvános közterületi telefonfülkék száma 2001 és 2011 között jelentősen csökkent. A mobilkommunikáció elterjedésével a helyhez kötött kábeles vagy műholdas internet mellett a mobiltelefon és egyéb szolgáltatók által üzemeltetett mobil internet hálózatok száma, előfizetése rohamosan növekszik.

Telefon, Kábel TV, és Internet:

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2011-ben 2098 db lakást tartott nyilván a KSH, ebből 467 telefonnal együtt kötött internet előfizetés és 422 db kábeltévé szolgáltatás volt lakásokba bekötve. Az egyéni analóg távbeszélők, azaz a vezetékes telefonok száma 2005 és 2011 között jelentősen csökkent, 776 tiszacsegei lakásban van csak vezetékes vonal. A TV és telefon nélküli csomagban előfizetett internet bekötések száma csekély, átlag 187 körüli.

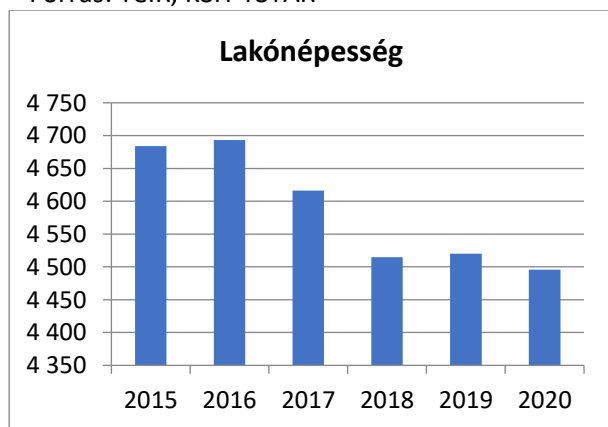
Demográfiai adatok

A demográfiai adatok vizsgálata a TeIR, valamint Tiszacsege Önkormányzatának adatai alapján történt. A lakónépesség 2007-től vizsgált száma folyamatos csökkenést mutat, a 2007-es 4741 főhöz képest 2019-ben mindössze 4520 fő a lakónépesség száma, 221 fő a létszámcsökkenés. A csökkenésnek nagyrészt oka az elvándorlások magas száma, valamint a természetes szaporodás évenkénti csökkenése az elhalálozás arányával szemben. A település előregedő tendenciát mutat. Tiszacsege állandó népességének nem szerinti megoszlása az országos átlaggal megegyező, minden évben magasabb a nők aránya.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	4 684	bázis év
2016	4 693	100,19%
2017	4 616	98,36%
2018	4 515	97,81%
2019	4 520	100,11%
2020	4 496	99,47%
2021	4 621	102,78

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

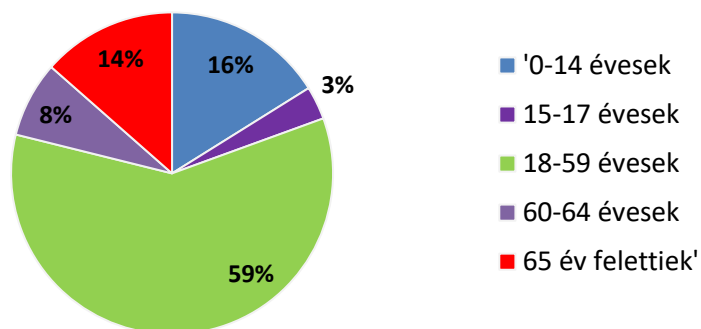
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

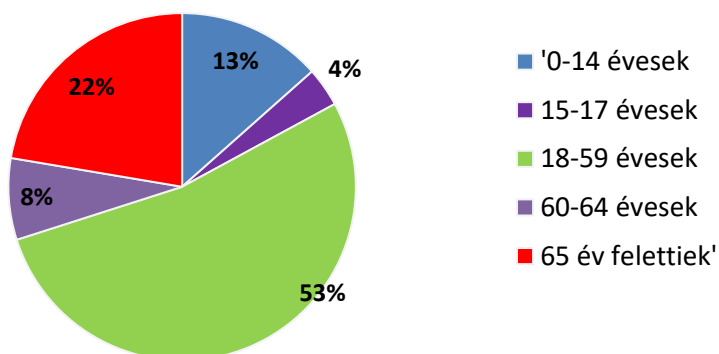
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2339	2305	4644	50,37%	49,63%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			124	2,67%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	377	310	687	8,12%	6,68%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	78	84	162	1,68%	1,81%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1390	1221	2611	29,93%	26,29%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	178	175	353	3,83%	3,77%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	316	515	831	6,80%	11,09%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

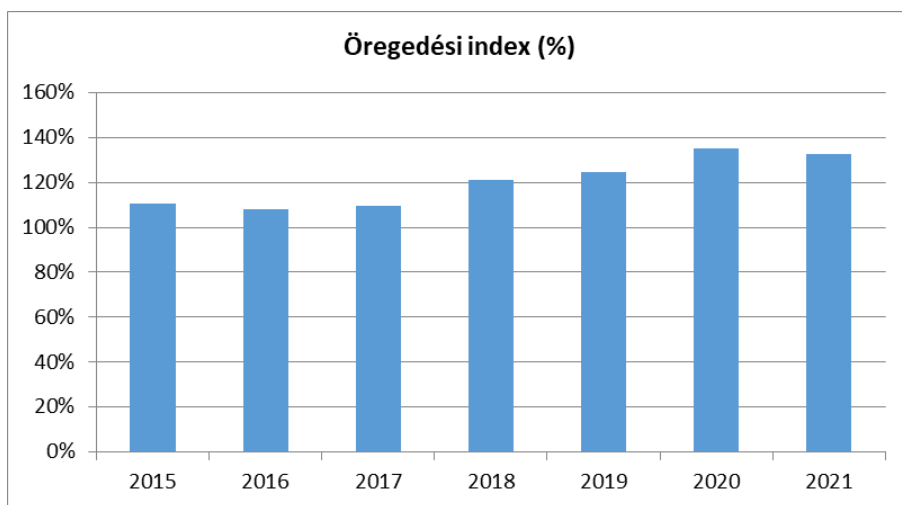

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	809	733	110,37%
2016	798	737	108,28%
2017	793	724	109,53%
2018	831	687	120,96%
2019	855	687	124,45%
2020	911	675	134,96 %
2021	903	680	132,80 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	-4,47
2016	5,55

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2017	-12,46
2018	-21,47
2019	1,33
2020	0,7

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	-1,92
2016	-3,63
2017	-4,51
2018	-2,63
2019	-2,88
2020	-8

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A város népességszáma 1870-től 1960-ig (a háborús éveket leszámítva) fokozatosan növekedett, az 1960-as években a munkalehetőségek hiánya miatt csökkent, majd az új ipari üzemek és infrastrukturális fejlesztéseknek köszönhetően 1970 és 1991 között ismét emelkedett. Az utóbbi évtizedekben jelentősen fogyatkozik a népességszám, melynek oka az országosan is jellemző negatív demográfiai folyamatokban keresendő: a házasságkötések és születések számának csökkenése, miközben a halálozások száma magasabb, mint a születések száma.

A vándorlási egyenleg szinte évről évre változó képet mutat, általában negatív vándorlási különbség jellemezte Tiszacsege demográfiai viszonyait. 2011-ben 4846 fő a város népessége, amely 71 fő/km²-es népsűrűséget jelentett. A születések számának csökkenésével, 10 év alatt jelentősen csökkent a gyermekkorúak, fiatalok aránya, és az országos tendenciákhoz hasonlóan megindult a népesség öregedése. A nemek szerinti megoszlásban az aktív korral bezárólag minden korosztályban magasabb a férfiak száma, a nyugdíjas kort azonban már jóval több nő éri el. Növekszik tehát az egyedülálló idősök száma is. E társadalmi, demográfiai tényezők hatásának következtében egyre inkább növekszik az állami gondoskodás szerepe.

Munkahellyel a munkaképes korú lakosság 40%-a rendelkezik csupán. A fiatalok megtartása a település jövőjének és fejlődésének fontos eleme. A település legfontosabb feladata a népességmegtartó képesség erősítése, az elvándorlás megakadályozása, mely alapot teremthet a jövőbeni fejlesztéseknek.

A város népességmegtartó erejét meghatározó módon a munkahelyteremtés, a foglalkoztatás bővítése tudja növelni. A település lakhatósága, a lakosok identitásérzetének nélkülözhetetlen eleme a közbiztonság és a társadalmi stabilitás.

Tiszacsege is küzd az országos tendenciának számító előregeredéssel, a negatív gazdasági és társadalmi folyamatok következtében a fiatalok, sőt teljes családok elvándorlásával. A fiatalok röghöz kötése szerencsére nem célja a város vezetésének, hazatérésük viszont annál inkább. A népesség csökkenésének közvetlen okai között Tiszacsegén egyrészt a születések csökkenése, másrészt a természetes népességfogyás, a halandóság növekedése figyelhető meg. A halálokokat vizsgálva első helyen a szív-és keringési rendszer megbetegedései állnak (50%), majd 33%-kal követik a daganatos megbetegedések. További 5-5%-ért felelősek a légzőszervi megbetegedések és a cukorbetegség.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Értékeink, küldetésünk

A helyi esélyegyenlőségi program kiemelt figyelmet fordít:

- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, megszüntetésére;
- az oktatásban, képzésben megjelenő sztereotipikus pályaorientáció megváltoztatására;
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására;
- munkaerő-piaci, tevékenységi szegregáció visszaszorítására;
- a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására.

Az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő fenntartói tevékenységek, felelőségek

- az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében a kötelezettségek meghatározása; a kötelezettségek teljesítéséért felelős személyek kijelölése, akiknek fő feladata: a program megvalósításának koordinálása,
- a program végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása; az esélyegyenlőségi terv nyilvánosságának biztosítása;
- az esélyegyenlőségi terv megvalósításában érintett intézmények vezetőinek tájékoztatása;
- esélyegyenlőségi kockázatok kezelése, intézkedési tervek készítése, értékelése, folyamatos korrekciója;
- fejlesztési célok időrendi prioritásának kialakítása, a mérhetőséget lehetővé tevő indikátorok meghatározása;
- az eredmények nyilvánosságra hozásakor a személyes adatok védelmének maximális érvényesítése;
- a település döntéshozóinak két évente történő tájékoztatása a megvalósításról.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tiszacsege Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Tiszacsege Város Önkormányzata, Tiszacsege Város Képviselő-testülete és szervei döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a város nem önkormányzati fenntartású intézményeivel, társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházaival, önszerveződéseivel,

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

társulásaival, egyesületeivel és alapítványaival közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Tiszacsege Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámsági igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó szabályozás (1083/2006/EK rendelet) kiemel két olyan horizontális elvárást, amelyet minden pályázat tervezése során figyelembe kell venni: az egyik az esélyegyenlőség a másik

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

pedig a fenntartható fejlődés. Az Európai Bizottság javaslatára és a sajátos magyar adottságok és problémák figyelembe vételével 5 olyan terület került kijelölésre, melyek hozzájárulhatnak az esélyegyenlőségi célcsoportok hazai helyzetének javulásához. A települési esélyegyenlőségi helyzetelemzés és program kidolgozásakor ezen 5 célcsoport esélyegyenlőségi helyzetét vizsgáljuk, a települési ellátórendszerhez történő hozzáférés tükrében.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

A stratégia a romákat érintő kulcsproblémákra reagál, újfajta, diagnózis alapú megközelítést alkalmazva. Lényege a célzott segítség és beavatkozás, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a fejlesztési eszközöket a helyben felmért problémákhoz, szükségletekhez kell igazítani. A megközelítés hatékony beavatkozást és forrásfelhasználást tesz lehetővé az érintett területeken.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása két éves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyermekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyermekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

A „Magyar Köztársaság Kormányának programja a sikeres, modern és igazságos Magyarorszáért 2006-2010” ESÉLYEGYENLŐSÉG A NŐKNEK című fejezete rögzíti a Kormány elkötelezettségét a nők és férfiak társadalmi egyenlősége iránt. Eszerint a Kormány biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfiakkal azonos jogai legyenek a mindennapokban, és a nők férfitársaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre. Stratégia 6 prioritást határoz meg olyan területeken, ahol a nők és férfiak társadalmi egyenlőségének eléréséhez határozott kormányzati lépések megtétele szükséges.

Ezek a következők:

- 1.A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele.
- 2.A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása
- 3.A férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

4. Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele
5. A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása
6. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról szóló határozatot az Országgyűlés 2009-ben fogadta el. A stratégia célja a fenntarthatósági elvek mentén alakított, minden korosztály számára élhető világban olyan gazdasági és társadalmi környezet kialakítása, amelyben az idősödő és az idős emberek meg tudják őrizni aktivitásukat, társadalmi részvételüket. Olyan szemlélet kialakítása, amellyel biztosítható és növelhető az időskor presztízse és az idős emberek iránti szolidaritás. Az időskorra történő felkészülés és az aktív társadalmi részvétel igényének erősítése. Az állam, a nonprofit, for-profit, informális közösségek és az egyén felelősségének és szerepének tisztázása, melyet társadalmi szerződés alapján erősíteni szükséges. A szükséges támogatás biztosítása ahhoz, hogy minden egyes ember nagyobb egyéni felelősséggel tudjon hozzájárulni méltó időskora megteremtéséhez.

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Fontos megemlíteni azokat a koncepciókat, programokat és terveket, melyek jóllehet egy-egy szektor konkrét célkitűzéseit és terveit határozzák meg, mégis szervesen és elválaszthatatlanul kapcsolódnak az esélyegyenlőség kérdésköréhez. A teljesség igénye nélkül:

- ☐ Tiszacsege Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája (IVS)
- ☐ Tiszacsege Város Gazdasági programja
- ☐ Tiszacsege Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója
- ☐ Köznevelési Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv
- ☐ Tiszacsege Város Óvodai Nevelési Esélyegyenlőségi Programja
- ☐ Tiszacsege Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára.

- ☐ **Költségvetési koncepció** – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény

24. § értelmében A jegyző, által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-áig - a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-éig - benyújtja a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá.

A koncepcióban a következő évre vonatkozóan átfogóan tervezésre kerülnek az egyéb tervek mellett a szociális juttatások. Valamennyi az esélyegyenlőség szempontjából számításba vehető költségtervezés itt összpontosul.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

□ **Gazdasági program** - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

A fejlesztési terv azt a célkitűzést szolgálja, hogy egy előre kidolgozott terv alapján legyenek konkrét célmeghatározások, ennek mentén keres az Önkormányzat pályázati lehetőségeket, egyéb forrást a megvalósításhoz. Gyakran egy gazdasági program tartalmazza az esélyegyenlőség szempontjából érintett területek hiánykompenzációját, például az akadálymentesítés, az egészségügy, a szociális ellátás, az idősgondozás területén, de természetesen más számtalan területet érinthet.

□ **Szolgáltatástervezési koncepció** – a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.

A koncepció hasonlóan a helyi esélyegyenlőségi tervhez kiragadja azon területeket, melyek fejlesztése a jövőre nézve indokolt, és a megvalósítás érdekében fejlesztési koncepciót, intézkedési tervet dolgoz ki, a szükséges indikátorok meghatározásával.

□ **Köznevelés-fejlesztési terv** – A helyi önkormányzati feladat-ellátási rendszerben minden községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzatnak feladata, kötelezettsége volt, hogy gondoskodjék a településen élők részére arról, hogy az óvodai nevelés és az általános iskolai nevelés és oktatás a rendelkezésükre álljon anélkül, hogy annak igénybevétele a szülők, illetve gyermekeik részére aránytalan teherrel járna. A köznevelésről szóló törvény alapján az állam gondoskodási kötelezettsége – az óvodai nevelés kivételével – megfogalmazódik. Már nem a kormányhivatalok készítik el a feladat-ellátási intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet, hanem az oktatásért felelős miniszter. Az oktatásért felelős miniszter az Oktatási Hivatal előterjesztése alapján a kormányhivatalok közreműködésével és a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével készíti el megyei szintű bontásban az intézményhálózat-működtetési és köznevelési- fejlesztési tervet. A települési önkormányzat kötelezettsége, hogy beszerezze a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, alkalmazotti közösségei, a szülői és diákszervezetei véleményét. Az oktatási hivatal s feladata az is, hogy a köznevelés-fejlesztési terv elkészítésekor a nemzetiséget érintő kérdésekben beszerezze az érintett települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok egyetértését (Mnkt. 24. §)

• **Integrált Településfejlesztési Stratégia** - Az integrált településfejlesztési stratégia (ITS) a település középtávú fejlesztési irányait meghatározó, operatív jellegű, megvalósítás-orientált fejlesztési dokumentum, melynek célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő az elkövetkező évek városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét. A településfejlesztési koncepciók és településfejlesztési stratégiák elkészítését, tartalmi követelményeit, továbbá egyeztetésének rendjét a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban Kormányrendelet) szabályozza.

□ **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el.

□ **Településszerkezeti terv** - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról.

□ **Településfejlesztési koncepció** - az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közsféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

□

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Tiszacsege Város a Balmazújvárosi Kistérség tagja, valamint a Balmazújvárosi Járás tagtelepülése. A Balmazújvárosi Statisztikai Kistérséget öt település alkotja. Mind az öt település középfokú funkciókat lát el, emiatt a kistérség esetében a kistérségi együttműködés alapjait képező településhierarchia (város-városkörnyék) viszonyrendszer, funkciómegosztás nem érvényesül. A települések önálló „centrumként” működnek funkcionális megoszlásban. A külön-külön jelenlévő közszolgáltatások egy helyre integrálása a települések gyengítésével járna, ami nem lehet célja a kistérségi szintű együttműködésnek. A megyeszékhelyek jelentős piaci és foglalkoztatási potenciált jelentenek a kistérség számára. Elsősorban turisztikai szempontból adottság a Tisza és a Hortobágy közötti elhelyezkedés. A megvalósult autópálya fejlesztések (M3-as és M35-ös) jelentősen oldották a kistérség belső periféria jellegét, az ország centrumtérségeivel és a keleti szomszédos államokkal (Románia, Ukrajna) lényegesen kedvezőbb közúti összeköttetést biztosítanak Tiszacsege számára. A térség adottságai között említésre méltó a kereskedelmi ellátottság meghatározó szerepe is. A települések közötti kapcsolatteremtést az esetek többségében a kereskedelem hívja életre, a vonzás irányát pedig a vásárlók szubjektív döntései szabják meg. Az életkörülmények színvonalát a kereskedelmi alapellátottság és a központok bolthálózatának fejlettsége alapvetően befolyásolja.

Mind a kistérség, mind a járás célja az, hogy a fennhatósága alá tartozó településeken egységesen jelenjenek meg az esélyegyenlőség jogszabályban foglalt elvárásai, ennek érdekében a pályázatok gyakran az összes érintett településen megvalósításra kerülnek, az összes érintett település bevonásával. 2009. szeptemberétől egy éves program keretén belül került megvalósításra a Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központ által „A Balmazújvárosi Kistérség településein élő aktív életkorúak foglalkoztatási esélyeinek javítása” című nyertes pályázat, mely az „1 lépés- alacsony foglalkoztatási eséllyel rendelkezők képessé tevő és önálló életvitelt elősegítő” program című pályázati kiírásra lett benyújtva. A pályázat keretén belül 3 csoport oktatását végezték. Egy csoport felzárkóztató oktatásban részesült, (a 8. osztályos végzettség megszerzése érdekében kaptak oktatást) két csoport pedig szakmai képzésben részesült, aranykalászos gazda, valamint nehézgépkészítői végzettséget szereztek. Néhányan a jogosítványt is megszerezték. Tiszacsegéről körülbelül 20 embert érintett a képzés, 50-50 %-ban nőket és férfiakat. Közben mentálhigiénés tréningekkel segítették a csoportokat, annak érdekében, hogy

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

a munkaerő-piaci elhelyezkedésüket segítsék. Ezen program példaértékű a jövőt tekintve is, hiszen a legfontosabb célkitűzése településünknek továbbra is a munkaerő-piacon történő elhelyezkedés fellendítése, a munkanélküliek foglalkoztatási esélyeinek javítása, akikért egyként fog össze a kistérség.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Sajnos az adatgyűjtés során sok hiányosság volt tapasztalható és az adatok rendszerezését tekintve is eltértek a programban felhasználni szükséges adatoktól. Nincsenek megfelelő adatok a munkanélküliség, a foglalkoztatás területén, valamennyi célcsoportra vonatkozóan. A rendelkezésre álló adatok más szempontrendszer alapján szűrik az információkat, ezért nehézkes a lakosság esélyegyenlőségének hiteles elemzése. Az adatgyűjtés során tapasztalható, hogy bizonyos célcsoportok tekintetében csak egyes kérdésköröket érintve szerezhetők be adatok, pedig egy szélesebb körű információszerzés már nem jelentene problémát.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakóközösségek (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiségi csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely nemzetiségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (ld. a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1)-(3) bekezdését).

A következő jogszabályi rendelkezések a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

▪ **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)**

A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.

▪ **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)**

A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.

▪ **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.)**

A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása

▪ **a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv.**

A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

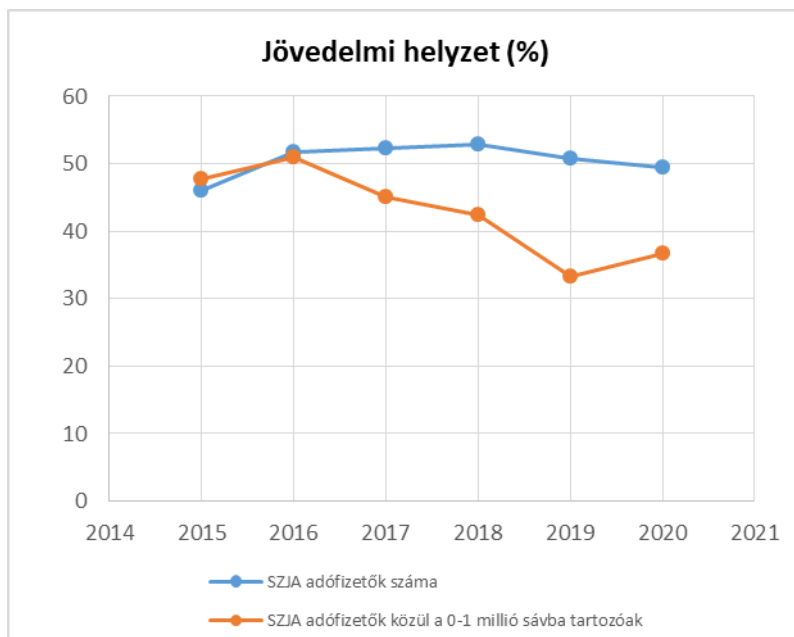
Ahogy a lenti táblázatból kiolvasható, az állandó népesség körülbelül 50% fizet személyi jövedelemadót. Az adófizetők nagyobb csoportját alkotják a 0 és 1 millió forintos jövedelmi sávba tartozók. Javuló tendencia figyelhető meg a legalacsonyabb SZJA jövedelmi sávba tartozók tekintetében, ugyanis a 2015. évi 48 %-ról 2020. évre 33 %-ra csökkent. A javuló helyzethez nagyban hozzájárult az SZJA mértékének csökkentése és a minimál bér emelkedése.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	46,02	47,65
2016	51,67	50,96
2017	52,38	44,97
2018	52,91	42,49
2019	50,68	33,33
2020	49,4	36,6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Szociális juttatások mértéke

A város szociális juttatásokra kifizetett pénzösszegei a 2008-2011 közötti időszakban folyamatosan növekedtek, 2011-től a közfoglalkoztatási program és a gazdasági válság hatására ezek az összegek lassan csökkenni kezdtek. A városvezetés törekszik arra, hogy a szociális juttatások biztosítása helyett a foglalkoztatottságot, és ezáltal a jövedelemszerző képességet növelje az érintett célcsoport körében.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Szociális juttatások alakulása 2008-2021 között

2008.	
Rendszeres szociális segély/munkanélküli	114.146.000.- Ft
Lakásfenntartási támogatás	23.681.000.-Ft
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	6.324.000.-Ft
2009.	
Rendszeres szociális segély/munkanélküli	113.184.000.-Ft
Lakásfenntartási támogatás	25.949.000.- Ft
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	7.873.000.- Ft
2010.	
Rendszeres szociális segély/munkanélküli	107.913.000.- Ft
Lakásfenntartási támogatás	29.818.000.-Ft
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	8.607.000.-Ft
2011.	
Rendszeres szociális segély/munkanélküli	142.851.000.-Ft
Lakásfenntartási támogatás	31.645.000.-Ft
Rendszeres Gyermekvédelmi kedvezmény	8.503.000.-Ft
2012.	
Rendszeres szociális segély/munkanélküli	135.530.000.-Ft
Lakásfenntartási támogatás	64.487.000.-Ft
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	8.335.000.-Ft
2013.	
Rendszeres szociális segély/munkanélküli	33.250.000.-Ft
Lakásfenntartási támogatás	39.018.000.-Ft
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	9.812.000.-Ft
2014.	
Rendszeres szociális segély/munkanélküli	24.915.000.-Ft
Lakásfenntartási támogatás	42.240.000.-Ft
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	7.598.000.-Ft
2015.	
Lakásfenntartási támogatás	19.775.000.-Ft
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	n.a.
2016.	
Lakásfenntartási támogatás	14.602.000.-Ft
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	n.a.
2017.	
Lakásfenntartási támogatás	3.445.872.-Ft
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	7.379.500.-Ft
2018.	
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	5.876.112.-Ft
Lakásfenntartási támogatás	3.493.990.-Ft
2019.	
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	4.819.000.-Ft
Lakásfenntartási támogatás	2.498.559.-Ft

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2020.	
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	4.426.000.-Ft
Lakásfenntartási támogatás	2.047.743.-Ft
2021.	
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	4.837.000.-Ft
Lakásfenntartási támogatás	3.117.790.-Ft

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

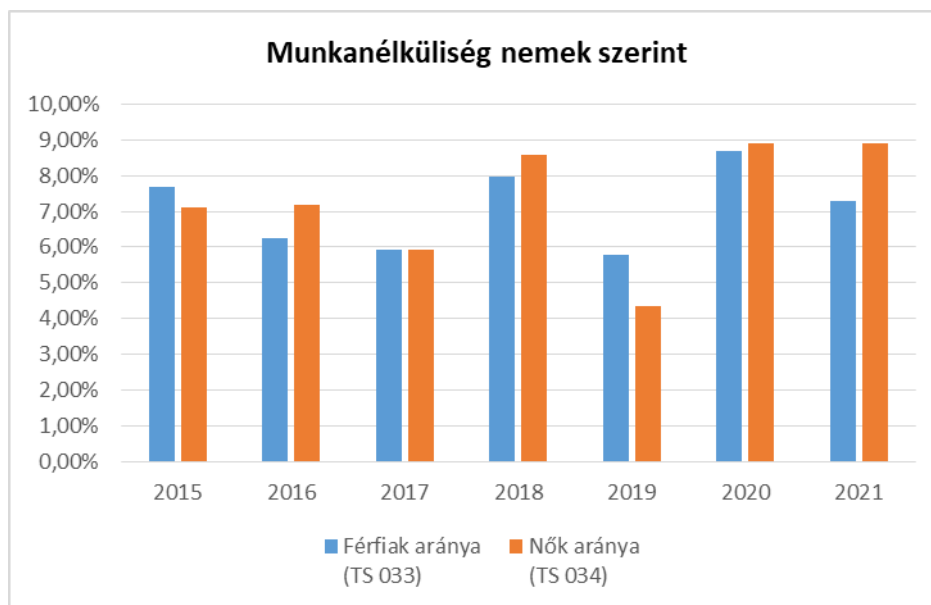
A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	7,69%	7,12%	7,41%
2016	6,26%	7,18%	6,72%
2017	5,93%	5,93%	5,93%
2018	7,96%	8,58%	8,27%
2019	5,80%	4,35%	5,08%
2020	8,7 %	8,9 %	8,80%
2021	7,3 %	8,9 %	11,75%

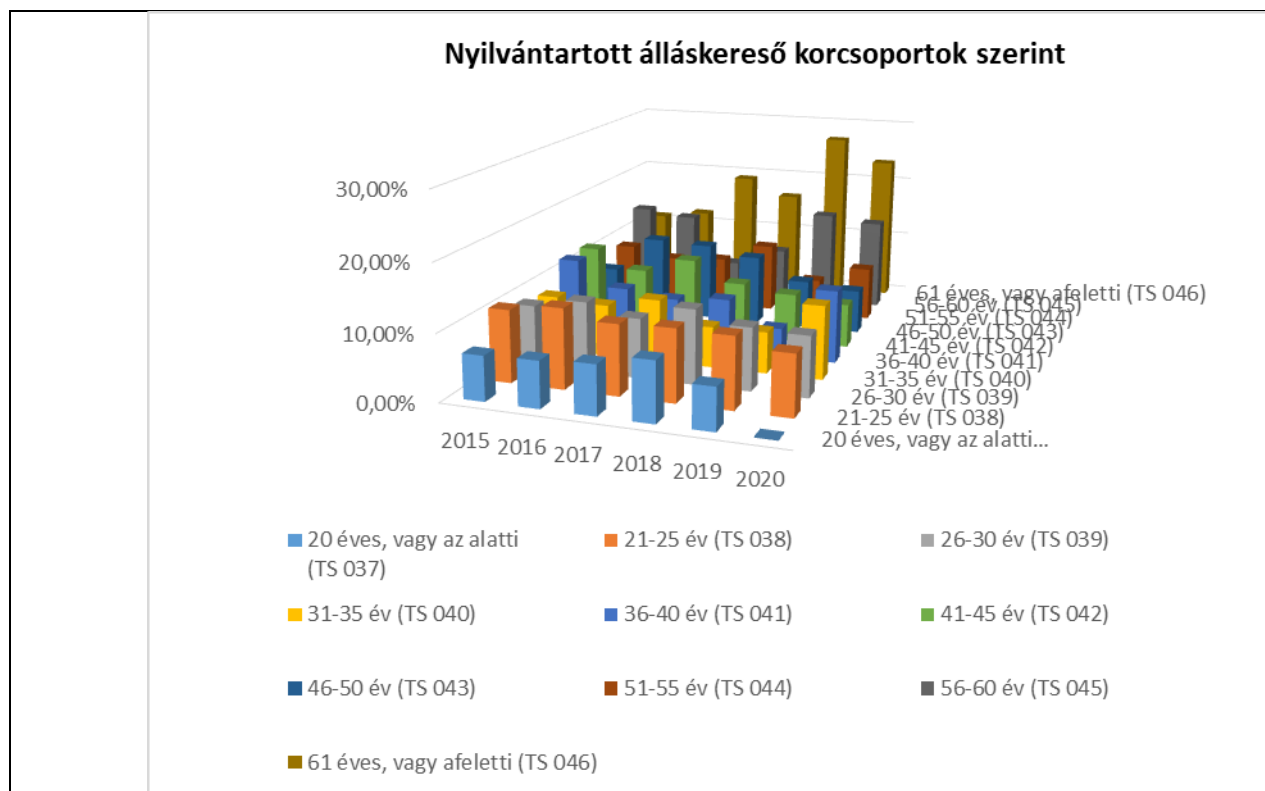
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	238	216	189	258	159	252
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	16,00	15,00	14,00	23,00	10,00	n.a.
	%	6,72%	6,94%	7,41%	8,91%	6,29%	-
21-25 év (TS 038)	Fő	26,00	26,00	20,00	28,00	17,00	23,00
	%	10,92%	12,04%	10,58%	10,85%	10,69%	9,13%
26-30 év (TS 039)	Fő	22,00	23,00	17,00	29,00	15,00	23,00
	%	9,24%	10,65%	8,99%	11,24%	9,43%	9,13%
31-35 év (TS 040)	Fő	20,00	17,00	18,00	16,00	10,00	28,00
	%	8,40%	7,87%	9,52%	6,20%	6,29%	11,11%
36-40 év (TS 041)	Fő	29,00	18,00	14,00	21,00	7,00	28,00
	%	12,18%	8,33%	7,41%	8,14%	4,40%	11,11%
41-45 év (TS 042)	Fő	29,00	20,00	22,00	22,00	12,00	17,00
	%	12,18%	9,26%	11,64%	8,53%	7,55%	6,75%
46-50 év (TS 043)	Fő	16,00	27,00	23,00	28,00	12,00	17,00
	%	6,72%	12,50%	12,17%	10,85%	7,55%	6,75%
51-55 év (TS 044)	Fő	21,00	16,00	15,00	28,00	9,00	21,00
	%	8,82%	7,41%	7,94%	10,85%	5,66%	8,33%
56-60 év (TS 045)	Fő	33,00	28,00	10,00	21,00	24,00	36,00
	%	13,87%	12,96%	5,29%	8,14%	15,09%	14,29%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	26,00	26,00	36,00	42,00	43,00	59,00
	%	10,92%	12,04%	19,05%	16,28%	27,04%	23,41%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

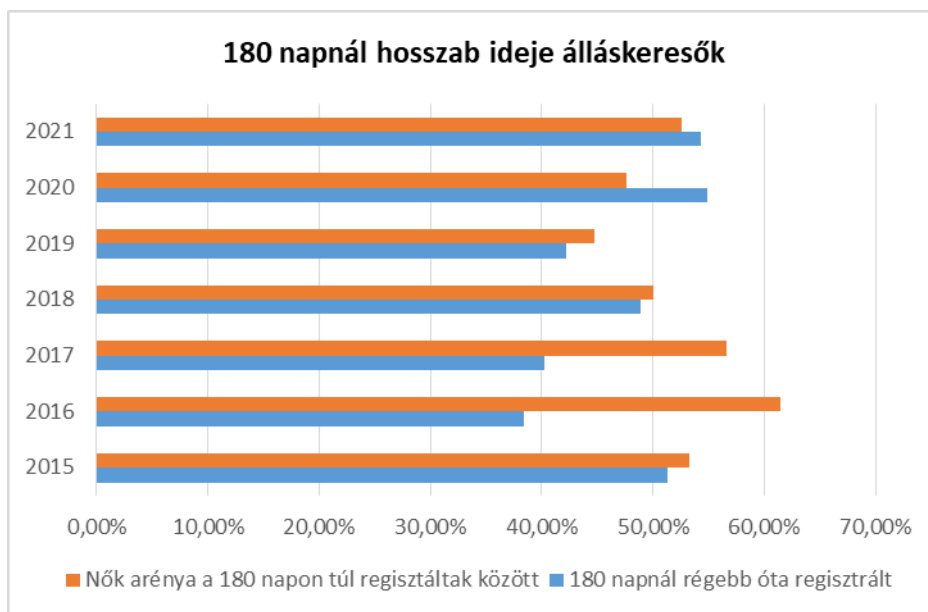

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	51,26%	53,28%
2016	38,43%	61,45%
2017	40,21%	56,58%
2018	48,84%	50,00%
2019	42,14%	44,78%
2020	54,9 %	47,6 %
2021	54,3 %	52,6 %

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

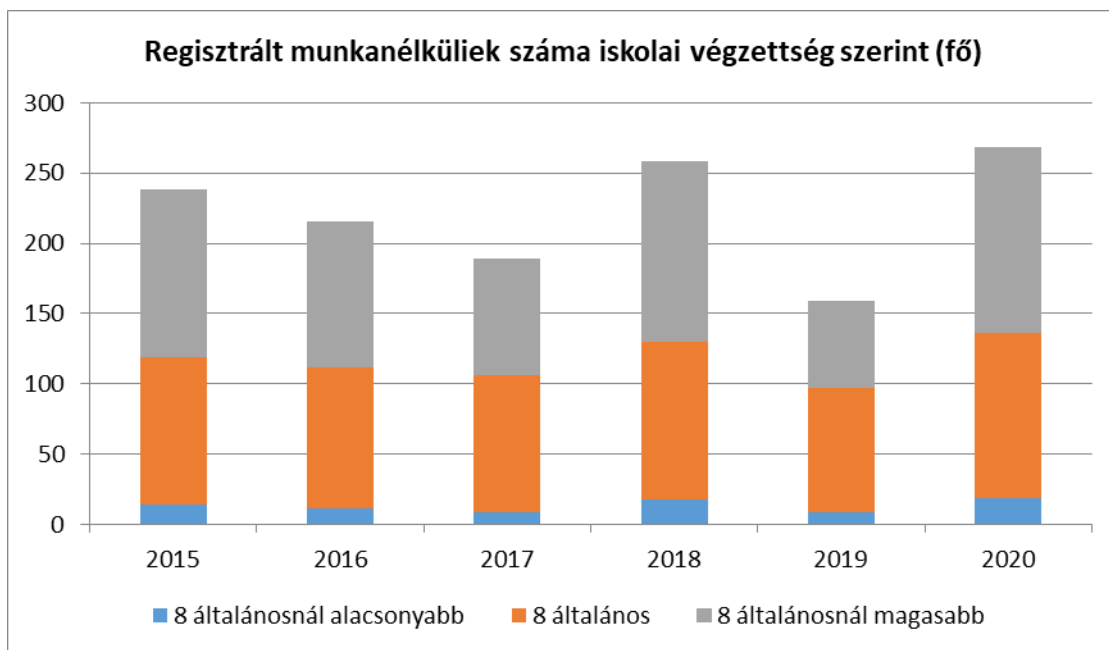
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A képzettséget vizsgálva a legtöbb regisztrált álláskereső csoportját a nyolc osztályos általános iskolai végzettséggel és a szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők alkotják. A következő helyen a középiskolai végzettségűek vannak. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma alacsony. Ennek oka összetett. Kevesebb létszámúak a középfokú végzettségűeknél, az ő körükben a legnagyobb az elvándorlás, hiszen a nagyon városokban könnyen el tudnak helyezkedni magasabb bérért, ezzel a szemben a helyi munkaerő piacon nincs akkora kereslet irántuk. A közeli megyeszékhelyek (Debrecen, Miskolc, Nyíregyháza) jelentős felszívó erejűek.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	238	14	5,88%	105	44,12%	119	50,00%
2016	216	11	5,09%	101	46,76%	104	48,15%
2017	189	9	4,76%	97	51,32%	83	43,92%
2018	258	18	6,98%	112	43,41%	128	49,61%
2019	159	9	5,66%	88	55,35%	62	38,99%
2020	268	19	7,09%	117	43,66%	132	49,25%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Az utóbbi években az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatott személyek száma magasabb, mint a közfoglalkoztatásban résztvevőké. A roma lakosság foglalkoztatására vonatkozó statisztikai adat, ahogy az országos viszonylatban sem, úgy tiszacsegei viszonylatban sem áll rendelkezésre.

Az itt élőkre vonatkoztatva az aktív korúak iskolai végzettsége kiugróan alacsony, a rendszeres munkából szerzett jövedelemmel nem rendelkezők száma pedig kirívóan magas. A megélhetési probléma oka a rendszeres munkajövedelem szerzéséhez való hozzáférés hiányából és az alacsony színvonalú munkaszocializációból tevődik össze. A szocializáció hiányából adódóan alacsony a munkavállalási hajlandóság. Azon fiataloknál, akik több generációs munkanélküli családban nőnek fel, jó példa hiányában nem alakul ki a munkába állásra való kényszer, a munkára való nevelés. A probléma feloldása csak hosszú távú és következetes munkával történhet meg, amelyben szükséges a kormányzati, önkormányzati és roma társadalmi szerepvállalás.

A közfoglalkoztatási programok célja hogy az álláskereső személyek visszakerüljenek munka világába és rendszeres jövedelmet szerezzenek. Tiszacsege Város Önkormányzatának továbbra is törekszik arra, hogy a lehető legtöbb személyt foglalkoztassa közfoglalkoztatás keretein belül.

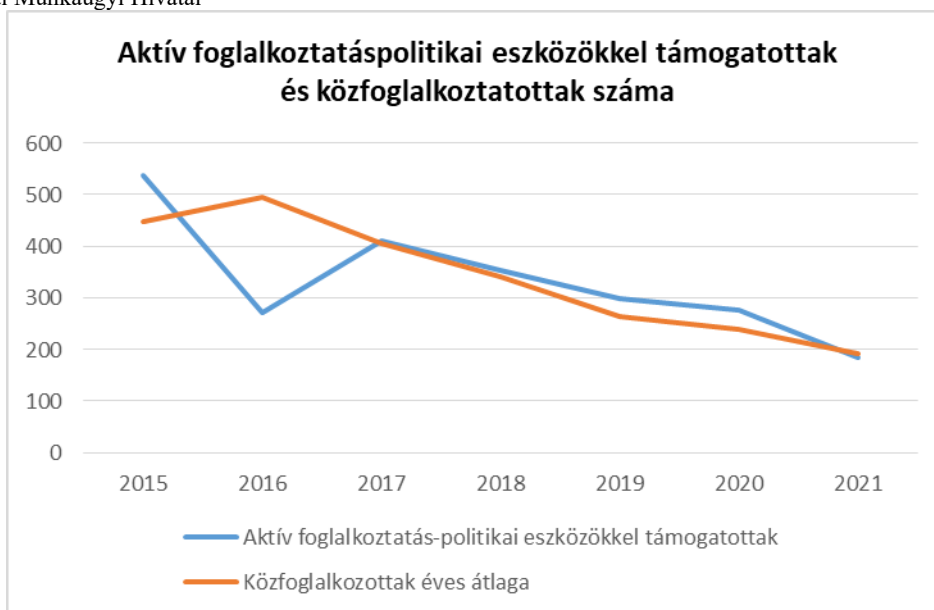
A közcélú munka feladatkörei az alábbiak:

- parkfenntartás
- köztisztasági feladatok
- zöldterületek tisztántartása
- illegális hulladéklerakók felszámolása
- parlagfű irtás
- burkolt és burkolattal nem rendelkező árkok tisztántartása
- mezőgazdasági feladatok (zöldségtermesztés)
- térszűrtetés
- varrodai munka
- betonelem gyártás
- faipari termékek gyártása

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	538	447
2016	272	496
2017	410	406
2018	352	340
2019	299	263
2020	275	239
2021	183	191

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A lakosság a környező nagyvárosok által kínált munkalehetőségeket próbálja meg kihasználni. Sokan járnak át dolgozni Tiszaújvárosba a Jabil Circuit Kft.-hez, a Mol Petrolkémia Zrt.-hez (egykori TVK), a Tisza Textil Kft.-hez, Miskolcon a Robert Bosch Power Tool Kft.-hez, Jászberényben a Jász Plasztik Kft.-hez. A kisgyermekes szülők esetében nehezen kivitelezhető a más településen való dolgozás, ugyanis a munkaidő és az utazási idő gátolja a megfelelő gyermekgondozást. Helyi viszonylatban a település legnagyobb foglalkoztatója a Nagév Kft, ezen felül a helyben dolgozók a közszférában, a vendéglátó egységeknél, élelmiszerboltoknál és a mezőgazdasági szektorban tudnak elhelyezkedni.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

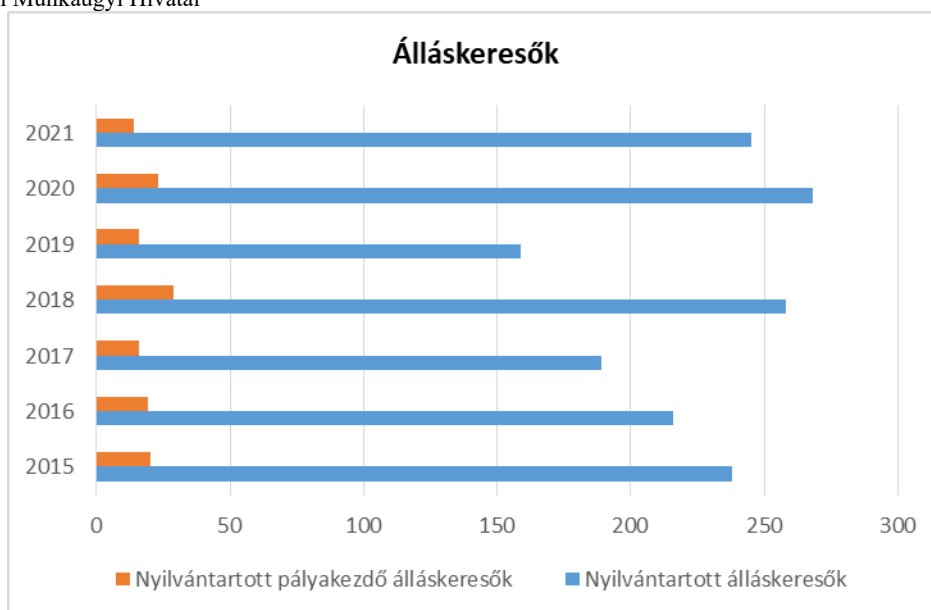
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Erre vonatkozó információk nem állnak rendelkezésre, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy a fiatalok nagyobb városokban, elsősorban Debrecenben tudnak olyan képzésben részt venni, amely megkönnyíti a munkaerő-piacon történő elhelyezkedésüket. Lehetőséget biztosítanak továbbá a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Balmazújvárosi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett képzések, a GINOP-6.1.1 Alacsony végzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése elnevezésű program keretén belül, mely program lehetőséget biztosít a 25 évesnél fiatalabb korosztály, valamint a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező közfoglalkoztatottak foglalkoztatási esélyének növelésére. A programban a 2017-es évben bolti eladó képesítést, állatgondozó képesítést, parkgondozó képesítést szereztek a résztvevők.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma

Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2015	238	20
2016	216	19
2017	189	16
2018	258	29
2019	159	16
2020	268	23
2021	245	14

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Az önkormányzat vezetősége törekszik arra, hogy a lakosság, a vállalkozások megismerjék lehetőségeiket, ennek érdekében tájékoztató fórumokat szerveznek, sajnos azonban a tapasztalatok azt mutatják, hogy az érdeklődés elenyésző. Helyi foglalkoztatást elősegítő program a közmunka program, mely a c) pontban került részletesebb kifejtésre. Sajnos a munkalehetőség kevés a településen, a 2009-es évben kistérségi szinten került megvalósításra egy nagyobb projekt, a „A Balmazújvárosi Kistérség településein élő aktív életkorúak foglalkoztatási esélyeinek javítása” címmel. A projekt részletesebb kifejtése a 2.2-es pontban található.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Erre vonatkozó adat nem áll rendelkezésre, a közfoglalkoztatás keretén belül az ő foglalkoztatásuk is megoldott.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A fejezetre vonatkozó jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Flt. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoportra vonatkozó előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

A jogi szabályozásnak megfelelően a településen nem tapasztalható hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén, illetve konkrét, kimutatható adat nem áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy ilyen történt-e városunkban

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

A digitális hozzáférés biztosított a lakosság számára a Dr. Papp József Művelődési Ház és Könyvtár épületében ingyenesen.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A működő szociális ellátó rendszer bemutatása

Tiszacsege Város Önkormányzata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján biztosítja a különböző szociális ellátásokat.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A törvény megalkotása óta eltelt időszakban az ellátások iránti igény dinamikus növekedést mutat, a tendencia háttérében a társadalom egyes rétegeit érintő kedvezőtlen változások állnak. Ezzel egyidejűleg a szociális kiadások súlya is jelentős mértékben emelkedett.

Az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- **Pénzbeli ellátások:**

A törvény értelmében szociális rászorultság esetén a jogosult számára

a) a járási hivatal

aa) időskorúak járadékát,

ab) foglalkoztatást helyettesítő támogatást,

ac) egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást,

ad) ápolási díjat, kiemelt ápolási díjat, emelt összegű ápolási díjat állapít meg,

b) a képviselő-testület – az e törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint – települési támogatást

állapít meg

- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, rendkívüli települési támogatás, temetési segély.

- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

A pénzbeli támogatásoknál megállapítható, hogy a legnagyobb összeget a rendszeres jellegű segélyekre fizeti ki az önkormányzat.

A pénzbeli és természetbeni támogatásokat döntésre a Tiszacsegei Közös Önkormányzati Hivatal Szociális Irodája készíti elő.

A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A polgármester, átruházott hatáskörben a villanyáram és a vízfogyasztás, költségeihez lakásfenntartási települési támogatást nyújt.

Lakásfenntartási települési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma (fő)
2008	400
2009	469
2010	449
2011	650
2012	751
2013	761
2014	756
2015	583
2016	463
2017	402
2018	327
2019	260
2020	294
2021	322

Forrás: TeIR, Önkormányzat

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Közgyógyellátási igazolvány

A közgyógyellátási igazolvány plastik kártya formátumú hatósági igazolvány, amellyel a közgyógyellátásra való jogosultság igazolható. Közgyógyellátás keretében gyógyító ellátás csak hatályos (le nem járt) és egyben érvényes közgyógyellátási igazolvánnyal rendelhető, illetve vehető igénybe.

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (fő)
2008	226
2009	248
2010	255
2011	279
2012	368
2013	249
2014	240
2015	201
2016	207

Forrás: TeIR

Alanyi és normatív alapú közgyógyellátás

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás, mely alanyi és normatív jogcímen adható.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy – külön jogszabályban meghatározottak szerint – térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott

a) járóbeteg-ellátás keretében rendelhető egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyszerekre – ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is – gyógyszerkerete erejéig,

b) egyes, a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá

c) az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra [az a)–c) pont szerintiek a továbbiakban együtt: gyógyító ellátás].

A gyógyszerkeret

a) a rendszeres gyógyszereszkükséglet támogatását szolgáló egyéni gyógyszerkeretből, és

b) az akut megbetegedésből eredő gyógyszereszkükséglet támogatását szolgáló eseti keretből tevődik össze.

Az alanyi és a normatív közgyógyellátásra való jogosultságról a járási hivatal dönt.

Az alanyi közgyógyellátásra való jogosultságot négy évre, a normatív közgyógyellátásra való jogosultságot két évre állapítják meg.

Év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (fő)
2017	199

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2018	194
2019	220
2020	218
2021	n.a.

Forrás: TeIR

Tiszacsege Város Önkormányzata Polgármesterének a települési támogatásokról szóló 10/2021. (V. 25.) önkormányzati rendeletének 9. § (1) bekezdése szerint „a polgármester átruházott hatáskörben, gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott települési támogatásra való jogosultságot állapít meg azon szociálisan rászoruló személy részére, akinek családjában az egy főre számított havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, illetve az egyedül élő személy javára, akinek jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át nem haladja meg, amennyiben havi rendszeres gyógyító ellátási költségének mértéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25 %-át eléri.”

Önkormányzatunk ezzel a települési támogatás keretében igényelhető ellátással kíván segítséget nyújtani azok számára, akik nem részesülhetnek közgyógyellátásban.

Gyógyszertámogatásban részesülők száma:

Év	Gyógyszertámogatásban részesülők száma (fő)
2017	46
2018	27
2019	60
2020	40
2021	53

Forrás: Önkormányzat

Aktív korúak ellátása

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy

b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

c) aki fogyatékosági támogatásban részesül, vagy

d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői támogatás) folyósítási időtartama lejárt, vagy

e) akinek esetében az álláskeresői támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Flt. alapján álláskeresői támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy

f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy

g) akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött,

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Az aktív korúak ellátása tekintetében nem minősül keresőtevékenységnek a közfoglalkoztatás, az egyszerűsített foglalkoztatás, valamint a háztartási munka.

Az aktív korúak ellátására való jogosultság tekintetében akkor nem biztosított a megélhetés, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs.

Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, kivéve azokat a speciális eseteket, amikor az ellátás formája egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki

a) egészségkárosodottnak minősül,

b) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti gyermekgondozási támogatásban vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az Ftt. 24. §-a szerint az álláskereső részére - az e törvényben meghatározott feltételek szerint - álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár.

Álláskeresői járadék

Álláskeresői járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap - a 27. § (1) bekezdésében meghatározott - jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Nyugdíj előtti álláskeresői segély

Az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői segélyt (a továbbiakban: álláskeresői segély) kell megállapítani, ha

- rendelkezik a 25. § (1) bekezdésének d) pontjában, meghatározott feltételekkel, és
- a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv - kereső tevékenység miatt - megszüntette és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételtelen nem szerzett jogosultságot,
- az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy a b) pontban meghatározott megszüntetését követően három éven belül betöltötte a b) pontban meghatározott életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Költségtérítés

Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos (ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő

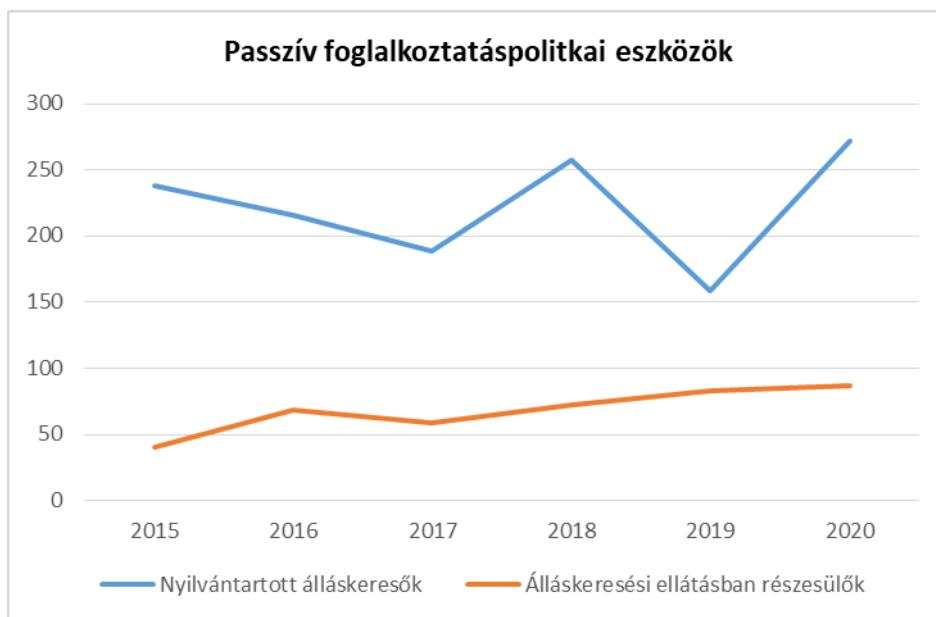
Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is), a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni. Jogsabály az álláskereső részére az e §-ban felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

A közfoglalkoztatott részére meg kell téríteni a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült, azon indokolt helyközi utazási költséget, amely az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett utazással összefüggésben - ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez, valamint a foglalkoztatóhoz történő oda- és visszautazást - merül fel. Jogsabály az e §-ban felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	238	7,57%	40	16,81%
2016	216	6,84%	68	31,48%
2017	189	6,10%	59	31,22%
2018	258	8,61%	72	27,91%
2019	159	5,34%	83	52,20%
2020	272	9,35%	87	31,99%
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal				

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

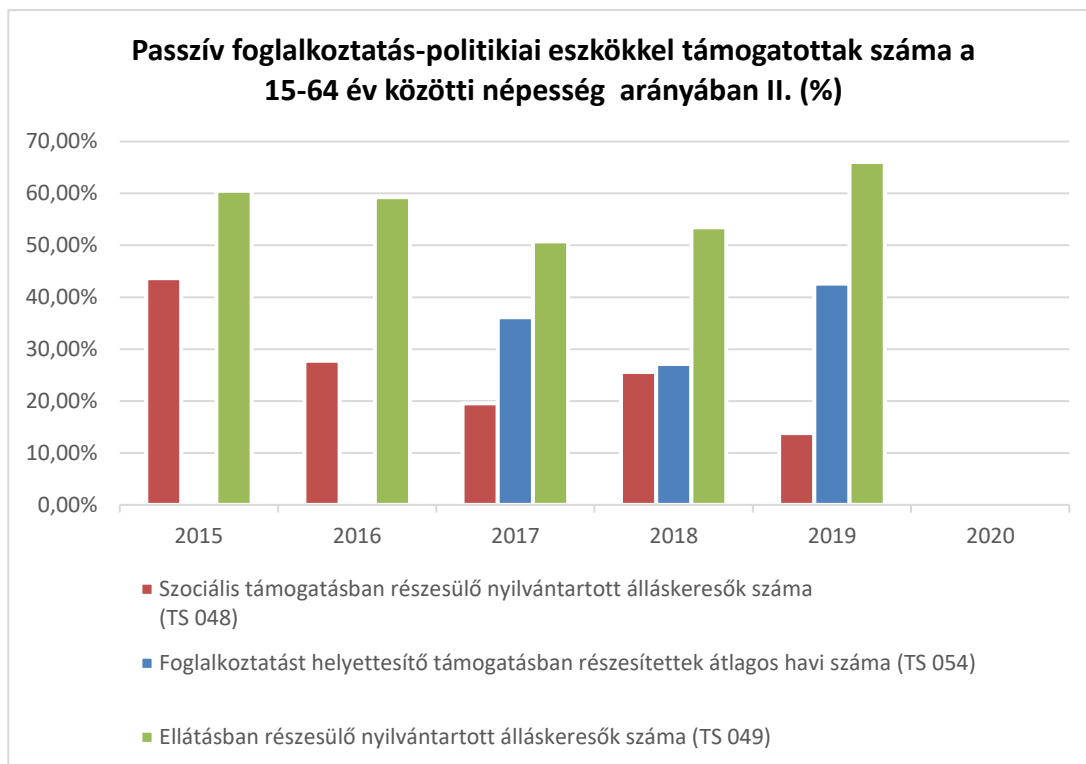

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2015	104	43,70%	n.a.	-	144	60,50%
2016	60	27,78%	n.a.	-	128	59,26%
2017	37	19,58%	68	36,13%	96	50,79%
2018	66	25,58%	70	27,15%	138	53,49%
2019	22	13,84%	68	42,65%	105	66,04%
2020	53	-	50	-	140	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki

a) egészségkárosodottnak minősül:

Aki a munkaképességét legalább 67 %-ban elvesztette, aki legalább 50 %-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy aki vakok személyi járadékában részesül, vagy aki fogyatékosági támogatásban részesül.

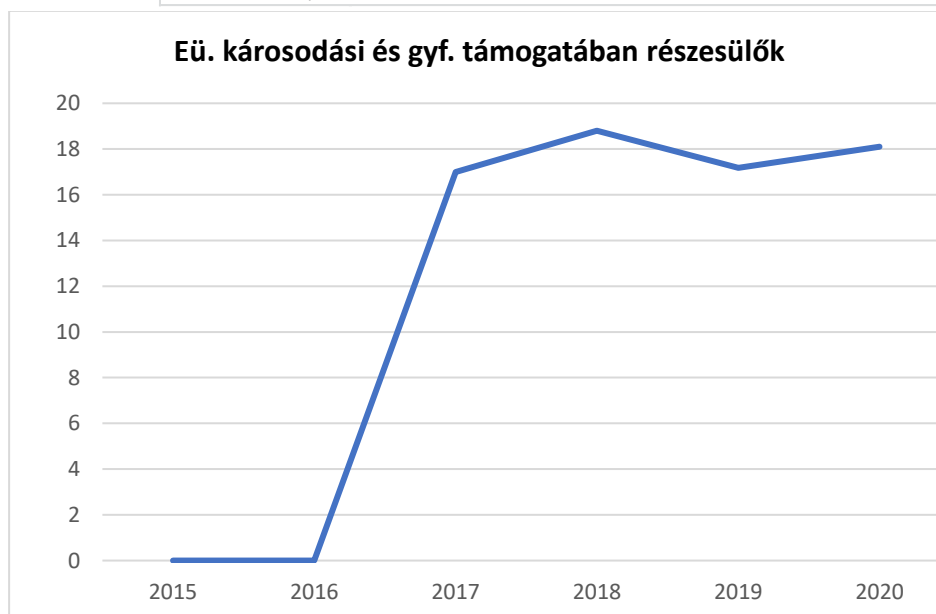
b) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény szerinti gyermekgondozási támogatásban vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	17
2018	19
2019	17
2020	18

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy

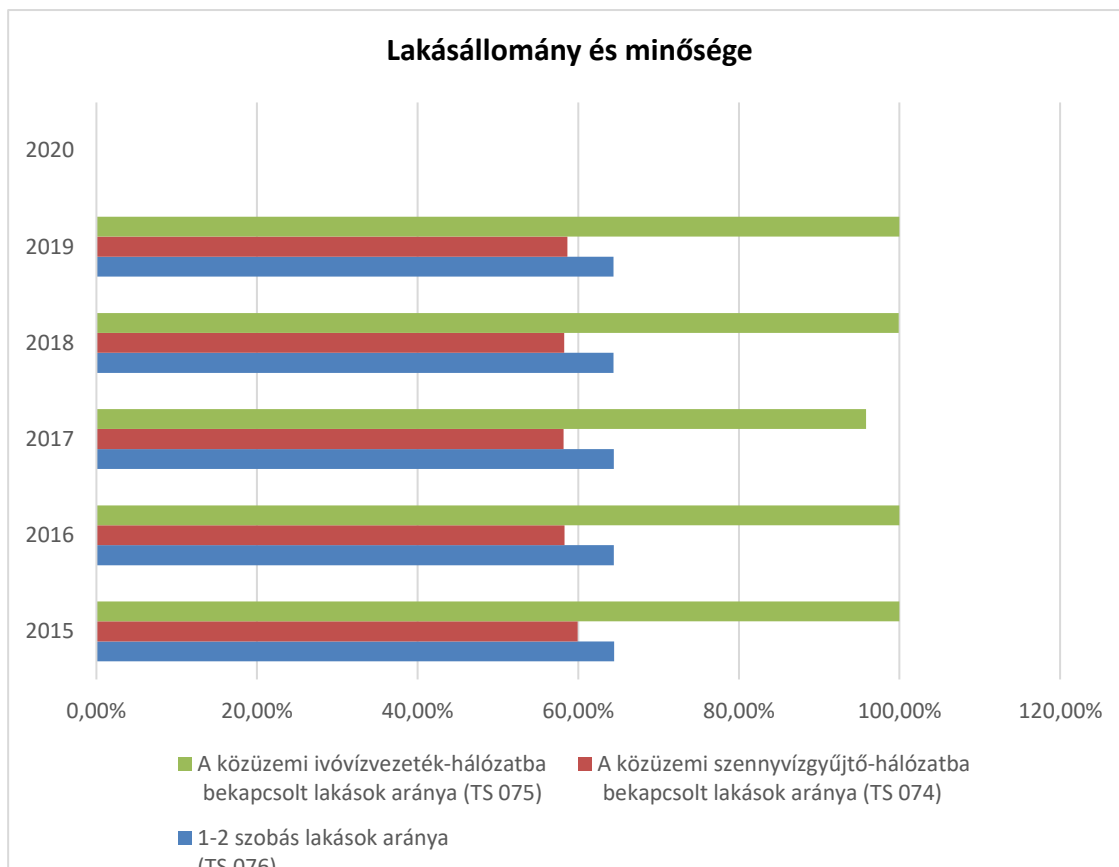
Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

- más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés stb.);
 5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai stb.);
 6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybevételét);
 7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére). Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	2094	1	0	64,47%	59,93%	100,00%
2016	2095	1	0	64,44%	58,28%	100,00%
2017	2094	1	0	64,42%	58,17%	95,85%
2018	2094	1	0	64,37%	58,26%	99,90%
2019	2094	0	0	64,37%	58,64%	100,00%
2020	2094	0	0	64,4 %	n.a.	n.a.
2021	2092	0	0	64,3 %	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

a) bérlakás-állomány

Bérlakás-állomány		
Helyrajzi szám	Cím	Terület (m2)
620	4066 Tiszacsege, Csokonai u. 1.	36
620	4066 Tiszacsege, Csokonai u. 1.	60
627	4066 Tiszacsege, Csokonai u. 7.	99
16/3	4066 Tiszacsege, Fő u. 11.	67
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/1.	60
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/2.	60
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/3.	60
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/4.	60
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/5.	60
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/6.	60
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/7.	60
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/8.	60
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/9.	55
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/10.	55
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/11.	55
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/12.	55

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/13.	55
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/14.	55
433	4066 Tiszacsege, Csurgó u. 38/15.	55

Forrás: Tiszacsege Város Önkormányzata 31/2017. (XII.6.) önk. rend. 1. számú melléklet

3.4.2. számú táblázat - Bérlet és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlet állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2015	2 094	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	2 095	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	2 094	n.a.	20	1	5	n.a.	n.a.
2018	2 094	n.a.	20	1	5	n.a.	n.a.
2019	2 094	n.a.	20	1	5	n.a.	n.a.
2020	2 094	n.a.	19	1	4	n.a.	n.a.
2021	2 092	n.a.	24	1	4	n.a.	n.a.

Forrás: KSH OSAP 1080 adatszolgáltatás

b) szociális lakhatás

Szociális elhelyezést biztosító lakások		
Helyrajzi szám	Cím	Terület (m2)
799/2	4066 Tiszacsege, Rákóczi u. 22.	30,8
799/2	4066 Tiszacsege, Rákóczi u. 22.	20,4
293	4066 Tiszacsege, Bartók Béla u. 17.	20
293	4066 Tiszacsege, Bartók Béla u. 17.	60

Forrás: Tiszacsege Város Önkormányzata 31/2017. (XII.6.) önk. rend. 1. számú melléklet

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A lakásépítés mértéke 1994-ig folyamatosan csökkent, majd a szociálpolitikai kedvezmények 1995. évi korrekcióját követően újra nőtt 1998-ig. E téren az 1994. és 1998. éveket tartjuk a mélypontnak, amikor csak 10, illetve 11 lakás épült. Jelenleg is mélypontnál tart a lakásépítés, ennek egyik oka a 2008 óta tartó gazdasági recesszió. Ma az új házat építők meglehetősen eltérő, sokszor sajnos már nem a térségre jellemző megjelenésű, hanem amerikai, vagy mediterrán típusú épület iránti igénytel fordulnak a tervezőkhöz. A városrendezési, utcaféké elvárások megfogalmazása, helyi szabályozása emiatt is egyre fontosabb. A városba érkező ideiglenes lakosok száma nem jelentős, azonban az idegenforgalom fejlődésének jelei mutatkoznak mind a fürdő, mind a fizető vendéglátóhelyek számának emelkedése területén. A népsűrűség a városközpontban a legnagyobb. A város pereme

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

felé haladva egyre inkább csökken a népsűrűség. A tulajdon viszonyok eloszlása hasonló az országos átlaghoz. A lakások túlnyomó többsége magántulajdonban van (2101 db) az összes lakásszám csupán 0,01 százaléka önkormányzati tulajdonú bérlakás. 0,01 lakás van egyéb, minden bizonnyal valamilyen cég tulajdonában. A városban 2010-ben 2098 lakás volt, valamennyi komfortos és mintegy 60%-uk összkomfortos. A lakások 9,6%-a komfort nélküli, ezekben nincs fürdőszoba.

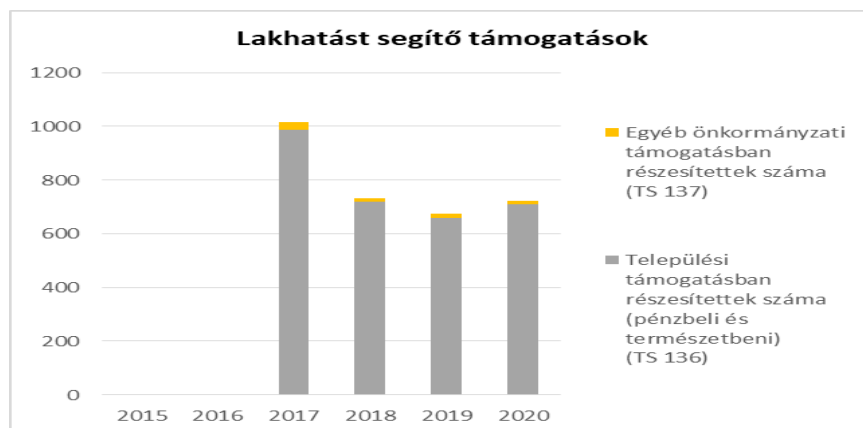
Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a településrendezés során figyelemmel kell lenni arra, hogy a rendezés az érintett lakosság életkörülményeiben, értékrendjében és szociális helyzetében hátrányos következményekkel ne járjon. Ennek érdekében biztosítani kell az emberhez méltó környezet folyamatos alakítását, értékeinek védelmét.

e) lakhatást segítő támogatások

Lakhatást segítő támogatás a lakásfenntartási települési támogatás, melyet a települési támogatásokról szóló 10/2021. (V. 25.) önkormányzati rendelet szabályoz.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	986	31
2018	720	13
2019	660	13
2020	709	13

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A gazdasági válság és a hitelek bedőlése Tiszacsegen is sok család lakhatási nehézségét okozta, hiteleiket nem tudják fizetni, helyzetüket kilátástalannak tartják.

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakásokkal nem rendelkezik a település, a lakosok hozzá tudnak férni a minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz.

Helyi buszjárata nincs a településnek. A helyközi közlekedés buszközlekedéssel megoldható, a vonatközlekedés 2009-es évi megszűnése óta vonatpótló buszok is bevonásra kerültek a megfelelő, zökkenőmentek utazás érdekében.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Az anti-szegregációs terv elkészítéséhez kidolgozott útmutató nyomán szegregátum az a településrész, ahol az alacsony státuszú lakosság- az aktív korú népességen belül a legfeljebb 8 osztályos iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők-aránya meghaladja az 50 %-ot.

- a) a telep/szegregátum, mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A lakóterületen található házak többsége az ötvenes években épült szoba-konyhás, éléskamrával ellátott épület, a WC-k a csatornázás hiánya miatt az udvarban voltak találhatóak. A saját tulajdonú lakásokban élőknek a felújításra, tereprendezésre nincs anyagi forrásuk. A lakóterület felszámolása nem lehetséges, a magántulajdonban lévő lakások értéke olyan alacsony, hogy az érte kapott összegből az itt élők nem tudnának másikat vásárolni, cserelakással pedig nem rendelkezik az önkormányzat. A lakosok 16,7%-a szoba-konyhás lakásban él. A lakások alacsony komfortfokozatúak, sok lakásban – annak ellenére, hogy az önkormányzat rendszeres lakásfenntartási támogatással segíti a rászorulókat – a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt a szolgáltató kikapcsolta a villanyt. Az összes lakás csupán 50%-ában építették ki a mellékhelyiséget.

A területen a közművel való ellátottság összességében megfelelő, a víz és az elektromos hálózati gerincvezeték rendszer teljes mértékben, a szennyvíz gerinc-vezeték néhány utca kivételével kiépített, azonban sok utcában nincs gázvezeték. Mindezek a szolgáltatások a privatizáció óta csak azon területeken épülnek ki, amelyeken a fizetőképes kereslet biztosítható. A közüzemi költségek miatt a gerinchálózatra történő bekötés nagyon sok lakás esetében nincs megoldva, a tartozások miatt pedig sok lakásban szüneteltetik a szolgáltatásokat, a villanyórát is több helyen leszerelte a szolgáltató.

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés Tiszacsegen biztosított. Az óvodáskorúakat tekintve az Önkormányzat minden igényt ki tud elégíteni. Az általános iskolai korosztályt tekintve a tiszacsegei gyerekek a város iskolájában tanulhatnak integrált oktatás keretein belül.

A város tömegközlekedést nem működtet. A lakosok a város kis területi kiterjedtsége miatt valamennyi funkciót könnyen el tudnak érni, akár gyalogosan. A városon áthaladó távolsági buszok megállóhelyei a szegregátumhoz közel helyezkednek el.

Az egészségügyi ellátórendszer jól működik a településen. Az egészségügyi alapellátásban 2 háziorvos-3 körzetben, 1 házi gyermekorvos, illetve 2 fogorvos dolgozik. Az ügyeleti ellátást az Országos Mentőszolgálat biztosítja.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

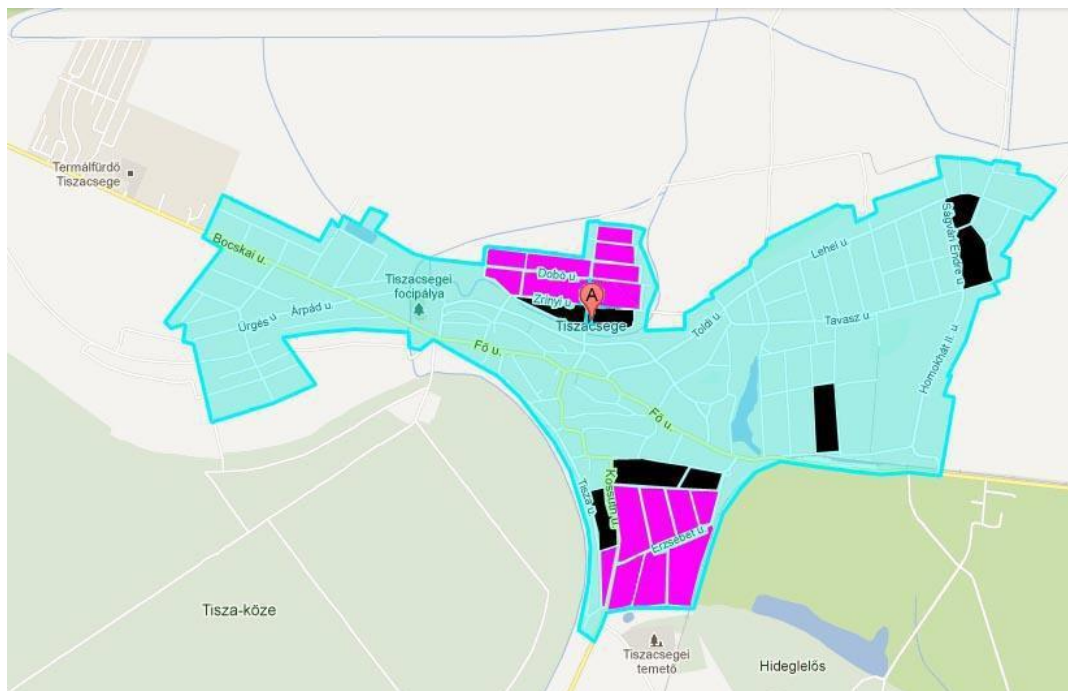
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Az itt élők többsége halmozottan hátrányos helyzetű, körükben igen nagyfokú az alulképzettség, magas a munkanélküliség, rossz szociális körülmények jellemzik a családok többségét.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A szegregációval veszélyeztetett területeken a lakosság részéről átrendeződés nem tapasztalható.

A szegregátumok elhelyezkedése a város területén belül

A kartogram olyan területeket is megjelöl, melyek ugyan eleget tesznek a szegregációs mutatóknak, de alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak. A térképen jelölésre kerültek az 50 főnél nagyobb lakosságszámmal rendelkező területek.

A KSH által megjelölt lehetséges szegregátumok Tiszacsegén

A többi jelölt terület esetében nem éri el a bejelentett lakosok száma az 50 főt, ahol pedig eléri, ott a helyszíni bejárás alapján semmi nem utal szegregálódásra vagy szegregátumra. A közművekkel (víz, szennyvíz, gáz, villamos energia) való ellátottság ezeken a területek megfelelő. Az itt élő emberek a pénzbeli szociális ellátásban sem jelennek meg kiugróan nagy számban.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia készítése során világossá vált, hogy a városközpont északi és déli lakóterületeinek szegregált területté válásának vannak történelmi, az XIX. század éveire visszanyúló városszerkezeti okai, amelyek abban mutatkoztak meg, hogy ezek a területek a történelem során városszerkezetiileg mindig elkülönültek.

Az Északi lakóterületen a legrosszabbak a különböző szociális mutatók, különösen nagy eltérés mutatkozik az iskolázottságban, a gazdasági aktivitásban, a lakások minőségi mutatóiban. A táblázatból látható, hogy a szegregált terület eléri a szociális rehabilitáció küszöbértékeit. Az itt élők 76,9%-a csupán általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ami tovább rontja a munkába állás esélyeit. A lakóterületen nagyon kevés felsőfokú végzettségű lakos él, ami a jövő szempontjából azért kedvezőtlen, mert roma értelmiséggel a társadalmi integráció eredményesebb lenne. A táblázatból jól látszik, hogy erősen leromlott állapotú területről van szó, hiszen a lakásállomány közel 90%-a nem komfortos.

A szegregált terület a belvárostól és a turisztikai szempontból jelentős fürdőtől nem messze, két oldalról családi házas övezettel, a harmadik oldalról pedig a Városközponttal határolt. A KSH által közölt információk alapján Tiszacsegén két olyan szegregátum található, amely 100 fő feletti lakosság számmal rendelkezik. A többi megjelölt terület a legfrissebb önkormányzati adatok szerint azonban még az ötven főt sem éri el. Az említett városrészek azonban olyan, erősen szegregált területek, ahol a gazdasági és társadalmi problémák egymást erősítő komplex rendszere határozza meg a lakóterületszerű környezetben élők kilátásait. A kirekesztettség komponensei a szegénység, az alacsony jövedelem és iskolai végzettség, a munkaerőpiacra való bejutás lehetetlensége, a gyenge vagy hiányzó társas támogatórendszer, a területi és szomszédsági hatások, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőtlensége.

Lakáskörülmények

A szegregátum lakosainak döntő többsége roma származású. A lakóterületen található házak többsége az ötvenes években épült szoba-konyhás, éléskamrával ellátott épület, a WC-k a csatornázás hiánya miatt az udvarban voltak találhatóak. A saját tulajdonú lakásokban élőknek a felújításra, tereprendezésre nincs anyagi forrásuk. A lakóterület felszámolása nem lehetséges, a magántulajdonban lévő lakások értéke olyan alacsony, hogy az érte kapott összegből az itt élők nem tudnának másikat vásárolni, cserelakással pedig nem rendelkezik az önkormányzat. A lakosok 16,7%-a szoba-konyhás lakásban él. A lakások alacsony komfortfokozatúak, sok lakásban – annak ellenére, hogy az önkormányzat rendszeres lakásfenntartási támogatással segíti a rászorulókat – a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt a szolgáltató kikapcsolta a villanyt. Az összes lakás csupán 50%-ában építették ki a mellékhelyiséget. A többi lakás lakói a házak mellett kialakított latrinákat használják. A KSH 2001-es adatai szerint a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 51,5% volt. A lakáskörülményeket nagyban rontja, hogy a viszonylag szűk alapterületű lakásokba a bentlakók nagyszámú rokonságukat fogadják be. Az illegálisan értékesített lakásbérleti jogok következményeként és az állami lakásépítési támogatások kapcsán kialakult helyzet miatt a bérbeadók részéről a kilakoltatás veszélye is fennáll. Az elvándorlás nem jellemző, a lakók tartós bérletre rendezkedtek be. Arról, hogy a bérlakások hány százalékában élnek romák, nincs adata az önkormányzatnak, viszont az itt élők többsége halmozottan hátrányos helyzetű, körükben igen nagyfokú az alulképzettség, magas a munkanélküliség, rossz szociális körülmények jellemzik a családok többségét. Azt is látni kell azonban, hogy helyzetükön kizárólag szociális támogatások nyújtásával segíteni nem nagyon lehet. Társadalmi, komplex programra van szükség, amelyben a szociális segítségnyújtáson túl, az oktatást, a foglalkoztatást, az egészségügyet és a lakáskörülmények javításának elősegítését érintően vállal szerepet az önkormányzat is. A szegregált lakóterületen hangsúlyosabb szociális beavatkozásokra van szükség. E leszakadt, kirekesztődött állapot a rendszerváltást követő másfél évtizedben elmélyült, amely állapotból az ott élők – érthető módon – önerőből nem tudtak kitörni. Ezzel párhuzamosan hiányoztak azok a komplex programok

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

és eszközök, amelyek elsősorban ezen csoport társadalmi (munkaerő-piaci, oktatási, lakhatási) integrációját, reintegrációját célozta volna meg. A társadalmi kirekesztődés, a több mint egy évtizedes tartós munkanélküliség csökkentése csak átgondolt és koherens, következetesen alkalmazott és végig vitt programokkal, célzott adekvát intézkedésekkel valósíthatók meg, amelynek feltétele az érintettek együttműködése is.

Infrastrukturális ellátottság

A területen a közművel való ellátottság összességében megfelelő, a víz és az elektromos hálózati gerincvezeték rendszer teljes mértékben, a szennyvíz gerinc-vezeték néhány utca kivételével kiépített, azonban sok utcában nincs gázvezeték. Mindezek a szolgáltatások a privatizáció óta csak azon területeken épülnek ki, amelyeken a fizetőképes kereslet biztosítható. A közüzemi költségek miatt a gerinchálózatra történő bekötés nagyon sok lakás esetében nincs megoldva, a tartozások miatt pedig sok lakásban szüneteltetik a szolgáltatásokat, a villanyórát is több helyen leszerelte a szolgáltató. Tiszacsege városban a szemétszállítás kötelezően igénybe veendő közzszolgáltatás. A szegregált terület nagy részén azonban az önkormányzat – figyelembe véve az itt élők nehéz anyagi helyzetét – csoportos és térítésmentes konténeres szemétszállítást biztosít. Ezen feltételek biztosítása ellenére az utcák és utcavégek rendszeresen elszemetesednek, az illegálisan felhalmozódott hulladékot az önkormányzat saját költségén számolja fel évenként 2-3 akció keretében. Az utcákban elhelyezett konténerek számát és az ürítések gyakoriságát igény szerint felül kell vizsgálni.

Az utcai közkifolyóként működő kutak a vonatkozó közegészségügyi szabályoknak megfelelő darabszámban állnak a lakosság rendelkezésére. Az önkormányzat a közkifolyók számát nehéz gazdasági helyzetére való tekintettel nem kívánta növelni.

Az utak kiépítettsége a területen alacsonyabb, mint a városi átlag. Az utak burkolattal történő ellátása összefügg azzal az önkormányzati rendelettel miszerint csak ott támogatott az út aszfaltozása, ahol már ki van építve a teljes közmű, és a lakók – akár több hónapos kamatmentes részletfizetési lehetőséggel is – hozzájárulnak az út megépítéséhez. A részben kiépítetlen úthálózat problémát jelent az idősök és a rászorultak esetében, mivel csapadékos időben a mentő vagy egyéb gépjármű nem tudja megközelíteni az egyes utcákat. A házak előtti területek kezelése más városrészekhez képest rendkívül elhanyagolt. Ennek következménye, hogy a vízelvezető árkok eltűntek, a csapadékvíz elvezetése és szikkasztása nem megoldott.

A kereskedelmi üzletek száma ezer lakosra 2 db a városi 5-höz, a vendéglátóhelyek száma ugyan megfelel a városi átlagnak, de ezek az egységek rendkívül alacsony színvonalúak.

Közzszolgáltatásokhoz való hozzáférés

A közzszolgáltatásokhoz való hozzáférés Tiszacsegén biztosított. Az óvodáskorúakat tekintve az Önkormányzat minden igényt ki tud elégíteni. Az általános iskolai korosztályt tekintve a tiszacsegei gyerekek a város iskolájában tanulhatnak integrált oktatás keretein belül.

Közlekedési lehetőségek

A város tömegközlekedést nem működtet. A lakosok a város kis területi kiterjedtsége miatt valamennyi funkciót könnyen el tudnak érni, akár gyalogosan. A városon áthaladó távolsági buszok megállóhelyei a szegregátumhoz közel helyezkednek el.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátórendszer jól működik a településen. Az egészségügyi alapellátásban 2 háziorvos 2 körzetben, 1 házi gyermekorvos, illetve 2 fogorvos dolgozik. Az ügyeleti ellátást az Országos Mentőszolgálat biztosítja.

A kistérség viszonylag fejlett egészségügyi hálózattal rendelkezik, annak ellenére, hogy kórház egyik településen sem található. Kórházi kezelést ezért a kistérség lakosai csak Debrecenben kaphatnak (területileg legközelebb) a Kenézy Gyula Kórház, Rendelő Intézet és Egészségügyi Járóbeteg Központban, illetve a Debreceni Egyetem Klinikai Központban. Mentőállomás Balmazújváros és Egyek településeken működik. Az egészségügyben dolgozók szakmailag képzett szakemberek. A privatizációs folyamat jelentősen előrehaladott az egészségügy területén, hiszen a házi felnőtt és gyermekgyógyászat, valamint a szakorvosi rendelés szinte minden területe privatizált. Az egészségi állapotot másodsorban befolyásoló környezeti tényezők alakítása során a kistérség önkormányzatai figyelemmel vannak a lakóhelyi környezet –elsősorban a levegő és a víz- szennyeződéseinek csökkentésére, a munkahelyi ártalmak mérséklésére, továbbá a társadalmi környezet lehetőség szerinti olyan átalakítására, amely elősegíti a lakosság egészségének fejlesztését, a betegségek megelőzését. Ennek során messzemenően figyelembe veszik az Európai Unió országaiban kialakult előírásokat. Önkormányzataink fejlesztési koncepciójukban és éves fejlesztési keretük terhére a környezeti ártalmak csökkentése végett céltámogatási pályázat útján korszerűsítik csatorna- és szennyvízhálózatukat.

Tiszacsege és a térség (Balmazújváros, Egyek, Újszentmargita, Hortobágy, valamint az e területen fekvő tanyatelepülések) lakosainak egészségügyi ellátását a Balmazújvárosi Városi Egészségügyi Szolgálat Nonprofit Kft., valamint a polgári PÉTEGISZ Zrt. végzi. Balmazújvárosi Városi Egészségügyi Szolgálat Nonprofit Kft.

A balmazújvárosi térség lakosainak száma kevéssel több, mint 30. 000 fő. A lakosság egy része halmozottan hátrányos helyzetű, rossz anyagi körülmények között él, a nyugdíjasok és rokkantnyugdíjasok aránya is magas.

Kiemelkedő fontosságú, hogy a terület lakosai számára, az egészségügyi ellátások, különösen a járóbeteg szakellátás, lehetőség szerint helyben kerüljenek megszervezésre, a lehető legkevesebb utazással.

Az Intézmény működtetésében álló balmazújvárosi Rendelőintézetben folyik a térség járóbeteg ellátásának jelentős része.

Járóbeteg szakellátás feladatai:

- megelőző tevékenység
- az egyes betegek gyógykezelése, szakorvosi gondozása ideértve az otthoni szakápolás elrendelését és a rehabilitációt is
- szakorvosi konzíliumok elvégzése, szükség szerint a beteg otthonában
- speciális szakmai diagnosztikus, illetve terápiás háttér szükségessége esetén a beteg – vizsgálatát követően – más járóbeteg szakrendelésre vagy szakambulanciára történő beutalása
- a járóbeteg szakellátás kompetencia körébe tartozó olyan egyszeri vagy kúraszerű beavatkozások végzése, amelyeket követően meghatározott idejű megfigyelés szükséges
- intézeti háttért igénylő ellátás szükségessége esetén a betegek fekvőbeteg gyógyintézetbe történő beutalása

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

PÉTEGISZ Zrt. (Polgár és Térsége Egészségügyi Központ Nonprofit Zrt.)

A Tiszacsege, Folyás, Görbeháza, Polgár, Tiszadob, Tiszagyulaháza, Újszentmargita, Újtikos településeken élők járóbeteg szakellátása a PÉTEGISZ Polgár és Térsége Egészségügyi Központban zajlik.

Járóbetegellátás területei:

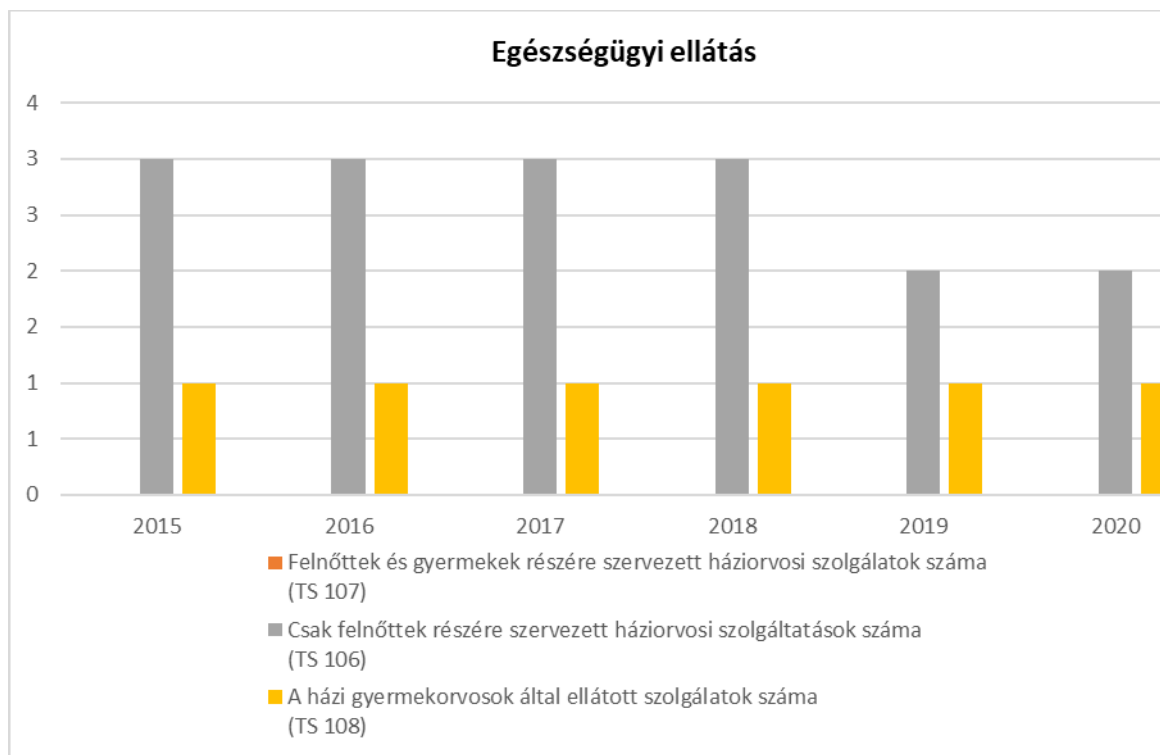
- Általános röntgen diagnosztika
- Ultrahang diagnosztika, szülészeti-nőgyógyászat
- Terhesgondozás
- Szemészet
- Belgyógyászat
- Sebészet
- Ortopédia
- Kardiológia
- Neurológia
- Fül-orr-gégegyógyászat
- Pszichiátria
- Reumatológia és fizioterápia
- Bőrgyógyászat és nemibeteg-ellátás
- Urológia
- Csecsemő- és gyermekgyógyászat

A Balmazújvárosi kistérség részéről az egészségügyi helyzetet értékelve elmondható, jelenleg megfelelő, jó színvonalú egészségügyi ellátásban részesülnek az itt lakók. Az ellátáshoz szükséges személyi és tárgyi feltételek adottak. Ennek ellenére az itt élők életkora a születéskor várható érték alatt van, mivel sokan csak akkor mennek el az orvoshoz, amikor már az egyébként gyógykezelhető betegség már nem gyógyítható. Ennek oka a magyar népbetegségként is ismert erős dohányzás, alkoholfogyasztás, terjedő drogfogyasztás. A betegellátás és a szociális ellátás mellett fontos a prevenció. Itt vannak kezdeményezések, de sajnos a tudatosítás, az életmódbeli változtatások gyakorlati megvalósításáig évek fognak eltelni. A változtatás szükségességét felismerték az itt élő emberek, de megvalósítását nehezítik a megélhetési nehézségek, munkanélküliség, elkényelmesedett, mozgásszegény, illetve a túlhajszolt életvitel. Az egészséges életmódra tudatosan kistérségünkben nagyon kevesen töreksenek, főként az iskolai oktatásban résztvevő fiatalok, aktív sportolók körében elterjedt fogalom ez. A sportolási lehetőség pedig a településen adott, hiszen sportpálya a városban található.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfogyéllátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	3	1	1	201	n.a.
2016	n.a.	3	1	1	207	n.a.
2017	n.a.	3	1	1	n.a.	36
2018	n.a.	3	1	1	n.a.	36
2019	n.a.	2	1	1	n.a.	17
2020	n.a.	2	1	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az Önkormányzatnak szívügye, hogy a lakosság rendszeres szűrővizsgálatokon vegyen részt, ennek érdekében rendszeresen szervezik és támogatják a nők mellrákszűrését, busszal szállítják a szűrésen részt venni szándékozó nőket. Évente mozgó tüdőszűrő állomáson végzik a tüdőszűrést a lakosság körében. Különböző szűrővizsgálatok elvégzésére került sor az elmúlt években az iskolai egészségügyi ellátás keretében, évente kétszer van fogászati szűrés is az óvodás korú gyermekektől a iskolás korosztályig.

Az egészségügyi ellátás során kiemelt feladatként lett meghatározva a gyermekek és a fiatal felnőttek preventív gondozása. A középkorú népesség körében az egészségi állapot helyreállításának, illetve romlásának megelőzését a kialakult károsodások időben történő feltárásával kell biztosítani. A társadalom periferiájára sodródott, illetve az időskorú népesség elfogadható egészségi állapotát a gondozási módszerek fejlesztésével kell biztosítani. A leggyakoribb betegségcsoportok, illetve halálokok figyelembevételével ki kell dolgozni elsősorban a keringési betegségek és a daganatos betegségek megelőzésének módszereit, az időben történő feltárásukat biztosító szűrővizsgálatok rendjét. A megelőzés nem korlátozódhat kizárólag orvosi tevékenységre, az életmódnak és szemléletváltásnak, a környezeti káros hatások csökkentésének

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

alapvető szerepe van. Az egészségügyben a gyógyítás és a betegségek felismerése mellett elsőbbséget kell kapnia a betegségek megelőzésének, az ún. primer prevenciónak. Az egészséges életmód kialakításában az oktatás, a tömegkommunikáció, az egészségnevelés és az egészségügyi tájékoztatás szerepe jelentős. Helyi média bevonásával ezek a tájékoztatási folyamatok elindultak. Az elsődleges megelőzés prioritása mellett nagyobb hangsúlyt kell fordítani a másodlagos megelőzést szolgáló szűrőprogramok hatékonyságának fokozására. A megelőzési munka fő szervezője a Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv, végrehajtásában a háziorvosi szolgálat és a prevenciók tevékenységet végző hálózatok (iskola- és ifjúság-egészségügy, foglalkozás-egészségügy, sportorvoslás, védőnői hálózat stb.) feladata jelentős. Az egészségbiztosítási rendszer ez irányú támogatási rendszerét felül kellene vizsgálni és hatékonyabbá tenni főként a támogatási rendszerét a feladat elősegítése érdekében. Az emberi erőforrások fejlesztésén keresztül lehetséges a térség egészségügyi helyzetén is javítani, hiszen az olyan életmódból fakadó betegségek, amelyek gyakran halálesethez is vezethetnek, elsősorban a táplálkozási szokások, az életmód megváltoztatásával ellensúlyozhatóak. A térség romló egészségügyi helyzete megállítható lenne megfelelő kereseti és életviszonyok mellett, a felvilágosító és a szűrőprogramok szélesítésével és a szemléletmód gyökeres megváltoztatásával. A fentebb említett önkormányzati kezdeményezések megindultak, a prevencióhoz viszont anyagi erőforrásokat is meg kell mozgatni.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az ellátáshoz való hozzáférés helyben nem megoldott, de a fent említett városokban az ezekhez való hozzáférés biztosított.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetésben az ételek minősége rendkívül jó minőségű. Az Önkormányzat kiemelt figyelmet szentel a gyermekétkeztetés és közétkeztetés megfelelő színvonalon történő működtetésének, az anyagi erőforrásokat is biztosítja hozzá. Az egészséges táplálkozás szempontjai az érvényes előírási szabályoknak megfelelően be vannak tartva. A gyermekek étkeztetését Tiszacsege Város Önkormányzatának költségvetési szerve, a Tiszacsege Kommunális Szolgáltató Szervezet biztosítja

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az Önkormányzat, a gyermekekkel foglalkozó intézmények, (bölcsőde, óvoda, általános iskola) szakemberei, valamint a városban működő civil szervezetek fontosnak tartják a gyermekek, fiatalok egészséges életmódra nevelését, egészséges életmód szemléletének kialakítását, ezért már egészen kicsi gyermekkorban, megkezdődik a gyermekek labdarúgás oktatása. A település a labdajátékokban emelkedik ki. Ezekben a sportágakban eredményesen szerepeltek a város felnőtt és utánpótlás csapatai. Az utánpótlás helyzete további fejlesztéseket igényel. Jelenleg ifjú sportolók, utánpótlás csapatok, felnőtt versenyzők és felnőtt csapatok képviseltetik magukat a sportéletben. A versenysport önálló jogi személyiségű sportegyesületekben folyik, melyeket az Önkormányzat támogat, de nem vállalja az eltartásukat, csak részfinanszírozó szerepet tölt be. Az Európai Unióban és a közeljövőtől hazánkban is az állam fokozatosan kivonul a professzionális, úgynevezett „látványsport” közvetlen finanszírozásából. Ez azonban egy folyamat végén fog bekövetkezni, jelenleg a versenysport, élsport nem tudna fennmaradni jelentős önkormányzati, állami támogatás nélkül.

A versenysport hetente kb. 200-300 ember szórakozását, kulturált kikapcsolódását biztosítja Tiszacsege városában. A versenysport helyzete, eredményei közérzet alakító tényezők, ezért is érthető az önkormányzati támogatás. Sajnálatos módon nincsenek olyan tőkeerős, nagy cégek, szponzorok, melyek fő támogatói lehetnének egy-egy sportágnak. A Tiszacsege Városi Sportegyesület három szakosztállyal működik a Labdarúgó-, a birkózó-, valamint az asztalitenisz szakosztállyal. A három szakosztály 173 fővel működik. A Sportegyesület célja, hogy közhasznú társadalmi szervezetként elősegítse Tiszacsege Város sportéletét, a tömegsport területén a sporttevékenységgel fejlessze. A szakosztályok nagyon népszerűek a gyermekek körében. A

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Sportegyesületen belül működik a Birkózó Szakosztály, valamint az Asztalitenisz Szakosztály. Az Asztalitenisz Szakosztályt a Megyei Bajnokságba 26 fővel szervezték be.

Ezenkívül a kislányok számára mazsorett oktatás zajlik, szintén több korcsoportban. A Tiszacsegei Hagyományörző Néptánc Egyesület egészen kicsi kortól végzi a gyermekek néptánc oktatását, több tehetséges gyermeket Tiszafüredre hordanak át a tiszafüredi tánciskola szakembereihez, a tehetséggondozás szellemében, melyet saját erőből finanszíroz az egyesület. A Tiszacsegei Horgász és Természetvédelmi Egyesület nemcsak felnőttek, hanem fiatalok és gyermekek horgászszereetre nevelését végzi, a tehetséges gyermekek, fiatalok horgásztáborban való részvételét anyagilag támogatják. A helyi általános iskolában lehetőség van birkózásra, több korcsoportban, az egészen fiataloktól a serdülőkig, amelyben komoly sikereket érnek el versenyzőink. 2013-ban országos diákolimpia bronzérmet szerzett egyik versenyzőjük.

A „Carmen” Lovas Sportegyesület elsősorban rendezvényeket, valamint gyermekek táboroztatását szervezi. A Lovas udvarban nyílt napokat rendez az egyesület, ahol egész nap a lovaglást lehet kipróbálni.

A tartalmas és megfelelő szintű programlehetőségek ellenére probléma azonban, hogy a város szegregátumainak egyikében sincs az ott élők számára alkalmas közösségi tér, épület, ahol hasznosan eltölthetik szabadidejüket, szervezhetnek rendezvényt, szükség esetén tisztálkodási lehetőséget is igénybe véve.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatást a településen a Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központ, valamint Tiszacsege Város Önkormányzata látja el. A Kistérség létrehozását követően a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat feladatait 2005-től látja el a Kistérség, melyhez 2007. március 31-én társult az Idősek Klubja is. Az intézményi telephelyeken a foglalkoztatottak képzése a törvényben meghatározott előírásnak megfelel, működési engedéllyel rendelkeznek az intézmények.

Az Idősek klubja intézmény által nyújtott alapszolgáltatások a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, az idősek nappali ellátása. Az elmúlt évhez képest változás, hogy a Polgármesteri Hivatal által végzett szociális információk szolgáltatás kikerült a szociális törvényből, így önálló feladatként erről nem kell gondoskodni.

2018. január 1. napjától Tiszacsege Város Önkormányzata biztosítja a településen a szociális étkeztetést, valamint biztosította a házi segítségnyújtást 2022. június 30. napjáig. Utóbbit 2022. július 1. napjától a Tiszacsegei Református Egyházközség látja el.

Az elmúlt években a szociális intézmények által nyújtott személyes gondoskodás területén kedvezőtlen tendenciák indultak meg. Megnőtt a bentlakásos intézményi ellátásra szorulóknak száma, a nappali ellátást, illetve az alapellátást nyújtó intézmények szolgáltatásait igénybe vevő időskorúak száma is.

Tény azonban, hogy az intézmények többségének jelentős problémát okoz a jogszabályban előírt személyi és tárgyi feltételek, valamint egyéb előírások biztosítása, melyet normatív támogatásból plusz önkormányzati finanszírozás nélkül megoldani nem képesek. További gondot jelent az ellátások iránti egyre növekvő igény, mely főleg az idősotthonba várakozó személyek létszámán látszik elsősorban.

A családsegítés olyan személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz. E feladatot több átszervezést követően jelenleg a Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központ tiszacsegei Család- és Gyermekjóléti Szolgálat látja el.

A családsegítő szolgáltatást igénybevevők hozott problémái elsősorban anyagi jellegűek, ezt követik az ügyintézéshez történő segítségkérés, és a foglalkoztatással kapcsolatos problémák. Az

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

esetkezelések közül számottevő a szociális-mentális problémához kapcsolódó esetkezelések száma, ezt követi a pszichológiai esetkezelés és a jogi esetkezelés.

A szociális ellátórendszer célja

- ☐ Az ellátásra szorulóknak szociális biztonságának megteremtése.
- ☐ A szociális szolgáltatások ellátottakhoz történő kerülése.
- ☐ A szociális ellátási igények felmérése és teljesítése.
- ☐ Társadalmilag tipikus, de egyénileg jelentkező élethelyzetek feltárása.
- ☐ Azon eszközök megtalálása, mellyel a felmerülő problémák a leghatékonyabban kezelhetők

g) dropprevenciós szolgáltatások;

Nincs tudomásunk arról, hogy a fenti szolgáltatás működne a településen.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Tiszacsegén erre vonatkozóan nem áll rendelkezésre információ.

j) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Nincs ilyen jellegű adat, információ.

Népkonyha

Tiszacsege Város Önkormányzata a Cívis Szociális Étkeztetési Központtal együttműködve népkonyha szolgáltatást biztosít 2021. április 1-től a város lakosai számára, ezáltal is segítséget nyújtva a mélyszegénységben élők számára. A Népkonyha szolgáltatás keretében napi rendszerességgel egy tál meleg ételt kerül biztosításra munkanapokon, térítésmentesen annak a tizennyolcadik életévét betöltött lakosnak, aki adatai megadásával jelentkeznek a szolgáltatás igénybevételére.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2015	nem releváns
2016	nem releváns
2017	nem releváns
2018	nem releváns
2019	nem releváns
2020	nem releváns
2021	126 095

Forrás: Önkormányzati adat

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

3.7 Községi viszonyok, helyi közelet bemutatása

- a) közösségi élet színterei, fórumai;
- Iskolai rendezvények (Szolgáltató Csarnokban szervezett iskolai programok)
 - Óvodai rendezvények (Jótekonysági bál, Szolgáltató Csarnokban szervezett óvodai programok, óvoda udvari színpadán rendezett óvodai programok)
 - Önkormányzati rendezvények a Dr. Papp József Művelődési Ház és Könyvtár együttműködésével (Csegei Rév Nap, Szüreti Felvonulás és bál, Városi Advent, Idősek Napja, ünnepi megemlékezések)
 - Szórakozóhelyek (kocsmák, a településen egyéb szórakozóhely nincs)
 - Egyesületek, Alapítványok
 - Egyesületi, Alapítványi rendezvények (Jótekonysági bál, Ünnepek méltó megünneplése, műsorok előadásával)
 - Tiszacsegei Városi Sportegyesület sportrendezvényei (labdarúgó mérkőzések, asztalitenisz mérkőzések, birkózó mérkőzések)
 - Tiszacsegei Református Egyházközség (nyári gyermektábor)

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2018)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsonzótt egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
2	1	10183	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Nincs információ és adat etnikai konfliktusról.

- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A lakosság a lehetőségeihez mérten törekszik arra, hogy támogassa a gyermekeket, időseket. Gyakran adományoznak magánszemélyek, vállalkozások a helyi egyesületeknek, alapítványoknak, illetve a városi rendezvényeket is támogatják. Adományaik között szerepel pénz, élelmiszer, ajándéktárgyak, összegezve olyan javak, amelyekkel az egyének, illetve vállalkozások rendelkeznek, és fel tudják ajánlani a köz javára. Az önkéntes munka is megfelelő intenzitású városunkban, elsősorban a jótekonysági rendezvények alkalmával, illetve egyéb egyesületi, alapítványi megmozdulásokon tapasztalható az önkéntes munka ereje, hatékonysága.

- d) a helyben élők lehetőségei;

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A fenti információról nincs adatunk.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Helyi lakossági önszerveződésekéről nincs tudomásunk.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére – annak székhelyén – biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

Etnikai konfliktusok nem jellemzőek, a garázdaság esetei nem etnikai konfliktusból adódnak. A helyi nemzetiségi önkormányzat rendszeresen szervez adományosztást, pályázatok írására törekszik.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Összességében megállapítható, hogy a lakosság számához viszonyítva magas a munkanélküliek száma, akiknek több mint 50 %-a tartósan munkanélküli. A településen a 2017-es évben a munkaképes korú lakosság száma a legmagasabb, az állandó népességből 3224 fő, tehát az állandó lakosság több mint fele, 68,53%-a. Az Önkormányzat legnagyobb felelőssége és feladata az aktív lakosság megerősítésén van, a lakosok foglalkoztatásának megoldása a leginkább fontos célkitűzés. A legnagyobb foglalkoztató a közfoglalkozást is biztosító Önkormányzat, viszont így lehetőséget kapnak a mélyszegénységben élők és a romák is a foglalkoztatásra, mellyel, ha minimális mértékben is, de javul anyagi biztonságuk, megélhetési körülményeik. A közfoglalkoztatásnak köszönhetően jelentősen csökkent a munkanélküliek száma a településen. Diszkrimináció a foglalkoztatás területén nem tapasztalható, évekre visszamenőleg nem voltak atrocitások a roma és nem roma lakosság körében faji hovatartozás miatt, és erre a foglalkoztatásban is nagyon odafigyelnek a munkáltatók. A roma nemzetiségi önkormányzattal a települési önkormányzat partnersége megfelelő. A mélyszegénységben élők helyzetének javítására szinte egyetlen lehetőség a munkahelyteremtés, valamint a támogatások, segélyek megfelelő időben és összegben történő kiosztása, indokolt esetben a támogatás segítséggel történő felhasználása, melyre nagy figyelmet fordít az Önkormányzat. A végzettség tekintetében nagy arányú az általános iskolai végzettséggel nem, vagy csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma, így a szakmunkát igénylő területeken elhelyezkedésük gátolt, többnyire a betanított munkavégzést biztosító munkahelyeken, valamint a közfoglalkoztatásban van lehetőségük elhelyezkedésre. Az alacsony iskolai végzettségűek és pályakezdő munkanélküliek számára érettségit, valamint OKJ-s szakmát biztosító képzések elérhetők Tiszacsegén, vagy a szomszédos településeken. A lakásállomány évekre visszamenőleg stagnál. Az egészségügyi és szociális ellátórendszer a törvényi előírásoknak megfelelően, összehangoltan, jól működik. Jelenleg még mindig magas a városban a szegregátumban élők száma. Tiszacsegén két szegregátum található. A szegregátumok egyikében sem rendelkezik a Tiszacsege Roma Nemzetiségi Önkormányzat udvarral rendelkező székhellyel, ahol megoldott lenne a rendezvények szervezése, szabadidő hasznos eltöltése.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Jelenleg még mindig magas a városban a szegregátumban élők száma. Tiszacsegen két szegregátum található. A szegregátumok egyikében sem rendelkezik a Tiszacsege Roma Nemzetiségi Önkormányzat udvarral rendelkező székhellyel, ahol megoldott lenne a rendezvények szervezése, szabadidő hasznos eltöltése	Tiszacsege Roma Nemzetiségi Önkormányzat számára új székhely létrehozása udvari résszel, ahol lehetőség rendezvények szervezésére, szabadidő hasznos eltöltésére.
A roma és mélyszegénységben élő lakosság nem rendelkezik megfelelő mentálhigiénés és pénzügyi alapismeretekkel, amit a tudatos és egészséges életmódhoz szükséges.	Különböző mentálhigiénés, egészségügyi és pénzügyi ismeretekkel kapcsolatos előadások tartása a szülők és gyermekek bevonásával a tudatos és egészséges életmód eléréséhez.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A gyermekek helyzetének vizsgálata során figyelembe kell venni a gyermekek helyzetének általános jellemzőit (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

4.1. számú táblázat – Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2 339	2 305	4644	50,37 %	49,63 %
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			124	2,67%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	377	310	687	8,12%	6,68%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	78	84	162	1,68%	1,81%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

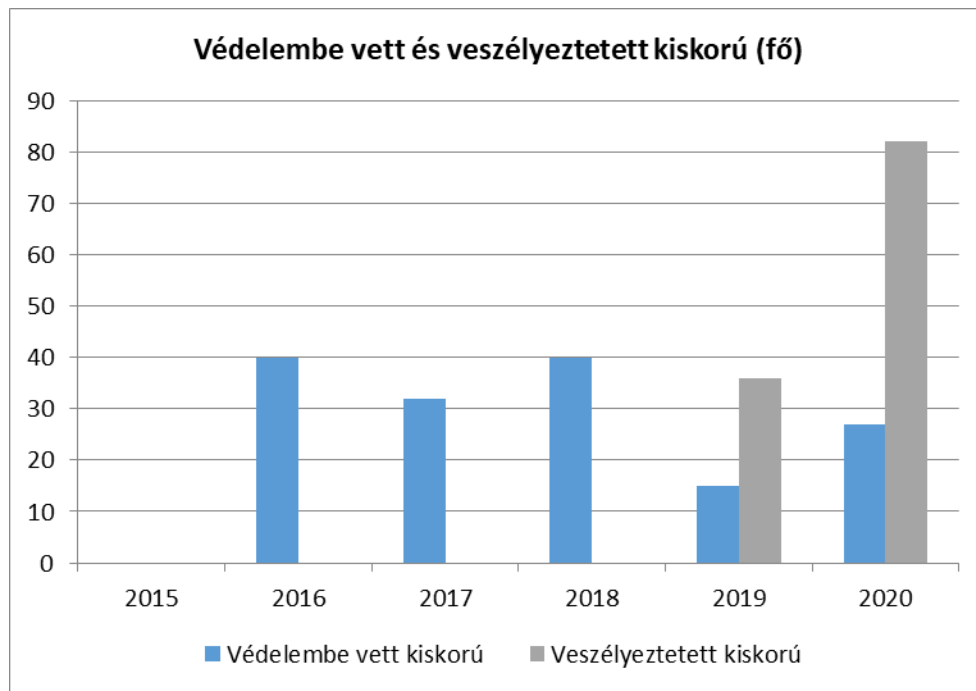
A védelembé vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembé vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembé veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

4.1.1. számú táblázat – Védelembé vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembé vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	40	n.a.
2017	32	n.a.
2018	40	n.a.
2019	15	36
2020	27	82

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A gyámhatóság védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható. A települési önkormányzat jegyzője – a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével – védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiatalok, vagy a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, vagy a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatalok. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A védelembe vétellel a gyermekjóléti szolgálat szakemberei arra törekcszenek, hogy a gyermekek családból történő kiemelését megelőzzék. Céljuk, hogy a családdal, szülőkkel, gyermekkel, valamint a bevonható segítő szakemberekkel, támogatókkal a felmerülő probléma megszűnjön, vagy olyan mértékben mérséklődjön, hogy a gyermek veszélyeztetettsége megszűnjön. A szakemberek tapasztalatai szerint a leggyakoribb probléma az anyagi nehézségekből adódó megélhetési probléma, melyhez szervesen társul, hogy a gyermeket nem tudják megfelelően étkeztetni, öltöztetni, hiányosak a felszereléseik, a szükséges orvosi ellátást nem kapják meg. A veszélyeztetett gyermekek többsége a mélyszegénységben élő családokból kerül ki, viszont a védelembe vett gyermekek közül sokan nem a mélyszegénységben élő családok gyermekei. Gyakran előfordul, hogy jó körülmények között élő családban élő gyermeket is szükséges védelembe venni. (szabálysértés, bűncselekmény elkövetése, iskolai mulasztás.)

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, valamint

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik. A helyzetelemzés során a legfontosabb vizsgálati szempont, hogy a legjobban rászoruló családok gyermekei hozzájutnak-e a támogatásokhoz. A támogatások mindegyikét hivatalos iratokkal kell igényelni, igazolni. A mélyszegénységben élő személyek, családok gyakran megfelelő papírok, jövedelemigazolás vagy egyéb okok miatt nem jutnak hozzá szolgáltatásokhoz.

Tiszacsegén a családok hozzájutnak a számukra igényelhető támogatásokhoz, szolgáltatásokhoz. Az Önkormányzat, nevelési, oktatási intézmények, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat szakemberei mindent megtesznek annak érdekében, hogy az ellátásokhoz minden család hozzájusson, ezzel is könnyítve megélhetési nehézségeiket.

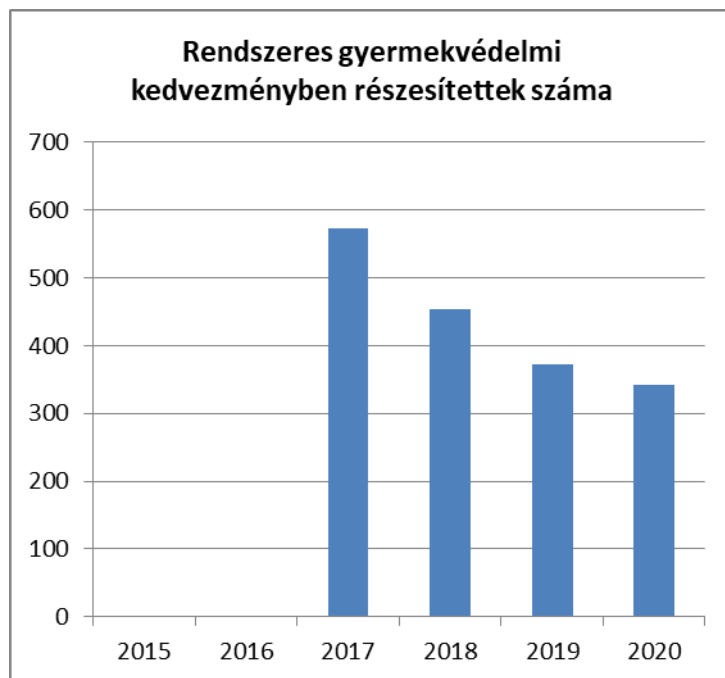
Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,
- e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

4.1.2. számú táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	574
2018	453
2019	373
2020	342

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

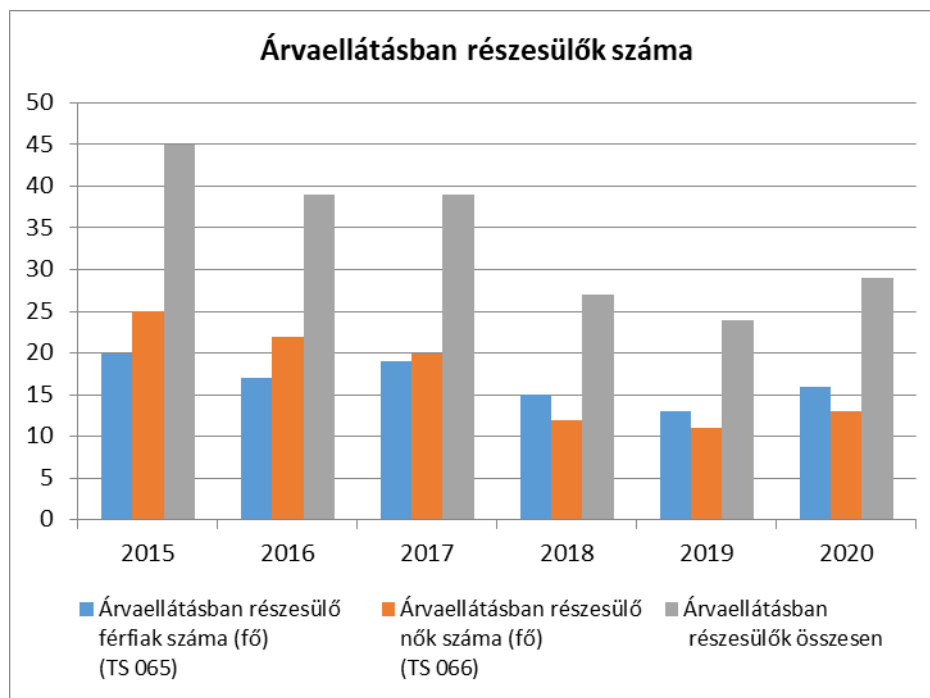

- c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

4.1.3. számú táblázat – Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2015	20	25	45
2016	17	22	39
2017	19	20	39
2018	15	12	27
2019	13	11	24
2020	16	13	29

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Konkrét szám adatok sajnos nem állnak rendelkezésre, viszont a helyi információkból szerzett adatok arra engednek következtetni, hogy sok szülő, elsősorban édesanya elsődleges jövedelem forrása a családi pótlék mellett a gyermeknevelési támogatás, főként a mélyszegénységben élők és romák körében. Gyermeknevelési támogatásra az a szülő, nevelőszülő vagy gyám jogosult, aki saját háztartásában három vagy több kiskorút nevel. A támogatás a legfiatalabb gyermek 3. életévétől 8. életévének betöltéséig jár.

A szülők a szükséges tájékoztatást és segítséget megkapják a Közös Önkormányzati Hivatal Szociális Irodájától, valamint a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatától a jogosultság tekintetében.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Nincs adatunk az ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők pontos számáról.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Nincs ilyen információnk, mely szerint magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek él a településen.

- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Nincs információnk ilyen esetről.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált lakóterületen nagy arányban élnek iskoláskorú és fiatalabb gyerekek, akik egészséges fejlődéséhez hiányoznak a megfelelő anyagi feltételek, ez a legtöbb családban nincs meg. A lakóterületszerű környezet és a rossz szociokulturális háttér komoly lemaradásokat eredményez a gyermekeknél a közoktatási rendszerben, ez alapvetően meghatározza előrehaladásukat. A roma lakosok társadalmi hátrányainak nagy része a hatalmas méretű iskolai lemaradásukból származik. Az iskolai végzettség függvényében csökken a munkanélküliség kockázata. Tiszacsegén az általános iskolás korú gyermekek 5,1%-a sajátos nevelési igényű tanuló, akik mindannyian integráltan oktathatóak a tanulási képességeket vizsgáló szakértői bizottság véleménye szerint. Ezek a gyermekek gyógypedagógiai oktatásban részesülnek integrált keretek között. Az iskola tanulóinak 76,3%-a hátrányos helyzetű, míg 31,5%-a halmozottan hátrányos helyzetű. A halmozottan hátrányos helyzetűek jelentős részét a roma gyerekek teszik ki, sokan közülük szegregátumban élnek.

A város elkészítette a Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetértékelését, majd az erre alapozott Intézkedési Tervét, amelyet a Képviselő-testület jóváhagyott, és az Integrált Városfejlesztési Stratégia Antiszegregációs Tervének is egyik alapját képezi. Tiszacsege rendelkezik a törvényben szabályozottnak megfelelően hat évre szóló – a közoktatási feladatok megszervezéséhez szükséges – Intézkedési Tervvel, amely az integrációs és antiszegregációs feladatokat is tartalmazza. A korábbi fenntartó Önkormányzat jelentős pályázati forrásokat nyert el a közoktatási intézmények infrastrukturális fejlesztésére. A tartalmi fejlesztések (tantermek, fejlesztő helyiségek, előadók) lehetőséget teremtenek az IKT eszközök fogadására is. Tiszacsegén az általános iskolás korú gyermekek 5,1%-a sajátos nevelési igényű tanuló, akiknek mindössze 2%-a integráltan oktatható a tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság véleménye szerint. Az iskolák felvettek feladataik közé olyanokat, amelyek túlmutatnak a szorosan vett oktatási-nevelési tevékenységen, megpróbálják a hatókörüket a tanulók családjaira is kiterjeszteni. Legtöbbször ez a kulturális-művelődési tevékenységet jelenti, de a szociális feladatok is szinte minden iskolában megjelentek. Általában a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása, a szociális deficitok pótlása, a szociális ellátásokhoz való hozzájutás segítése jelent meg az iskolák feladatai között. Az iskolának fel kell készülnie arra, hogy kellő felkészültség nélkül nem lehet áthidalni a különböző kultúrák közötti szakadékot. A hátrányos helyzetből induló tanulóknál az iskola nem alapozhat arra, hogy a roma lakóterületen élő szülők kielégítik a gyermekeik fizikai és fejlődési szükségleteit, ugyanis a szükségviszonyai között erre csak részben képesek.

A szociális alapszolgáltatásokat önkormányzati intézmények és az önkormányzat részvételével működő Többcélú Kistérségi Társulás biztosítják, tevékenységüket a város egész területére kiterjesztve. A szegregált lakóterületen a család- és gyermekjóléti szolgálat szakemberei napi rendszerességgel fordulnak meg. A szegregátumban élők szociális problémáit tapasztalva a szociális és gyermekjóléti szakemberek adott területen való jelenléte két féle módon valósul meg:

- területi munka (családlátogatások): a védőnői, a család- és gyermekjóléti szolgálat szakemberei részéről
- kitelepített szolgáltatások szervezése az elérhetőség érdekében, pl. játszóházak, családi napok, nyári napközis tábor, munkaerő-piaci információs napok, nyári gyermekétkeztetés (valamennyi ingyenes szolgáltatás).

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A lakóterületi gyerekek a város iskolájában tanulhatnak integrált oktatás keretein belül. Az integráció előkészítésének időszakában az előkészítést végző munkacsoport áttekintette a település hosszabb távú fejlesztésének lehetőségeit, kényszereit. Az intézmények feladatrendszerének és finanszírozásának elemzésekor láthatóvá váltak azok a feladatátrendezési kényszerek és finanszírozási problémák, amelyek egy hosszú távú döntést indukálva az intézményi integráció megerősítését, a feladatok koncentrálását, a feladatellátók számának optimalizálását erősítette.

Az integráció előkészítése során elemzésre kerültek a közoktatási törvényből adódó feladatok, valamint azok hatása a város és a járás oktatási rendszerére:

- esélyegyenlőségi, integrációs feladatok,
- a nem szakrendszerű oktatás bevezetése,
- a kompetencia alapú oktatási stratégiák kidolgozása meghonosítása,
- az iskolai lemorzsolódás csökkentése.

A közoktatási törvényben megfogalmazott esélyegyenlőségi-integrációs feladat-rendszer és az ezt kiszolgáló infrastrukturális háttér elemzése azt igazolta, hogy pályázati rendszeren keresztül fejleszteni és modernizálni szükséges a közoktatási feladatot ellátó intézményeket, az oktatási infrastruktúrát.

Az oktató-nevelő munka eredményességét az alábbi területen vizsgálták:

- a lemorzsolódások, illetve a továbbtanulás aránya,
- a tanulmányi versenyek, illetve a kompetenciamérések eredményei,
- az SNI és a HH/HHH gyermekek tanulmányi eredményességei.

A vizsgálat az alábbi megállapításokat tette:

- Az általános iskolában nincs szegregáció, az osztályok kialakítása a jogszabályoknak megfelelően történt.
- A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek között még mindig magas a lemorzsolódás aránya.
- Növekszik a középiskolába jelentkező HH/HHH gyermekek aránya, de lemorzsolódásuk, kimaradásuk súlyos probléma.
- Az intézmény, ha kismértékben is, de lemarad a kompetenciamérésekben az országos átlagtól, de szövegértésből az országos átlag fölött teljesített.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet:

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 6. § (1) bekezdése alapján a gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.

(2) bekezdése szerint a gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

(2a) bekezdése alapján a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)

(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

(3) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

(4) A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái

- a) a bölcsőde, a mini bölcsőde, a családi bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

- b) napközbeni gyermekfelügyelet,
- c) az alternatív napközbeni ellátás.

□ A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

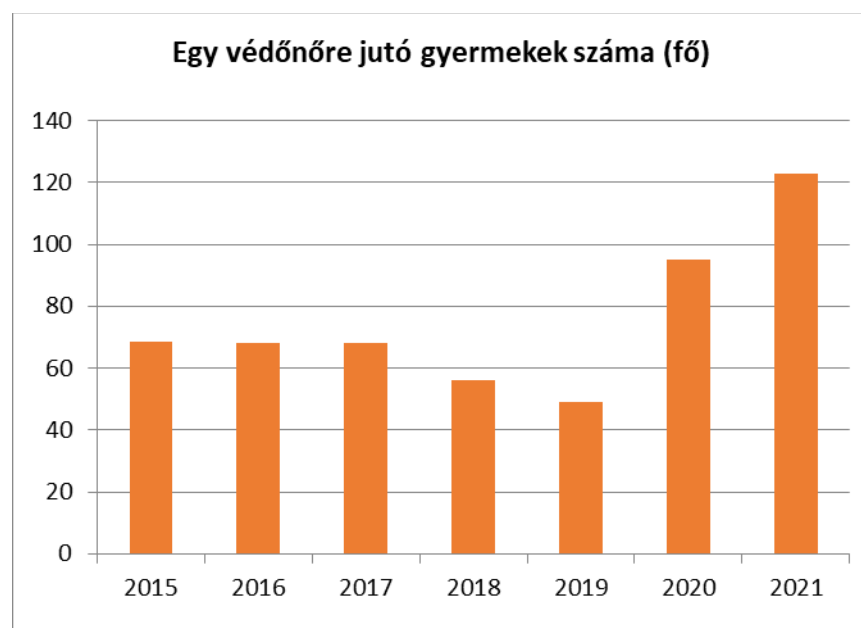
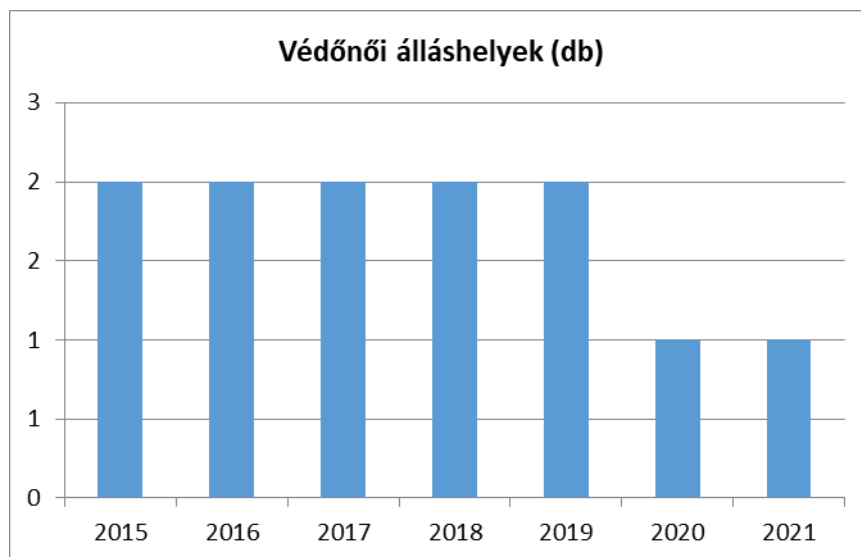
□ Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok).

2022. augusztus 1. napjától 2 védőnő látja el a feladatait a településen.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2015	2	137	69
2016	2	136	68
2017	2	136	68
2018	2	112	56
2019	2	98	49,00
2020	1	95	95,00
2021	1	123	123,00
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

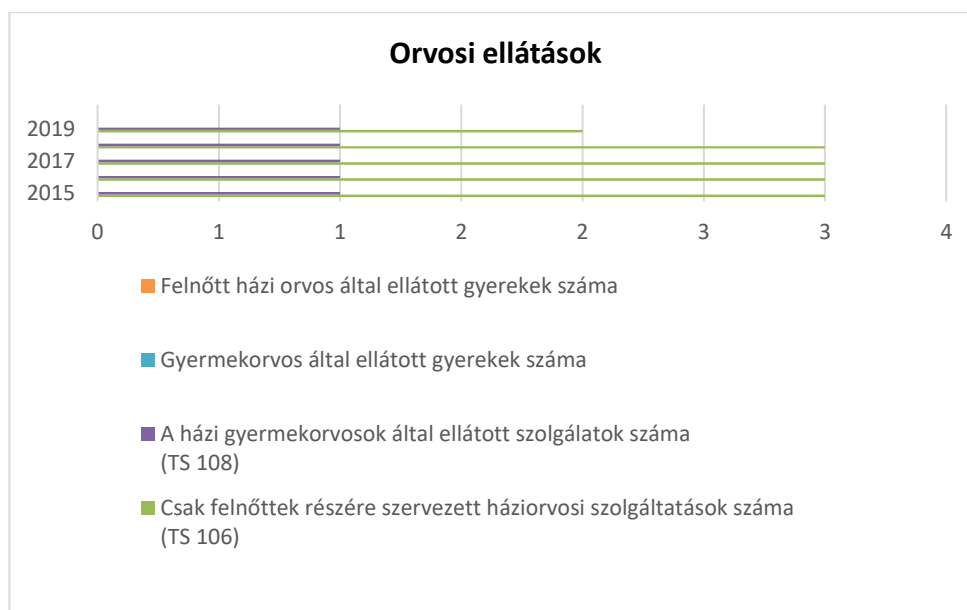
Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2015	n.a.	3	1	8 422	74
2016	n.a.	3	1	7 344	99
2017	n.a.	3	1	6 753	116
2018	n.a.	3	1	6 434	101
2019	n.a.	2	1	6 134	97
2020	n.a.	2	1	4 579	79
2021	n.a.	2	1	5 969	56
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok					

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvoda külön nem rendelkezik gyógypedagógiai csoporttal, viszont 1 fő gyógypedagógust alkalmaznak, és fejlesztő pedagógus végzettséggel is rendelkeznek óvónők, ezenkívül valamennyi csoportban IPR fejlesztés folyik, tehát a gyermek korai fejlesztése, rehabilitációja megoldott.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A település nem rendelkezik sem gyerekházzal, sem tanodával.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

- f) A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások:

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési- oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti szolgálat feladatait több átszervezést követően jelenleg a Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató központ Tiszacsegei Család- és Gyermekjóléti Szolgálat látja el, 1 fő családsegítő alkalmazásával.

A településen a jelzőrendszer jól működik, a gyermekjóléti szolgálat által szervezett éves Települési Tanácskozás értékelése ezt alá is támasztja. A jelzőrendszer tagjai, vagyis a településen a gyermekekkel kapcsolatban álló valamennyi érintett intézmény és szakemberek együttműködése megfelelő, mindent megtesznek annak érdekében, hogy a gyermekkel kapcsolatban felmerülő, vagy feltárt veszélyeztetettséget jelezzék, segítséget kérjenek, együttműködjenek ügyükben.

Tiszacsegén a fent felsorolt napközbeni ellátási formák közül a bölcsőde működik, mely a település lélekszámához viszonyítva igen nagy számú gyermek befogadására alkalmas, ez a környező településekhez mérve is példaértékűnek tekinthető.

A bölcsődei felvételnél vizsgálni kell, hogy érvényesül-e az az alapelv, hogy előnyt kell élvezzen az a gyermek, akit egyedülálló (élettárssal nem rendelkező hajadon, nőtlen, elvált vagy özvegy családi állapotú) szülője nevel; akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a három főt meghaladja; aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége; akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem vagy csak részben tudja; akit – gyámhatósági határozat alapján – gyámként kirendelt időskorú (a rá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel; akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt (mert családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg) az ellátásáról nem vagy nehezen tud gondoskodni; akinek családjában az egy főre jutó jövedelem alacsony.

A három bölcsődei csoportban 36 gyermek elhelyezését tudják biztosítani, mely azért rendkívül fontos, hogy a fent felsorolt szempontok érvényesülni tudnak, tehát a hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek is bekerülhetnek a gondozó rendszerbe. Ennek feltétele, hogy a gyermekjóléti szolgálat, védőnő, gyermekorvos javaslatot tegyen arra, hogy a gyermeknek indokolt a bölcsődei részvétel. Tapasztalatok azt mutatják, hogy a mélyszegénységben élő, leginkább a gyermekjóléti szolgálat által is gondozott gyermekeket javasolják bölcsődei felvételre, akiknek étkeztetése, ellátása nem mindig megfelelően megoldott.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	36	36
2018	36	35
2019	36	35
2020	36	33
2021	36	28
Forrás: TeIR		

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	36	36
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	36	35
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	36	35
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	36	33
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	36	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar

g) gyermekvédelem;

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.

☐ A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- ☐ A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
 - a) a védelembe vétel,
 - b) a családbafogadás,
 - c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - d) az átmeneti nevelésbe vétel,
 - e) a tartós nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17 § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

- h) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A helyi Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál hozzáférhető azon krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások köre, amely a gyermekek veszélyeztetettsége esetén igénybe vehetők, például anya-gyermek otthonok, családok átmeneti otthonának elérhetőségei. Helyben fellépő krízishelyzet esetén a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat szakemberei intézkednek a szükséges intézkedésekről.

- i) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A sportolási lehetőségek elérhetőek a gyermekek számára. Az előzőekben már rögzítésre kerültek a város sportprogramjai. A pedagógusok rendszeresen szervezik a nyári és egyéb szünidei programokat, kirándulásokat, és az óvoda-, iskolai pedagógusok is viszik kirándulni a nyári időszakban a gyermekeket. A város központjában található Szolgáltató Csarnok részét képezi egy szabad téri kondi park is, amely ingyenes sportolási lehetőséget biztosít akár a szülőknek, akár a gyermekeknek. Továbbá 2022. március 29. napján átadásra került a Tiszacsegei Fekete István Általános Iskola tornacsarnoka.

- j) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C. §-a alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, 5 hónapos kortól 18 éves korig, az őszi, téli, tavaszi tanítási szünetben, valamint a nyári tanítási szünet időtartama alatt legalább 43 munkanapon keresztül. Tiszacsegén a gyermekek étkeztetése Tiszacsege Város Önkormányzata költségvetési szerve, a Tiszacsege Kommunális Szolgáltató által biztosított.

- k) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Nincs erre vonatkozó információnk.

- l) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Nincs erre vonatkozó információnk.

- m) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat:

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer célja az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételének támogatása. A Bursa Hungarica Ösztöndíjrendszer többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál: a települési önkormányzatok által nyújtott támogatás, a megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás és a felsőoktatási intézményi támogatás. Az ösztöndíjpályázattal kapcsolatos adatbázis-kezelői, koordinációs, a települési és megyei ösztöndíjjal kapcsolatos pénzügyi feladatokat az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő végzi, míg az elbírálási feladatokat az ösztöndíjpályázathoz csatlakozó települési és megyei önkormányzatok látják el.

Az ösztöndíjpályázatra azok a települési önkormányzat területén lakóhellyel rendelkező, hátrányos szociális helyzetű felsőoktatási hallgatók jelentkezhetnek, akik felsőoktatási intézményben (felsőoktatási hallgatói jogviszony keretében) teljes idejű (nappali munkarend) alapfokozatot és szakképzettséget eredményező alapképzésben, mesterfokozatot és szakképzettséget eredményező mesterképzésben, osztatlan képzésben vagy felsőoktatási szakképzésben folytatják tanulmányaikat.

Bursa Hungarica Ösztöndíjban részesültek száma			
Év/fő	„A” típusú pályázat	„B” típusú pályázat	Összesen
2018	30	1	31
2019	13	-	13
2020	9	-	9
2021	7	2	9
2022	11	-	11

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere (IPR)

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képesség kibontakoztató és integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A képesség-kibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű tanuló vesz részt. Az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára fejlesztő programot szervez, melynek keretében a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet folytat. A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő program megvalósítása az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program alapján zajlik. [20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 171. § - 173. §]. Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

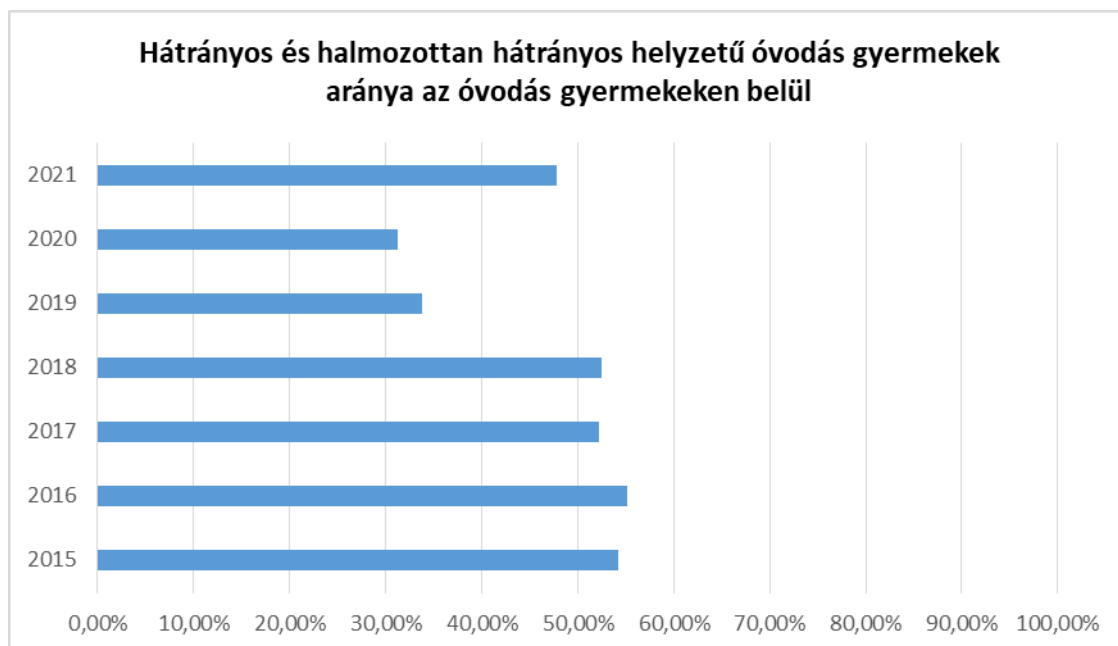
célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve. Az általános iskolában 2003 óta folyik képesség kibontakoztató és integrációs felkészítés. A pedagógusok tíz éve végzik a hátrányos helyzetű, kiemelten a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, tehetséggondozását, a tanulmányi munka terén igyekszenek javítani sikerességüket, lemorzsolódásuk megakadályozására különböző programokat szerveznek. Tiszacsege Város Önkormányzata évek óta sikeresen pályázott az esélyegyenlőséget támogató intézkedéseket segítő integrációs pénzeszközökre, segítve ezzel ezt a munkát.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítása esetén fokozott körültekintéssel kell eljárni. A jogalkotó szándéka az volt, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítását és az ezzel gyakran együtt járó lemorzsolódás megelőzhető legyen. Ha az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulóként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani, köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét (Nkntv. 45. §). Tiszacsegén az óvodában és iskolában is IPR alapú nevelés és oktatás zajlik, megkönnyítve ezzel a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai részvételét, felzárkóztatását.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2015	140	76	54,29%
2016	156	86	55,13%
2017	159	83	52,20%
2018	162	85	52,47%
2019	163	55	33,74%
2020	163	51	31,28 %
2021	134	64	47,76%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

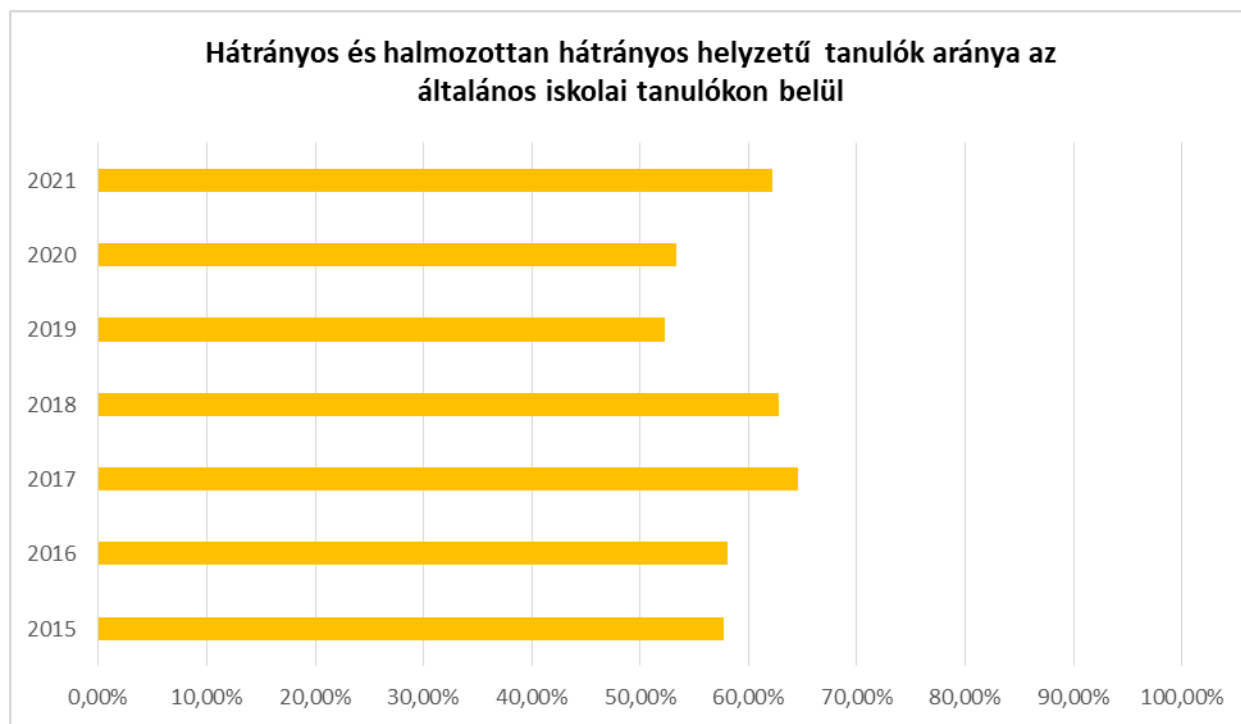
Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2015	440	254	57,73%
2016	398	231	58,04%
2017	358	231	64,53%
2018	341	214	62,76%
2019	333	174	52,25%
2020	334	178	53,29%
2021	344	214	62,20%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-
2016	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-
2017	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2018	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-
2019	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-
2020	n.a.	-	n.a.	-	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2015	141	334
2016	177	365
2017	243	223
2018	310	102
2019	236	97
2020	261	60

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Év	3-6 éves korú gyermek száma	Óvodai gyermekcso portok száma - gyógypedag ógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelye k száma (gyógype dagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatell átási helyek száma (gyógype dagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermek ek száma (gyógype dagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedag ógiai gyermekcs oportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek ek száma az integrált oktatott SNI gyermek ek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekc soportra jutó gyermek ek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2015	140	7	175	1	140	0	0	20
2016	156	7	175	1	156	0	0	22
2017	159	7	175	1	159	0	0	23
2018	162	7	175	1	162	0	0	23
2019	163	7	175	1	163	0	0	23
2020	163	7	175	1	163	0	0	23
2021	132	7	175	1	132	0	0	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladat ellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógia i oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógia i oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2014/2015	n.a.	18	1	24	-
2015/2016	n.a.	18	1	22	6,36%
2016/2017	n.a.	17	1	21	6,28%
2017/2018	n.a.	17	1	20	8,66%
2018/2019	n.a.	17	1	20	6,45%
2019/2020	n.a.	17	1	19,7	6,91%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2014/2015	49
2015/2016	54
2016/2017	60
2017/2018	43
2018/2019	36
2019/2020	38
2020/2021	39
2021/2022	54

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményfenntartói adatok

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;
Nincs ilyen jellegű információnk.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutakozó eltérések;

A növekvő számú halmozottan hátrányos helyzetű tanulók gyengébb tanulmányi teljesítménye hatékony beavatkozás nélkül az intézmény átlagát folyamatosan az országos átlag alatt tartja.

A hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek teljesítményt javító eszközei az alábbiak:

- ☐ az esélyegyenlőség, diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség érvényesítése érdekében a HHH és az SNI-s gyermekek, tanulók integrált nevelésével-oktatásával a társadalmi integráció segítése;
- ☐ tehetséggondozási programok kidolgozása és megvalósítása;
- ☐ új tanítási-tanulási stratégiák, módszerek rendszerbe építése;
- ☐ kompetencia-alapú oktatás bevezetése, térségi elterjesztése, mentorálása,
- ☐ tanulói, tanári kompetenciák fejlesztése, alapvető kulcskompetenciák beépítése az oktatási rendszerbe a tanulók lemorzsolódásának csökkentése érdekében

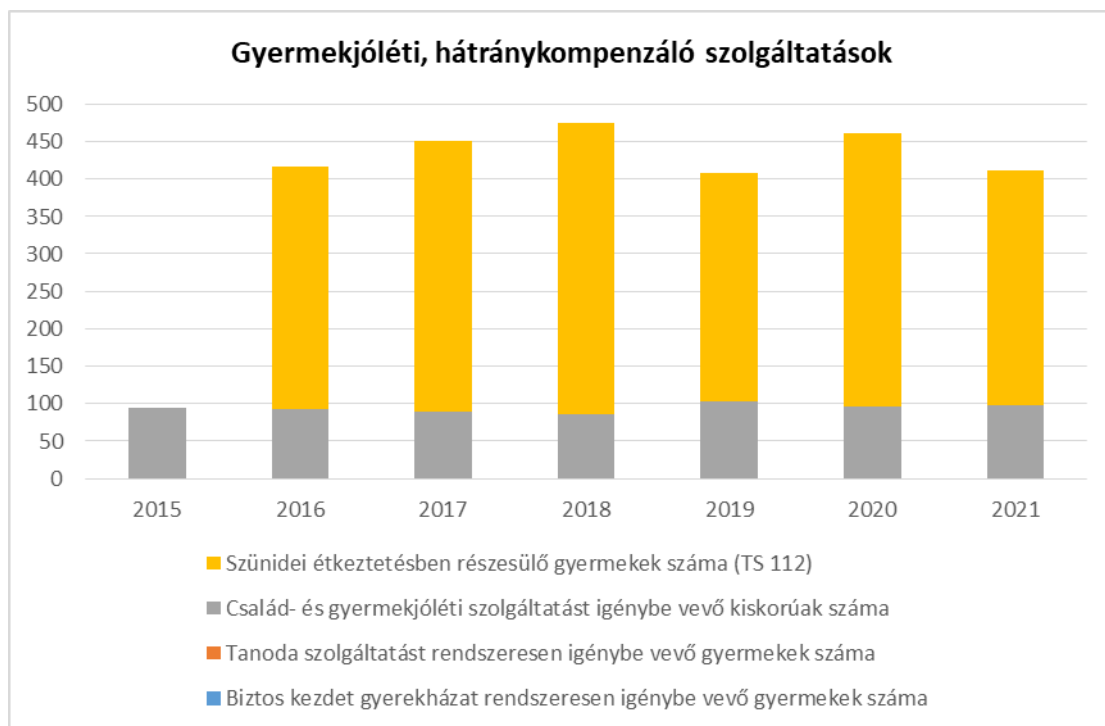
e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermejkölési, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekház rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2015	-	-	95	n.a.
2016	-	-	92	324
2017	-	-	89	361

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2018	-	-	86	388
2019	-	-	102	306
2020	-	-	96	365
2021	-	-	97	314

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Össességében a terület átható elemzése során megállapítható, hogy a gyermekek védelmének rendszere megfelelő a településen. A gyermejkölési alapellátások, az egészségügyi ellátás, az iskolai oktatás, az óvodai nevelés területén mindent megtesznek azért, hogy a nagyszámú, mélyszegénységben élő gyermekek helyzetén javítani tudjanak, és ennek érdekében szoros együttműködést alkalmaznak egymással az érintett területek szakemberei. A gyermekek helyzetén javítani tudó intézmények, szolgáltatások az előírásoknak megfelelő szakmberszámmal elérhetőek. A családok megkapják a szükséges tájékoztatást az igénybe vehető támogatásokról, ellátásokról. A kiemelt figyelmet igénylő és fogyatékkal élő gyermekeket az IPR alapú rendszerben oktatják, gyógypedagógus szakember is alkalmazásban áll az iskolában. Ennek ellenére a mélyszegénységben élő gyermekek száma továbbra is magas, szükség van tehát a jövőben is a családok támogatására, a gyermekek megsegítésére, a rendelkezésre álló valamennyi eszköz felhasználásával. Probléma, hogy a gyermekek nem rendelkeznek megfelelő higiénés, közlekedési, közbiztonsági és pénzügyi, dropprevenciós alapismeretekkel, ami a tudatos és egészséges életmódhoz szükséges.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A gyermekek nem rendelkeznek megfelelő higiénés, közlekedési, közbiztonsági és pénzügyi, drogprevenciós alapismeretekkel, ami a tudatos és egészséges életmódhoz szükséges.	Különböző higiénés, közlekedési, közbiztonsági, pénzügyi, drogprevenciós ismeretekkel kapcsolatos előadások tartása az általános iskolában és óvodában a gyermekek részére a tudatos és egészséges életmód eléréséhez.
---	--

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. Cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

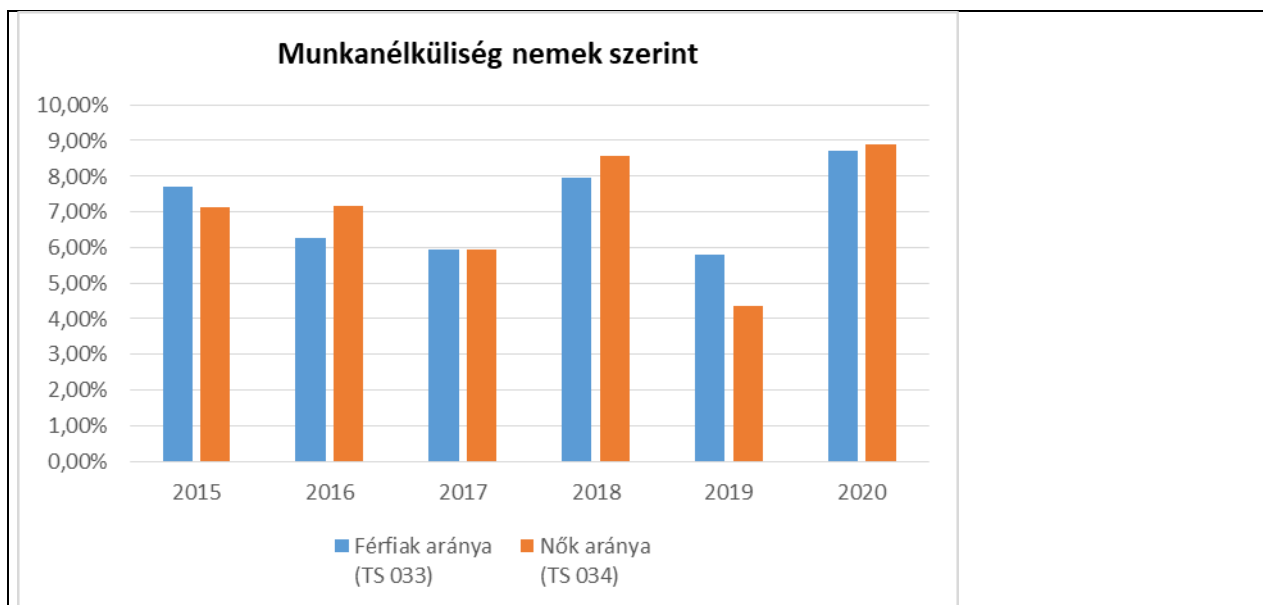
A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2015	7,69%	7,12%	7,41%
2016	6,26%	7,18%	6,72%
2017	5,93%	5,93%	5,93%
2018	7,96%	8,58%	8,27%
2019	5,80%	4,35%	5,08%
2020	8,70 %	8,90 %	8,80%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

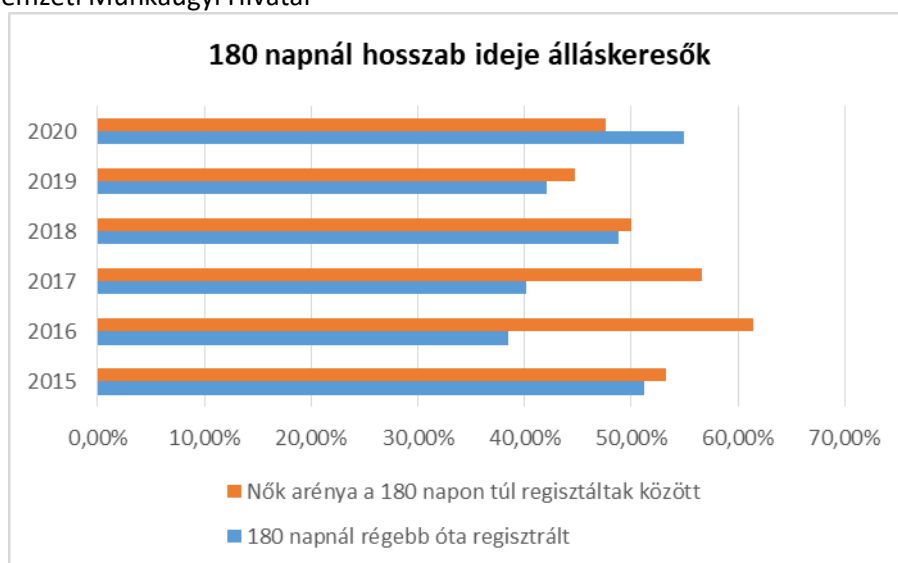
Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2015	51,26%	53,28%
2016	38,43%	61,45%
2017	40,21%	56,58%
2018	48,84%	50,00%
2019	42,14%	44,78%
2020	54,90 %	47,60 %

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliek számát vizsgálva akár nemek szerint, akár a munkanélküliség időtartama szerint vizsgálva a nők aránya magasabb a vizsgált szempontok szerinti csoportokban.

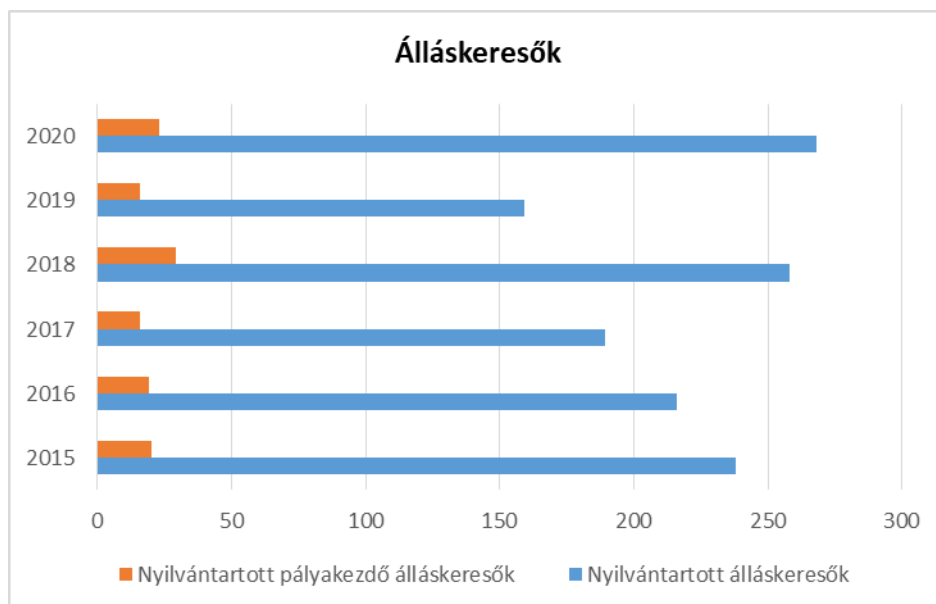
Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Ennek egyik oka, hogy a nők esetében sok az alacsony iskolai végzettségű. Ez vélelmezhetően abból ered, hogy 20-30 évvel ezelőtt betanított munkásként kerültek alkalmazásra gyárakban, varrodákban, ahol nem volt feltétel a szakképesítés.

Másik oka pedig, hogy Tiszacsegén az Önkormányzat mellett még a Nagév Kft. a második legnagyobb munkáltató, amely azonban inkább férfi munkaerőt alkalmaz. A női munkaerő alkalmazása emelkedő tendenciát mutat viszont a szociális ágazaton belül az idősellátás területén. Ebben aktív szerepet vállal az önkormányzat mellett a református egyház is.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2015	238	20
2016	216	19
2017	189	16
2018	258	29
2019	159	16
2020	268	23

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

a) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az elmúlt években helyi szinten is indultak olyan képzések, amelyek elsősorban a nők foglalkoztatási esélyeinek növelését célozták meg. Ilyen a szakács, a takarító és a szomszédos Egyeken indult dajka, valamint szociális gondozó és ápoló képzések. Néhány női lakosnak ezen szakmák megszerzése által sikerült is elhelyezkednie.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

b) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A végzettséget tekintve ugyanaz mondható el a nők esetében is, mint összességében a lakosság egészét tekintve. A legtöbb regisztrált munkanélkülit a szakmunkás bizonyítvánnyal és a nyolc osztállyal rendelkezők teszik ki. Harmadik helyen a középiskolát végzettek vannak. A regisztrált munkanélküliek körében a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma alacsony. A jelenlegi közfoglalkoztatási rendszer lehetőséget teremt a 8 osztályos vagy az az alatti végzettséggel rendelkezők számára is, betanított munkásként. Viszont a szakmunkát igénylő területeken hátrányt szenvednek azon nők, akik nem rendelkeznek szakmai képesítéssel. Ennek egyik oka, hogy 15-20 évvel ezelőtt betanított munkásként foglalkoztatták őket a varrodák, konzervgyárak, tehát nem jelentkezett igény a szakképesítés megszerzésére. Ezek a nők a munkahelyek megszűnése után már nehezen tudtak új képesítéseket szerezni, korukból adódóan nem szívesen tanultak, így az elhelyezkedés lehetősége is nehezített számukra.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nem rendelkezünk erre vonatkozó adattal, miszerint a nők hátrányosan lennének megkülönböztetve a foglalkoztatás területén, feltételezhetően az esélyegyenlőségük biztosított.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Probléma, hogy a nők hasznos szabadidő eltöltésének megszervezése nem megoldott a városban, nincsenek életmód jellegű, testmozgást elősegítő klubok, ahol a nők egymás között megbeszélhetnék a problémáikat, mind fizikálisan, mind lelkieken feltöltődhetnének.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2015	2	137	137
2016	2	136	68
2017	n.a.	136	68
2018	2	112	56
2019	2	98	98
2020	2	95	95
2021	1	123	123

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	36	36
2018	36	35
2019	36	35
2020	36	33
2021	36	28

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	36	36
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	36	35
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	36	35
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	36	33
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	36	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, így e ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető – a gyermekek életkorának megfelelően – különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Bölcsőde

A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést. A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma	
			önkormányzati	egyéb
2008	210	1	20	0
2009	200	1	20	0
2010	183	1	36	0
2011	176	1	36	0
2012	157	1	36	0
2013	116	1	36	0
2014	124	1	36	0
2017	210	1	36	0
2018	204	1	36	0
2019	177	1	36	0
2020	149	1	36	0
2021	165	1	36	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

Mini bölcsőde

A mini bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által akár több, a 43. § szerinti bölcsődei intézményhez képest kisebb létszámú csoportban, valamint egyszerűbb személyi, tárgyi és működtetési feltételek mellett nyújt szakszerű gondozást és nevelést.

Munkahelyi bölcsőde

A munkahelyi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a foglalkoztató, vagy a foglalkoztatóval kötött megállapodás alapján az 5. § s) pontja szerinti fenntartó tart fenn, elsősorban a foglalkoztatónál keresőtevékenységet folytató személyek gyermekei bölcsődei ellátásának biztosítására. A foglalkoztatóval kötött megállapodás alapján az 5. § s) pontja szerinti fenntartó által működtetett szolgáltatásra is a munkahelyi bölcsődére vonatkozó szakmai és finanszírozási szabályokat kell alkalmazni.

Családi bölcsőde

A családi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít.

Napközbeni gyermekfelügyelet

A napközbeni gyermekfelügyelet keretében – nem nevelési-oktatási céllal – a szolgáltatás nyújtója az életkornak megfelelő napközbeni ellátást biztosít

- a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek számára,

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

- b) a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek számára,
- c) az óvodai nevelésben részesülő gyermek számára a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,
- d) a magántanuló számára,
- e) az iskolai oktatásban részesülő tanuló számára az Nktv. szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvételének idején kívül, valamint a tanítási szünetekben, és
- f) az Nktv. rendelkezései szerint az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek számára.

A napközbeni gyermekfelügyelet keretében a sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermekek számára szükségleteikhez igazodó ellátást kell nyújtani.

Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a) a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciók szolgáltatás,
- b) a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)

Általános iskola

Az Nkntv. Értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

Tiszacsege 36 férőhelyes, 3 csoportból álló bölcsődével rendelkezik, illetve 175 fős óvodája van, ahol 7 csoportban biztosítják a gyermekek gondozását, nevelését. Mindez megfelelő háttér ahhoz, hogy a nők a GYED, GYES lejárta után vissza tudjanak térni a munka világába, amennyiben a gyermekük gondozását nem tudják megoldani egyéb más módon. A helyi tapasztalatok azt mutatják, hogy a gyermeket vállaló nők a gyermekgondozás időszakának lejárta után vissza tudnak menni munkahelyükre dolgozni, abban az esetben szűnik meg munkaviszonyuk, amennyiben a munkáltató jogutód nélkül megszűnik.

A gyermekvállalás területén a Védőnői hálózat, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálat nyújt segítséget az édesanyáknak. A városi bölcsőde korábban a Család- és gyermekjóléti szolgálattal

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

együttműködve, jelenleg önállóan baba-mama klubot működtet, ahol a kisgyermekes anyukák szakembereknek tehetik fel kérdéseiket. Meghívott szakemberek a gyermekorvos, védőnő, igény esetén pszichológus, gyógypedagógus, babatornász, stb.

Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	2	210	105
2009	2	200	100
2010	1	183	183
2011	1	176	176
2012	1	157	157
2013	2	116	58
2014	2	124	62
2015	1	137	137
2016	2	136	68
2017	2	136	68
2018	2	112	56
2019	1	98	98
2020	1	95	95
2021	1	123	123

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. Tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakra nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. Testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

A bántalmazott nők a rendőrség mellett a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatról kérhetnek tájékoztatást, segítséget. Tájékozódhatnak arról, hogy hová fordulhatnak segítségért, hol működnek anya-gyermek otthonok, mik a felvétel feltételei. Ebben az intézményben plakátokon, felhívásokban tájékoztatják a nőket jogaikról, az elérhető segítségről.

A mindennapi életből vannak információk arra vonatkozóan, hogy a nőket erőszak éri településünkön, az erre vonatkozó kimutatások azonban nem állnak rendelkezésre, ugyanis a rendőrség más szempontok szerint rendszerezi a bűncselekményeket. Ettől függetlenül azonban nem jelenthetjük ki, hogy nem követnek el a nők ellen erőszakot.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A helyi család- és gyermekjóléti szolgálatnál hozzáférhető a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások köre, az anya-gyermek otthonok, családok átmeneti otthonának elérhetőségei. Helyben fellépő krízishelyzet esetén a család- és gyermekjóléti szolgálat szakemberei intézkednek a szükséges lépésekről.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. Cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nincsenek olyan jellegű társadalmi problémák, amelyek kizárólag a nőket érintik, a felmerülő problémák a település valamennyi lakosát arányosan érintik. (munkanélküliség, adathiány, alacsony iskolázottság, alacsony jövedelmek.) A gyermekvállalás utáni munkavégzés feltételezhetően neheztelt számukra, de tapasztalatok azt mutatják, hogy a munkahelyek figyelembe veszik a nők, fiatal anyukák sajátos helyzetét és tekintettel vannak rájuk.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Összességében megállapítható, hogy a nők a foglalkoztatás területén nehezebb helyzetben vannak, mint a férfiak, a településen ugyanis több a férfiak számára munkát biztosítani tudó vállalkozás. Probléma, hogy a nőkre vonatkozóan kevés adat áll rendelkezésre, amelyből megfelelő következtetéseket lehetne levonni, és ennek megfelelően a fejlesztési lehetőségek behatárolása is nehéz. A nők védelme érdekében a szociális háló jól működik, a rendőrség naprakész, a segítő szolgálatoktól a szükséges tájékoztatást megkapják. A gyermekgondozás területén is kielégítő a helyzet. Probléma, hogy a nők hasznos szabadidő eltöltésének megszervezése nem megoldott a városban, kevés az életmód jellegű, testmozgást elősegítő klubok, ahol a nők egymás között megbeszélhetnék a problémáikat, mind fizikálisan, mind lelkiükben feltöltődhetnének.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők hasznos szabadidő eltöltésének megszervezése nem megoldott a városban. Kevés az életmód jellegű, testmozgást elősegítő klubok, ahol a nők egymás között megbeszélhetnék problémáikat, fizikálisan és mentálisan feltöltődhetnének.	Életmód klubok, testmozgást elősegítő klubok számának növelése a településen, amely a nők hasznos szabadidő eltöltése mellett a fizikai és mentális épülést célozza meg.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Az öregedési indexet úgy számítjuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk százszal. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiek vannak többen, és a település elöregedő. A kétféle helyzet legegyszerűbben esélyegyenlőség szempontjából úgy értelmezhető, hogy míg a fiatalos népességszerkezet esetén a gyerekek, addig az öregedő esetén az idősök fokozottabb ellátására van szükség.

Tiszacsege esetében, mivel a 100 %-ot egyre nagyobb mértékben meghaladja az öregedési index azt mondhatjuk, hogy ugyan az elöregedés irányába indult meg a népesség, viszont nem elegendő túlsúlyosan csak az idősök ellátására összpontosítanunk. Tehát mind az idősök, mind a gyermekek ellátását fokozottan figyelni és kezelni kell.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	809	733	110,37%
2016	798	737	108,28%
2017	793	724	109,53%
2018	831	687	120,96%
2019	855	687	124,45%
2020	911	675	134,96 %

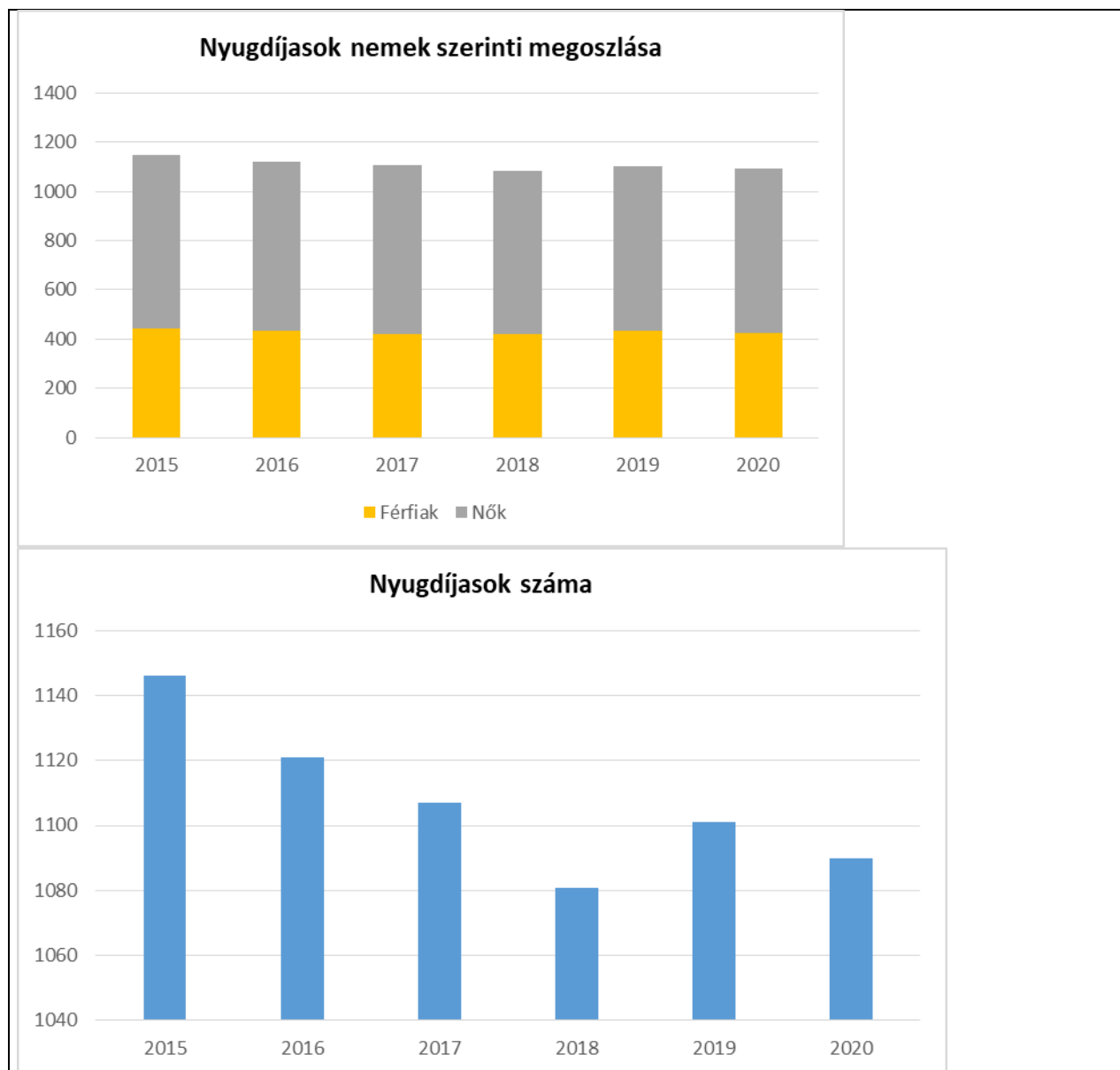
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2015	442	704	1146
2016	433	688	1121
2017	421	686	1107
2018	418	663	1081
2019	434	667	1101
2020	425	665	1090

Forrás: TeIR, KSH Tstar

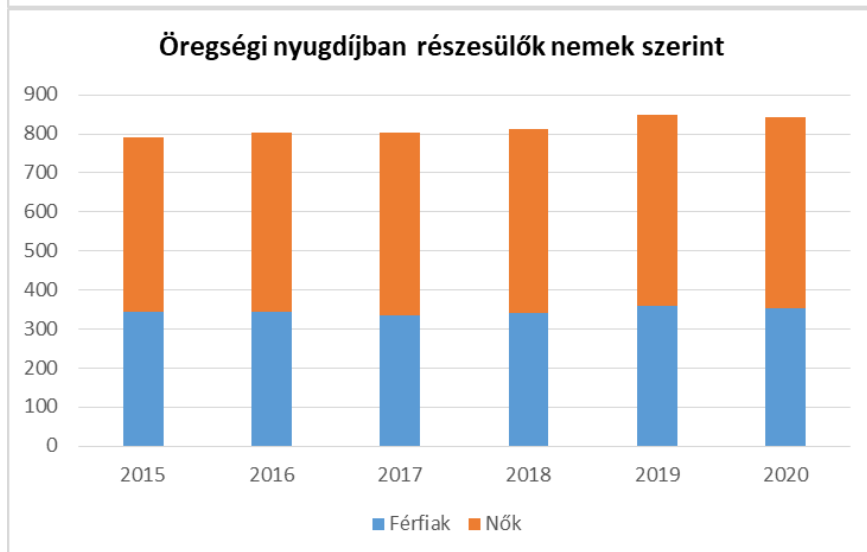
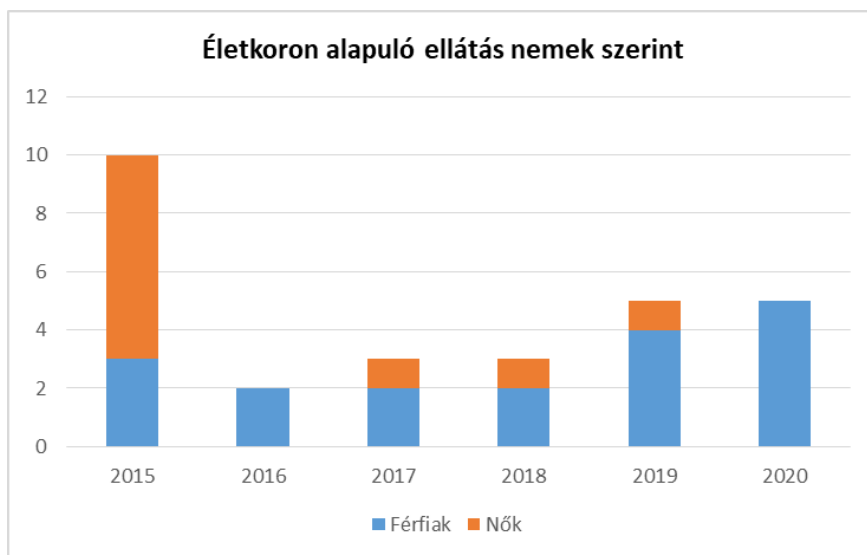

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2015	3	7	345	446	1	88	n.a.
2016	2	n.a.	343	460	2	79	n.a.
2017	2	1	335	468	1	72	10
2018	2	1	341	470	1	60	12
2019	4	1	360	488	2	54	12
2020	5	n.a.	355	488	2	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	238	216	189	258	159	272
41-45 év (TS 042)	Fő	29	20	22	22	12	17
	%	12,18%	9,26%	11,64%	8,53%	7,55%	6,25%
46-50 év (TS 043)	Fő	16	27	23	28	12	17
	%	6,72%	12,50%	12,17%	10,85%	7,55%	6,25%
51-55 év (TS 044)	Fő	21	16	15	28	9	21
	%	8,82%	7,41%	7,94%	10,85%	5,66%	7,72%
56-60 év (TS 045)	Fő	33	28	10	21	24	36
	%	13,87%	12,96%	5,29%	8,14%	15,09%	13,24%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	26	26	36	42	43	59
	%	10,92%	12,04%	19,05%	16,28%	27,04%	21,69%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

Településünkön a regisztrált munkanélküliek közül az 55 év felettiek száma a vizsgált 6 évben szerencsére nem túl magas. Az 50-55 éves nyugdíj előtt álló idősebb korosztály viszont rendkívül nehéz helyzetben van, elhelyezkedési lehetőségeiket tekintve.

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 30. §-a alapján nyugdíj előtti álláskeresői segély állapítható meg az idősebb korosztály számára. A nyugdíj előtti álláskeresői segély esetében azok a természetes személyek lesznek az álláskeresői segéllyel kapcsolatos eljárás alanyai, akik álláskeresői ellátás iránti kérelmet nyújtanak be és álláskeresői segélyre lesznek jogosultak. Álláskeresői segélyre az jogosult, aki álláskeresőnek minősül, munkát akar vállalni, de önálló álláskereső nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani,

- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik (megállapításhoz szükséges életkor), és
- legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételten nem szerez jogosultságot és az álláskeresői járadék folyósításának időtartamát kimerítette, és
- az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnést követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtt ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

A nyugdíj előtti álláskeresői segély célja: A munkaerő-piaci változások hatására egyre több munkavállaló kerül abba a helyzetbe, hogy bár szeretne munkát vállalni, de idős kora miatt nehezebben talál megfelelő álláslehetőséget. Az álláskeresői segély azoknak a nyugdíjhoz közel álló álláskeresőknak nyújt segítséget az életvitelükhöz, akik tartósan nem tudnak munkaviszonyt létesíteni.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a nyugdíjas kort elért idősek többnyire nem kívánnak dolgozni nyugdíjuk mellett, melynek egyik fontos oka, hogy belátják mennyire fontos a fiatalok számára a munkahelyek átadása. Helyben tanulmányok folytatására nincs lehetőség, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok nem állnak rendelkezésre.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Éppen ezért csak következtethetünk annak létezésére. Szakirodalmi háttér támasztja alá, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Az 55 év feletti lakosság munkanélkülisége ugyan magas, de nem tekinthetjük diszkriminációnak a kialakult állapotot, ugyanis olyan mértékű a munkanélküliség, hogy valamennyi érintett személy foglalkoztatása nem megoldható. A közfoglalkoztatás keretén belül az 55 év feletti foglalkoztatása is megoldott, ezenkívül nem tapasztalható sem az egyéb intézményekben sem a vállalkozói szektorban az 55 év feletti hátrányos megkülönböztetése. Az életkor nem zárja ki a foglalkoztatásból a lakosokat.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Ebben a pontban az idősek által igénybe vehető alapszolgáltatások és szakosított ellátási formák vizsgálatára kerül sor.

Alapszolgáltatások

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szakosított ellátási formák

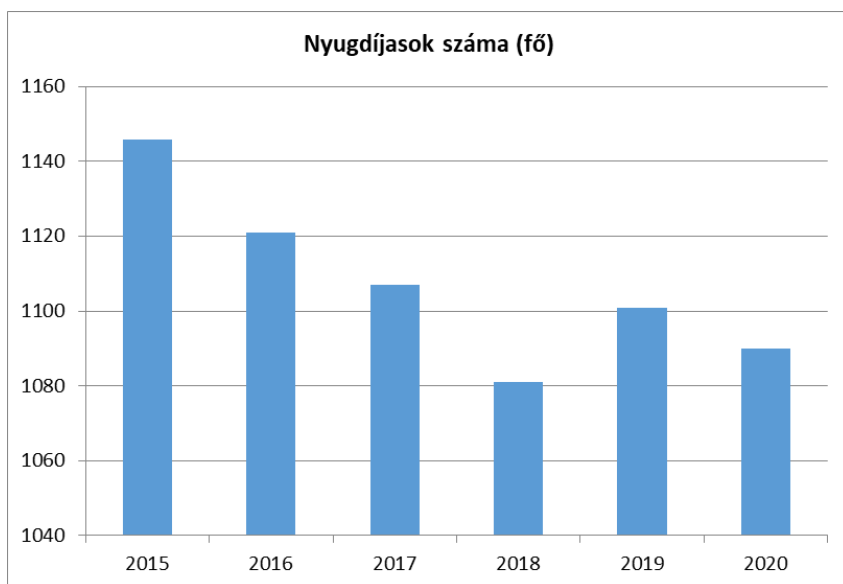
Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2015	442	704	1146
2016	433	688	1121
2017	421	686	1107
2018	418	663	1081
2019	434	667	1101
2020	425	665	1090

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő, következőkben felsorolt személyek részére:

- tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek. Igény szerint lehetőség van a napközbeni étkezésre is.

Tiszacsegén működő szociális alapszolgáltatás rendszere

A szociális alapszolgáltatást a településen a Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központ, valamint Tiszacsege Város Önkormányzata biztosítja.

A Tiszavirág Idősek Klubja intézmény által nyújtott alapszolgáltatások a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, az idősek nappali ellátása.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A szociális étkeztetés keretében Tiszacsege Város Önkormányzata gondoskodik azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább egyszeri meleg étkezéséről, akik azt önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Étkeztetésben részesül az az igénylő is, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes az étkeztetésről más módon gondoskodni.

Szociális étkeztetésben részesülők száma:							
Év/fő	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	137	181	194	318	231	175	82

Forrás: TeIR, intézményi adatok

A Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központ által biztosított jelzőrendszeres házi segítségnyújtás jelenleg 36 készülékkel biztosítja az ellátást. E rendszer segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybe vevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra.

A támogató szolgálat speciális alapellátási feladat, mely a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátására jött létre. A szolgálat célja a fogyatékos személy önrendelkezésén alapuló önálló életvitelének megkönnyítése, elsődlegesen a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítségével, valamint önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása. Ezen szolgáltatás helyben nem érhető el, de a Balmazújvárosi Kistérség biztosítja az ellátást. Az igénylésben segítséget nyújt a helyi Tiszavirág Idősek Klubja, a Család- és gyermekjóléti Szolgálat.

A nappali ellátás tekintetében Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központ Tiszacsegei Tiszavirág Idősek Klubja vállal szerepet.

Év/fő	Idősek nappali ellátásában részesülők száma					
2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
20	19	18	19	19	16	20

Forrás: TeIR

Az elmúlt években a szociális intézmények által nyújtott személyes gondoskodás területén kedvezőtlen tendenciák indultak meg. Megnőtt a bentlakásos intézményi ellátásra szorulóak száma, a nappali ellátást, illetve az alapellátást nyújtó intézmények szolgáltatásait igénybe vevő időskorúak száma is.

Tény azonban, hogy az intézmények többségének jelentős problémát okoz a jogszabályban előírt személyi és tárgyi feltételek, valamint egyéb előírások biztosítása, melyet normatív támogatásból plusz önkormányzati finanszírozás nélkül megoldani nem képesek. További gondot jelent az ellátások iránti egyre növekvő igény, mely főleg az időotthonba várakozó személyek létszámán látszik elsősorban. Mindezek a problémák városunkban is érzékelhetők. Az idős, önmaguk ellátására nem képes idősök az otthonuktól, családjuktól távol, 60-100 km-re kénytelenek bentlakásos idősök otthonába költözni.

Tiszacsegen az idősöket ellátó rendszer jól működik. 2022. június 30. napjáig Tiszacsege Város Önkormányzata látta el a házi segítségnyújtást. Ezt követően mára két egyházi fenntartású szolgáltató látja el. A szolgáltatók célja, hogy a városban élő idős emberek ellátása a legmagasabb szinten biztosított legyen.

A lakosságot 2 háziorvosi körzet látja el, jól képzett szakemberekkel. A közelben, Balmazújvároson és Polgáron lehetőség van járó beteg szakrendelést igénybe venni, mindkét helyen széleskörű szolgáltatás igényelhető. A beteg saját választásának megfelelően dönt arról, hogy melyik város egészségügyi intézményében kívánja kezeltetni magát. Az igénybe vehető szolgáltatásokról a HEP 3.6 pontja nyújt bővebb tájékoztatást.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az Önkormányzat és a helyi intézmények vezetői törekednek arra, hogy legyenek helyben is kulturális programok, Tiszacsege Város Önkormányzata minden évben színvonalasan megrendezi

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

az idősök napját, a Csege Rév Nap keretén belül az idősekre is nagy figyelmet fordítanak, nem csak fellépnek, de számukra is érdekes műsorokat nyújt a program. Számos egyesületi és alapítványi rendezvény nyújt élményekben gazdag, színvonalas szórakozást. A településen működik a Tiszacsegei Nyugdíjas Egyesület, melynek tagsága 20 főre tehető, az egyesület összejöveteleire az aktív, társaságra vágyó idősök járnak.

c) idősök informatikai jártassága;

Erre vonatkozó információ nem áll rendelkezésre. A központban található Dr. Papp József Művelődési Ház és Könyvtár épületében van lehetőség számítógépes hozzáférésre, internet használatra, ezért aki jártas a számítógép kezelésben, de nincs számítógépe, illetve internet hozzáférése, itt bővítheti tudását.

d) a generációk közötti programok:

A generációk közötti programok szervezésében a civil szervezetek vannak önkormányzatunk segítségére. Évek óta a nyári időszakban kerül megrendezésre a „Nagyik és unokáik” tábor a Tiszacsegei Nyugdíjas Egyesület és a Tiszacsege Ifjúságáért Alapítvány közreműködésével. A tábor lehetőséget biztosít az eltérő generációk közötti kapcsolat megerősítésére.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idős életkorral járó sajátosság a betegségek megjelenése, melyekről a háziorvosok nemcsak a rendelés keretein belül, hanem szervezett előadások formájában is tájékoztatják pácienseiket. Az előadásokon tájékozódhatnak a betegségek kialakulásának okairól, a kezelések módjáról, életminőségük fenntarthatósága, javítása érdekében. Rendszeresen a szűrőprogramok a településen.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Összességében megállapítható, hogy a településen az idősök ellátása megoldott. Az időseket ellátó rendszer jól működik, 3 szervezet gondoskodik szociális jólétükről. A gondozónők bevásárolnak, takarítanak, gyógyszert felíratnak és kiváltanak, a szükséges ügyeket intézik gondozottjuk számára. Nyugdíjas Klub is működik a településen, ahová az aktív, társaságra vágyó idősök járnak. Az idősök napját Tiszacsege Város Önkormányzata évente megszervezi. Évek óta problémát jelent, viszont a bentlakásos idősök otthonának kérdése, ugyanis sok idős igényelné a helyben történő bentlakásos elhelyezését, ugyanakkor nem rendelkeznek pénzügyi háttérrel az igényléshez. Egyházi és önkormányzati önerő, illetve pályázati forrás hiányában még nem valósult meg a városvezetés terve.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem megoldott az idősök bentlakásos elhelyezése a településen. Sem az önkormányzat, sem a református egyház nem rendelkezik önerővel idősotthon építéséhez. A várakozók száma magas a bentlakásos intézményi elhelyezésre. Az idősök nem rendelkeznek pénzügyi háttérrel az idősotthon igényléséhez.	A Tiszacsegei Református Egyházközség által bentlakásos idősök otthonának létesítése befektető vállalkozó közreműködésével. Az idősök számára elkülönített pénzalap létrehozása, mely révén később igénybe tudják venni a szolgáltatást.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

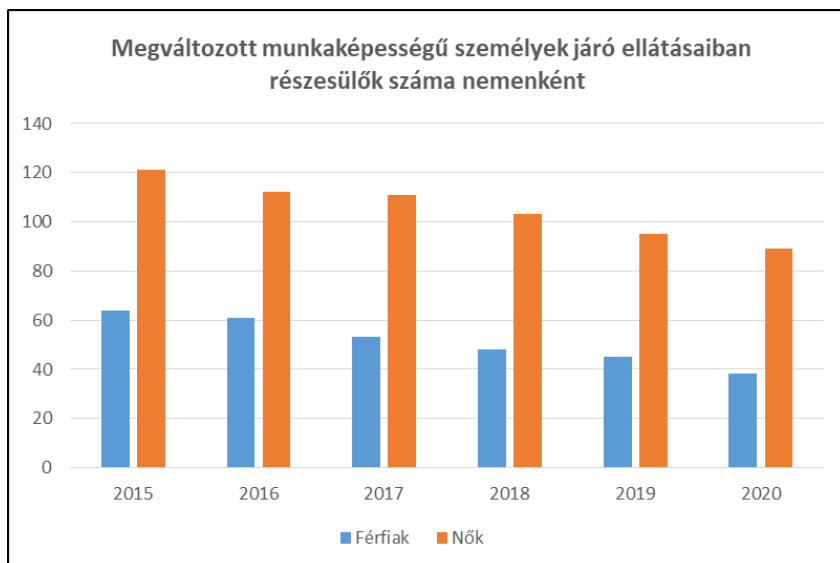
Fogyatékos személy: aki érzékszervi – így különösen látás, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. Törvény 1. cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2015	64	121	185
2016	61	112	173
2017	53	111	164
2018	48	103	151
2019	45	95	140
2020	38	89	127

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2015	n.a.
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
 - b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.
- (Flt. 57/B §.)

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérlje, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása.

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A településen jelenleg egy vállalkozás, a Pro Team Nonprofit Kft. foglalkoztat megváltozott munkaképességű személyeket. Ez a vállalkozás évek óta nyújt megbízható megélhetési forrást az ott dolgozó embereknek. Az Önkormányzat vezetősége törekszik arra, hogy hasonló vállalkozások létrejöttét támogassa, vagy ezen vállalkozás létszámbővítését elérje.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékossgal élő emberek foglalkoztatási helyzetének javítása csak célzottan, személyre szabottan, megfelelő munkaerő – piaci és az egészségügyi, szociális, képzési és foglalkoztatási területeket összehangoltan, egymásra épülő módon használó rehabilitációs rendszer és rehabilitációs szolgáltatások tényleges kiépítésével valósulhat meg.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Erre vonatkozó adat és információ nem áll rendelkezésre.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A településen az alábbi szolgáltatások elérhetőek a fogyatékos személyek számára önálló életvitelük támogatásához:

- tanyagondnoki szolgáltatás
- szociális étkeztetés
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- családsegítés
- közösségi ellátás szenvedélybetegek részére
- közösségi ellátás pszichiátriai betegek részére
- támogató szolgáltatás
- nappali ellátás.

Szociális étkeztetésben részesülők száma:							
Év/fő	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	137	181	194	318	231	175	82

Forrás: TeIR, intézményi adatok

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ellátási formák, amelyeket jogszabályok biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára. Az ezekhez való hozzáférés helyi vizsgálata az esélyegyenlőségi helyzetelemzés egyik feladata. Lehetséges, hogy a fogyatékos személy megfelelő információk hiányában nem részesül a számára jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásban.

Ellátási formák:

☐ Fogyatékossgai támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékossgai támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

☐ Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

☐ Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

☐ Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

□ Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák: Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Az ellátásokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzájutásról, annak lehetőségeiről és módjáról a Tiszacsegei Közös Önkormányzati Hivatal Szociális Irodája, a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és az Idősek Klubja tájékoztatja az érintetteket, ezen kívül a szükséges nyomtatványok, adatlapok kitöltésében is az érdeklődők segítségére vannak. Pontos számadatok sajnos nem állnak rendelkezésre a pénzbeli és természetbeni ellátások tekintetében, ezért az elemzés nehézkes.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A településen házi orvosi és fogorvosi alapellátás elérhető.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A Polgármesteri Hivatal és a Szolgáltató Csarnok épülete akadálymentesített, a mozgáskorlátozottak részére mosdó van.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Nincs adatunk ezzel kapcsolatban.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Nem rendelkezünk munkahelyek akadálymentesítettségére vonatkozó adatokkal.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A településen a közösségi közlekedés nem akadálymentesített. A mozgáskorlátozottak utaztatásában a Tanyagondnoki Szolgálat nyújt segítséget.

A következő jogszabályi hivatkozások a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

- Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékozási lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))
- Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §) A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat. Javasoljuk, azoknak a szolgáltató szervezeteknek a bevonását, melyek professzionális segítséget nyújthatnak. Ilyenek például a jelnyelvi tolmácsszolgálatok, a könnyen érthető fordításokat készítő ÉFOESZ és tagszervezetei, a speciális eszközkölcsozók.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

- Közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint – figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit – biztosítani kell a közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közzolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját – külön jogszabályban meghatározottak szerint – beviheti a közzolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)
- Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek – beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is – alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára – a külön jogszabály szerint – megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba, valamint a következő dokumentum áttekintését – Segédlet a közzolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek megteremtéséhez – Komplex akadálymentesítés
- Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)
- Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.
- Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az – az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint – a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt – azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban – vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).
- Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő – családi, lakóotthoni, intézményi – lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §)
- Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára – sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez – a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §)
- A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében, ezért fontos a megfelelő tájékoztatás.

- A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. Tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviseletének lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Javasoljuk, hogy ennek érdekében alakuljanak ki az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumok akár az önkormányzat kezdeményezésére, ahol a fogyatékos emberek a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

Akadálymentesítés

Közhasznúak azok az épületek, melyek használata senki számára sem korlátozott. Ebbe a körbe tartoznak az oktatás bármely szintjét befogadó épületek vagy épületrészek, az egészség-, szociális, kulturális, művelődés, sport célú építmények. Ilyenek és tevékenységük súlya miatt kiemelten fontosak az önkormányzati, a hatósági, a közigazgatási, az igazságszolgáltatási célokra fenntartott épületek vagy épületrészek. A mozgásukban akadályozottak, az idősek, nők- és gyermekek a fizikai akadálymentességet igénylik, a többi fogyatékos csoport számára az infokommunikációs akadálymentesség a jogos igény. Ilyenek a kontrasztos színekkel készült táblák, tapintható információk, hallható segítség, jelnyelvi segítség, a belső környezetben való tájékozódást elősegítő piktogramok, feliratok.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen
	középfok	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	felsőfok	-	-	-	-	-	-	-	-	-
e.ügyi intézmények	fekvőbeteg szakellátás	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	járóbeteg szakellátás	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	alapellátás	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem
kulturális, művelődési intézmények		nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem
önkormányzati, közigazgatási intézmény		nem	igen	igen	igen	nem	nem	igen	nem	nem
igazságszolgáltatás, rendőrség, ügyészség		nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
szociális ellátást nyújtó intézmények		nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	nem	nem

Forrás: helyi adatgyűjtés

Tiszacsegén a mozgásukban akadályozottak, vagyis az idősek, nők- és gyermekek számára a fizikai akadálymentesség az önkormányzati és más fenntartású intézmények (oktatás bármely szintjét befogadó épületek vagy épületrészek, az egészség-, szociális, kulturális, művelődés, sport célú építmények) mindegyikében megoldott. Hiányosságok mutatkoznak viszont az infokommunikációs akadálymentesítettség eszközeit tekintve, melyek megvalósítása a jövőben fontos célkitűzés kell, hogy legyen. A településen működő egyéb intézmények és vállalkozások kezében lévő épületek akadálymentesítettsége viszont még hiányos, mind a mozgáskorlátozottak, mind az egyéb fogyatékkal élők számára.

Problémát jelent, hogy a városban rendkívül kevés a mozgássérült parkoló, az autóval közlekedő fogyatékkal élők parkolása nem megoldott. Probléma továbbá, hogy a jelenlegi közlekedési infrastruktúra nem kedvez a fogyatékkal élőknek, kevés a zebra-átkelő, a járdák keskenyek, a járdák és utak rossz minőségűek, burkolatuk egyenetlen.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A Mozgáskorlátozottak Hajdú-Bihar Megyei Egyesülete minden páros héten szerdán 10.30. órától 11.30 óráig tart fogadóórát a településen, ahol információnyújtással, tanácsadással segítik az egyesületi tagokat, illetve a hozzá fordulókat.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nincs ilyen jellegű adat, információ.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Nincs információnk ilyen programról.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi probléma általunk nem ismert.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Összességében, a fogyatékkal élők helyzete és esélyegyenlősége témakört áttekintve sajnos megállapítható, hogy nagyon kevés adat áll rendelkezésre a fogyatékkal élőkről. Nincs információ a számukra nyújtott pénzübeli és természetbeni ellátásokról, kedvezményekről, a foglalkoztatásukról. Az épületek akadálymentessége nem megfelelő. A közintézményekben többnyire a legalapvetőbb akadálymentesítés megtörtént, de egyéb intézmények, vállalkozások nagy része nem tette meg a szükséges lépéseket. Kiemelt területként kell kezelnünk a fogyatékkal élők akadálymentes közlekedése feltételeinek megteremtését. Ennek megvalósítása érdekében a korlátozott közlekedőképességű emberek (a kerekesszékekkel közlekedők, a vakok és csökkentlátók, a korlátozott mozgásképességűek, a középsúlyos mozgásfogyatékosok, hiányos mozgásszervű testi fogyatékosok, illetőleg egészségkárosodás miatt korlátozott mozgásképességű személyek, valamint a nehezen járó idősokorúak, a terhes, illetve gyerekkocsit toló nők, a gyermekek 6 éves korig és az értelmi fogyatékosok) számára akadálymentes, épített környezetet kell kialakítani, amely kényelmes, biztonságos és önállóan használható. Helyben a fogyatékos személyek számára biztosítottak a szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás. Az oktatás, képzés területén érvényesülnek a fogyatékos személyek jogai. Településünkön a fogyatékos személy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben részesül. Abban az esetben, ha az – az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint – a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt – azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban – vesz részt.

Problémát jelent, hogy a városban rendkívül kevés a mozgássérült parkoló, az autóval közlekedő fogyatékkal élők parkolása nem megoldott. Probléma továbbá, hogy a jelenlegi közlekedési infrastruktúra nem kedvez a fogyatékkal élőknek, kevés a zebra-átkelő, a járdák keskenyek, a járdák és utak rossz minőségűek, burkolatuk egyenetlen.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A városban rendkívül kevés a mozgássérült parkoló, az autóval közlekedő fogyatékkal élők parkolása nem megoldott. Probléma továbbá, hogy a jelenlegi közlekedési infrastruktúra nem kedvez a fogyatékkal élőknek, kevés a zebra átkelő, a járdák keskenyek, a járdák és utak rossz minőségűek, burkolatuk egyenetlen.	Mozgássérült parkolók létesítése a városban, közlekedési infrastruktúra fejlesztése.
A városban található üzletek, gyógyszertár nem akadálymentesítettek, a fogyatékkal élők mindennapi bevásárlást, az ügyintézését önállóan nehezen, vagy csak segítséggel tudják megoldani.	Önkormányzat részéről kapcsolat felvétele a gyógyszertárral, üzletekkel az akadálymentesítésre való megoldás kapcsán a fogyatékkal élők napi ügyintézésének megkönnyítése érdekében.
Pályázati erőforrás hiányában az önkormányzati intézmények akadálymentesítettsége nem teljes körűen megoldott.	Önkormányzati intézmények akadálymentesítettségi szempontból történő felülvizsgálata, hiányosságok pótlása.
A fogyatékkal élő személyek társadalmi elfogadásának erősítése szükséges.	Toleranciára ösztönző előadások tartása az iskolákban, intézményekben, egyébmunkáltatókkal a társadalmi elfogadás elősegítése érdekében együttműködve a Mozgáskorlátozottak Hajdú-Bihar Megyei Egyesületével.

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen sok az illegálisan elhelyezett hulladék a közterületeken, erdőkben, természetvédelemi területeken súlyosan szennyezve ezáltal a környezetet, illetve rontva a település tisztaságát, összképét.	A lakosság hulladékgazdálkodási szemléletének reformálása prevenciók előadásokkal, szelektív kukák osztása a lakosságnak és üzleti szereplőknek, térfigyelő kamerarendszer bővítése az illegális szemétkerítés visszaszorítására.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A fenti információról nincs adatunk.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A város egyik fő erőssége a civil aktivitás. A civil szervezetek adatbázisát áttekintve elmondható, hogy szinte minden oktatási, gyermek- és ifjúsági intézmény rendelkezik alapítvánnyal, amit az intézményben tanuló gyermekek és fiatalok fejlesztésére, ifjúságfejlesztésre hoztak létre. Működési formájuk szerint alapítványok és egyesületek működnek Tiszacsegén. A civil szervezetek együttműködésének javítása fontos, fejlesztendő terület, mert a szervezetek közötti kapcsolat és a közösségi megvalósítás nehézkesen működik. Az erőforrások, a meglévő tudás összehangolása, esetleges egyesítése, átadása jelentősen felpezsdítené a tiszacsegei civil életet.

Ahogy a célok között megfogalmazásra került, ezen pontban is fontos megemlíteni, hogy Tiszacsege Város Önkormányzata és Képviselő-testülete saját fenntartású intézményeivel, a településen működő civil szerveződésekkel, egyházi fenntartású intézményekkel, önszerveződésekkel, társulásokkal, egyesületekkel és alapítványokkal közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

Tiszacsegén aktívan tevékenykedő egyesületek és alapítványok:

- Tiszacsege Ifjúságáért Alapítvány
- Tiszacsege Városi Sportegyesület (foci, birkózás, asztalitenisz szakosztály)
- Tiszacsegei Horgász és Természetvédelmi Egyesület (egyik célja az egyesületnek a tehetséges gyermekek felkarolása, támogatása)
- Tiszamente Társulás
- Tiszacsegei Hagyományörző Néptánc Egyesület (az egyesület egyik célja a gyermekek hagyományörzésre nevelése, táncoktatása)
- Vackor Tiszacsegei Óvodai Alapítványa
- Csegei Csengőszó Alapítvány

A szociális ellátórendszer fejlesztésében és az idősellátás tekintetében az egyházi szféra is jelentős szerepet lát el, kapcsolata az Önkormányzattal megfelelő, a szükséges egyeztetések megtörténtek.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. Törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére – annak székhelyén – biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

Tiszacsegén a törvényi előírásoknak megfelelően működik a helyi nemzetiségi önkormányzat, a városi Önkormányzat szükséges anyagi támogatásának biztosításával.

A helyi nemzetiségi önkormányzat rendszeresen szervez adományosztást, pályázatok írására törekszik.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Az Önkormányzat a korábban felmerült esélyegyenlőségi problémák megoldása érdekében együttműködést céloz meg a település nemzetiségi önkormányzatával, önkormányzati fenntartású intézményeivel, a városban működő egyházi és civil szervezetekkel. Az együttműködés ezen szervezetek vezetőinek bevonásával történik, évente legalább egy, szükség szerint több alkalommal. A munkacsoport tagjai átfogó képet kapnak a településen felmerült esélyegyenlőségi problémákról és konkrét megoldási javaslatokkal szolgálhatnak azok megszüntetésére. A vezetők feladata, hogy saját eszközeiken keresztül tájékoztassák a lakosságot az esélyegyenlőség területén tett lépésekről, illetve viszont tájékoztassák a munkacsoport tagjait a lakosság részéről történő észrevételekről, kérésekről.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Jelenleg még mindig magas a városban a szegregátumban élők száma. Tiszacsegen két szegregátum található. A szegregátumok egyikében sem rendelkezik a Tiszacsege Roma Nemzetiségi Önkormányzat udvarral rendelkező székhellyel, ahol megoldott lenne a rendezvények szervezése, szabadidő hasznos eltöltése. A roma és mélyszegénységben élő lakosság nem rendelkezik megfelelő mentálhigiénés és pénzügyi alapismeretekkel, amit a tudatos és egészséges életmódhoz szükséges.	Tiszacsege Roma Nemzetiségi Önkormányzat számára új székhely létrehozása udvari résszel, ahol lehetőség rendezvények szervezésére, szabadidő hasznos eltöltésére. Különböző mentálhigiénés, egészségügyi és pénzügyi ismeretekkel kapcsolatos előadások tartása a szülők és gyermekek bevonásával a tudatos és egészséges életmód eléréséhez.
Gyermekek	A gyermekek nem rendelkeznek megfelelő higiénés, közlekedési, közbiztonsági és pénzügyi, drogprevenciós alapismeretekkel, ami a tudatos és egészséges életmódhoz szükséges.	Különböző higiénés, közlekedési, közbiztonsági, pénzügyi, drogprevenciós ismeretekkel kapcsolatos előadások tartása az általános iskolában és óvodában a gyermekek részére a tudatos és egészséges életmód eléréséhez.
Idősek	Nem megoldott az idősök bent lakásos elhelyezése a településen. Sem az önkormányzat, sem a református egyház nem rendelkezik önerővel idősothton építéséhez. A várakozók száma magas a bentlakásos intézményi elhelyezésre. Az idősök nem rendelkeznek pénzügyi háttérrel az idősothton igényléséhez.	A Tiszacsegei Református Egyházközség által bentlakásos idősök otthonának létesítése befektető vállalkozó közreműködésével. Az idősök számára elkülönített pénzalap létrehozása, mely révén később igénybe tudják venni a szolgáltatást.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Nők	A nők hasznos szabadidő eltöltésének megszervezése nem megoldott a városban, nincsenek életmód jellegű, testmozgást elősegítő klubok, ahol a nők egymás között megbeszélhetnék a problémáikat, mind fizikálisan, mind lelkiükben feltölthetnének	Életmód klubok, testmozgást elősegítő klubok létrehozása a településen, amely a nők hasznos szabadidő eltöltése mellett a fizikai és mentális épülést célozza.
Fogyatékkal élők	A városban rendkívül kevés a mozgássérült parkoló, az autóval közlekedő fogyatékkal élők parkolása nem megoldott. Probléma továbbá, hogy a jelenlegi közlekedési infrastruktúra nem kedvez a fogyatékkal élőknek, kevés a zebra átkelő, a járdák keskenyek, a járdák és utak rossz minőségűek, burkolatuk egyenetlen. A városban található üzletek, gyógyszertár nem akadálymentesítettek, a fogyatékkal élők mindennapi bevásárlást, az ügyintézését önállóan nehezen, vagy csak segítséggel tudják megoldani. Pályázati erőforrás hiányában az önkormányzati intézmények akadálymentesítettsége nem teljes körűen megoldott. A fogyatékkal élő személyek társadalmi elfogadásának erősítése szükséges.	Mozgássérült parkolók létesítése a városban, közlekedési infrastruktúra fejlesztése. Önkormányzat részéről kapcsolat felvétele a gyógyszertárral, üzletekkel az akadálymentesítésre való megoldás kapcsán a fogyatékkal élők napi ügyintézésének megkönnyítése érdekében. Önkormányzati intézmények akadálymentesítettségi szempontból történő felülvizsgálata, hiányosságok pótlása. Toleranciára ösztönző előadások tartása az iskolákban, intézményekben, egyébmunkáltatókkal a társadalmi elfogadás elősegítése érdekében együttműködve a Mozgáskorlátozottak Hajdú-Bihar Megyei Egyesületével.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	A településen sok az illegálisan elhelyezett hulladék a közterületeken, erdőkben, természetvédelmi területeken súlyosan szennyezve ezáltal a környezetet, illetve rontva a település tisztaságát, összképét.	A lakosság hulladékgazdálkodási szemléletének reformálása prevenciós előadásokkal, szelektív kukák osztása a lakosságnak és üzleti szereplőknek, térfigyelő kamerarendszer bővítése az illegális szemétkorlátozás visszaszorítására.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák társadalmi szerepvállalása azonos a többi lakoséval, a munkaerő-piacon aktív szerepet tudnak vállalni.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők megélhetési problémái enyhüljenek, eladósodásuk mérséklődjön.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek szegénységének enyhítését, ezért segítő támaszt kívánunk nyújtani a mélyszegénységben élő gyermekek szüleinek a munkaerő-piacon történő elhelyezkedéshez.

Folyamatosan odafigyelünk arra, hogy az idősek minőségi életet tudjanak élni településünkön, megbecsülésük, gondozásuk, segítségük fontos célkitűzésünk.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy a munkaerő-piacon aktívan részt tudjanak venni, a gyermekneveléssel összeegyeztetve mindazt.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének megteremtésére, célunk, hogy egyre több intézmény váljon akadálymentessé, létesüljenek új munkahelyek, melyek a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatását végzik.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	Tiszacsege Roma Nemzetiségi Önkormányzat számára új székhely létrehozása udvari résszel, ahol lehetőség rendezvények szervezésére, szabadidő hasznos eltöltésére. Különböző mentálhigiénés, egészségügyi és pénzügyi ismeretekkel kapcsolatos előadások tartása a szülők és gyermekek bevonásával a tudatos és egészséges életmód eléréséhez.
B	Feltárt probléma megnevezése	Jelenleg még mindig magas a városban a szegregátumban élők száma. Tiszacsegén két szegregátum található. A szegregátumok egyikében sem rendelkezik a Tiszacsege Roma Nemzetiségi Önkormányzat udvarral rendelkező székhellyel, ahol megoldott lenne a rendezvények szervezése, szabadidő hasznos eltöltése. A roma és mélyszegénységben élő lakosság nem rendelkezik megfelelő mentálhigiénés és pénzügyi alapismeretekkel, amit a tudatos és egészséges életmódhoz szükséges.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Szegregátumban élők esélyegyenlőségi helyzete javul. A célcsoport társadalmi megbecsülésének növekedése. Felmerülő szükségletek kielégítetté válnak.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Tiszacsege Város Szociális Szolgáltatás szervezési koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia (2019-2030)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Közüvéleménykutatás, igényfelmérés. - végrehajtva Pályázati erőforrások felkutatása. – 2024-2027. évben továbbra is szükséges Anyagi erőforrások felkutatása. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges Megvalósítási helyszín kijelölése. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges Kivitelező megtalálása. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges Megvalósítás. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges Után követés, a létrehozott létesítmény működtetése, állagának megóvása, őrzés, vagyonvédelem. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027.09.29.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Szegregátumban élők esélyegyenlőségi helyzete javul. A célcsoport társadalmi megbecsülésének növekedése. Felmerülő szükségletek kielégítetté válnak.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Anyagi erőforrás: pályázati forrás. Humán erőforrás: Megfelelő igénybe vevői és működtetői létszám (programszervezők, finanszírozók, résztvevők).
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Igényfüggő, a lakosság és a felelősök hozzáállásának nagy szerepe van benne.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Az adott intézkedés részlegesen valósult meg. Tiszacsege Roma Nemzetiségi Önkormányzata számára az „új székhely létrehozása udvari résszel, ahol lehetőség rendezvények szervezésére, szabadidő hasznos eltöltésére” intézkedés pályázati forrásból való végrehajtása akadályba ütközött, de változatlanul hagyjuk az intézkedést.

A gyermekek részére megvalósult programok, mint például kézműves foglalkozások, egészséges életmódba való bevonás, gyümölcsnap, higiéniai szokásokról tájékoztatások tartása. Sikereségükre tekintettel továbbra is változatlanul hagyjuk az intézkedést.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A	Intézkedés címe:	Különböző higiénés, közlekedési, közbiztonsági, pénzügyi, dropprevenciós ismeretekkel kapcsolatos előadások tartása az általános iskolában és óvodában a gyermekek részére a tudatos és egészséges életmód eléréséhez.
B	Feltárt probléma megnevezése	A gyermekek nem rendelkeznek megfelelő higiénés, közlekedési, közbiztonsági és pénzügyi, dropprevenciós alapismeretekkel, ami a tudatos és egészséges életmódhoz szükséges.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A gyermekek életszemléletének átformálása az egészséges, pénzügyileg tudatos életmód irányába.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Tiszacsege Város Szociális Szolgáltatás szervezési koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) Legyen jobb a gyermekeknek Nemzeti Stratégia (2007-2032)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Közzvéleménykutatás, igényfelmérés. - végrehajtva Pályázati erőforrások felkutatása. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges Anyagi erőforrások felkutatása. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges Megvalósítási helyszín kijelölése. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges Kivitelező megtalálása. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges Megvalósítás. 2024-2027. évben továbbra is szükséges Után követés, a létrehozott létesítmény működtetése, állagának megóvása, őrzés, vagyonvédelem. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027. 09.29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A gyermekek esélyegyenlőségi helyzete javul. A célcsoport társadalmi megbecsülésének növekedése. Felmerülő szükségletek kielégítetté válnak.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Anyagi erőforrás: pályázati forrás. Humán erőforrás: Igény a terekre, megfelelő igénybevevői létszám.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Igényfüggő, a lakosság és a felelősök hozzáállásának nagy szerepe van benne
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés	nem releváns

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

	esetében az együttműködés bemutatása	
--	--------------------------------------	--

Ezen intézkedés végrehajtása megtörtént. 2023-ban és 2024-ben az Európai Mobilitási Hét keretében a Balmazújvárosi Rendőrkapitányság dolgozói közlekedési ismeretekkel egybekötött KRESZ vetélkedőt rendeztek az általános iskolában, valamint játékos beszélgetés keretében közlekedési ismereteket adtak át az óvodás korú gyermekeknek. Iskolarendőri program működik az iskola és a rendőrség között. Drogprevenció, illetve az adott helyzettől függően az aktuális állapotoknak megfelelő prevenciók előadások megtartása. A sikerességéből adódóan az intézkedést továbbra is fenntartjuk a következő generációnak.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A	Intézkedés címe:	Életmód klubok, testmozgást elősegítő klubok számának a településen, amely a nők hasznos szabadidő eltöltése mellett a fizikai és mentális épülést célozza.
B	Feltárt probléma megnevezése	A nők hasznos szabadidő eltöltésének megszervezése nem megoldott a városban, nincsenek életmód jellegű, testmozgást elősegítő klubok, ahol a nők egymás között megbeszélhetnék a problémáikat, mind fizikálisan, mind lelkiekben feltöltődhetnének.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A nők testi és lelki feltöltődésének elősegítése, amely kihat a mindennapjaikra, családi életükre.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatás Szervezési Koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Közzvéleménykutatás, igényfelmérés. - végrehajtva Pályázati erőforrások felkutatása. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges Anyagi erőforrások felkutatása. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges Klubok beindítása, megvalósítás. 2024-2027. évben továbbra is szükséges Után követés, a létrehozott klubok működtetése, új klubok létrehozása - 2024-2027. évben továbbra is szükséges
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027.09.29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A nők fizikálisan és mentálisan is kiteljesednek, megtalálják önmagukat, továbbá azt a közeget, ahol támaszt, kérdéseikre választ kaphatnak. Mindez hozzájárul a kiegyensúlyozott családi élethez, a nők megbecsüléséhez. A kialakult feszültség levezetése, a társas kapcsolatok fejlődése egy egészségesebb lelkiületű nőt eredményez, melynek hatására az élet számos területén magabiztosan tudnak érvényesülni. (család, munka, szabadidő) A célcsoportok társadalmi megbecsülésének növekedése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Anyagi/tárgyi erőforrás: Pályázati források, egyéb anyagi erőforrások (támogatók) Humán/emberi erőforrás: Igény a klubokra, megfelelő jelentkezői, résztvevői és szervezői létszám
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megfelelő témaválasztása, a felmerülő igényeknek megfelelően
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés	nem releváns

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

	esetében az együttműködés bemutatása	
--	--------------------------------------	--

Az adott intézkedés végrehajtása megtörtént főleg az önszerveződő csoportoknak köszönhetően. Pl.: Aerobic, Cantare kórus, baba-mama klub. Az intézkedés továbbra is fontos a nők szempontjából. A sikerességéből adódóan az intézkedést továbbra is fenntartjuk.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A	Intézkedés címe:	A Tiszacsegei Református Egyházközség által bentlakásos idősok otthonának létesítése befektető vállalkozó közreműködésével. Az idősok számára elkülönített pénzalap létrehozása, mely révén később igénybe tudják venni a szolgáltatást.
B	Feltárt probléma megnevezése	Nem megoldott az idősok bent lakásos elhelyezése a településen. Sem az önkormányzat, sem a református egyház nem rendelkezik önerővel idősotthon építéséhez. A várakozók száma magas a bentlakásos intézményi elhelyezésre. Az idősok nem rendelkeznek pénzügyi háttérrel az idősotthon igényléséhez.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A bentlakásos idősok otthonának megépülésével az idősotthoni elhelyezésre várakozók száma csökkenne, a tiszacsegei, önmaguk ellátására már nem képes idősok saját városukban tudnának élni a jövőben is, otthonukhoz, családjukhoz, barátaikhoz közel. A pénzügyi alappal a szolgáltatás igénylése elérhetővé válna.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Tiszacsege Város Településfejlesztési Koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1.Települési szintű felmérés - végrehajtva 2.Pályázatok figyelése - 2024-2027. évben továbbra is szükséges
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027.09.29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A tiszacsegei, önmaguk ellátására saját otthonukban már nem képes idősok bentlakásos elhelyezése helyben megoldódik.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Anyagi erőforrás: Pályázati lehetőségek, befektető vállalkozó felkutatása. Humán erőforrás: Önkormányzati dolgozók Önkormányzati intézmények dolgozói
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megfelelő témaválasztása, a felmerülő igényeknek megfelelően
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Ezen intézkedést pályázati forrás lehetőségének hiánya miatt továbbra sem tudjuk megvalósítani, ezért változatlanul hagyjuk az intézkedést.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A	Intézkedés címe:	Mozgássérült parkolók létesítése a városban, közlekedési infrastruktúra fejlesztése. Önkormányzat részéről kapcsolat felvétele a gyógyszerházzal, üzletekkel az akadálymentesítésre való megoldás kapcsán a fogyatékkal élők napi ügyintézésének megkönnyítése érdekében. Önkormányzati intézmények akadálymentesítettségi szempontból történő felülvizsgálata, hiányosságok pótlása. Toleranciára ösztönző előadások tartása az iskolákban, intézményekben, egyéb munkáltatókkal a társadalmi elfogadás elősegítése érdekében együttműködve a Mozgáskorlátozottak Hajdú-Bihar Megyei Egyesületével.
B	Feltárt probléma megnevezése	A városban rendkívül kevés a mozgássérült parkoló, az autóval közlekedő fogyatékkal élők parkolása nem megoldott. Probléma továbbá, hogy a jelenlegi közlekedési infrastruktúra nem kedvez a fogyatékkal élőknek, kevés a zebra átkelő, a járdák keskenyek, a járdák és utak rossz minőségűek, burkolatuk egyenetlen. A városban található üzletek, gyógyszerháza nem akadálymentesítettek, a fogyatékkal élők mindennapi bevásárlást, az ügyintézését önállóan nehezen, vagy csak segítséggel tudják megoldani. Pályázati erőforrás hiányában az önkormányzati intézmények akadálymentesítettsége nem teljes körűen megoldott. A fogyatékkal élő személyek társadalmi elfogadásának erősítése szükséges.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az akadálymentes környezet jelenlegi állapotához képest javuló tendenciát mutat, a fogyatékkal élők közlekedési feltételei javulnak
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Tiszacsege Város Gazdasági Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	1. Pályázati források figyelemmel kísérése. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges 2. Települési szintű felmérés. - végrehajtva 3. Új beruházás megkezdésénél figyelemmel kell lenni az akadálymentesítésre. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges 4. Beruházások megkezdése. - 2024-2027. évben továbbra is szükséges 5. Közlekedési infrastruktúra szemmel látható fejlődése, célok megvalósulása (új járdák, jobb utak, mozgássérült parkolók, kapaszkodók - 2024-2027. évben továbbra is szükséges
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2027.09.29.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az akadálymentes környezet jelenlegi állapotához képest javuló tendenciát mutat, a fogyatékkal élők közlekedési feltételei javulnak.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Anyagi erőforrás: Pályázati lehetőségek Vállalkozások saját anyagi beruházása Humán erőforrás: Önkormányzati dolgozók Önkormányzati intézmények dolgozói Nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetői Vállalkozások vezetői
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Amennyiben a tervek meg tudnak valósulni a fenntarthatóságot nem fenyegeti veszély.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Az intézkedés részlegesen valósult meg, viszont a pályázatok miatt a többi elem végrehajtása folyamatban van. A TOP_PLUSZ 1.2.1. kódszámú „Élhető település” elnevezésű pályázat keretében 40 db parkoló kerül kialakításra a Kossuth utca 5. szám alatti területen (Polgármesteri Hivatal udvara), melyből 2 db mozgáskorlátozott parkoló lesz. A Fő utca mindkét oldala az Iskola utcától az erdészeti lejáróig egységes térkőburkolatot kap, valamint a Kossuth utcán lévő járda is a Fő utca felől a Polgármesteri Hivatalig, összesen közel 3 km hosszan.

A VP6-7.2.1.1. kódszámú „Helyi termékértékesítést szolgáló piac infrastrukturális- és eszköz fejlesztése” című pályázatban pedig 14 db parkoló létesül az Iskola és Fő utca sarkán épülő piac megvalósításakor, melyből 1 db mozgáskorlátozott parkoló lesz.

A TOP-PLUSZ 1.2.3. kódszámú „Belterületi utak fejlesztése Tiszacsegén” című pályázat keretében Tiszacsege több utcája kap új aszfaltburkolatot (Liszt Ferenc utca, Török Bálint utca, Kinizsi utca, Rákóczi utca, Arany János utca, Óvoda utca, Zátony VIII. utca, Ültetés utca), összesen több, mint 3 km hosszúságban. A kivitelezési munkálatok 2025. év elején kezdődnek.

A Magyar Falu Program (MFP-BJA/2022) keretében 2023-ban a Fő utca egy járdaszakaszának és a Vasút utca egy járdaszakaszának aszfalt burkolattal történő felújítása valósult meg 411 m hosszan, közel 5 millió Ft pályázati forrásból.

A Magyar Falu Program keretében 2024-ben (MFP-UHJ/2023) a Vasút utca másik szakasza és a Barna utca teljes járdaszakaszának aszfaltburkolattal történő felújítása valósult meg 341,5 fm hosszan, 4.510.120.- Ft pályázati forrásból.

A Magyar Falu Program támogatásával (MFP-UHK/2022) 2023. években a Hataj utca egy szakasza, és az Óvoda utca egy szakasza kapott új aszfaltburkolatot összesen 400 m hosszan, pályázati forrásból.

A Magyar Falu Program lehetőséget biztosított az (MFP-UHJ/2024) „Út, híd, járda, kerékpárforgalmi létesítmény építése/felújítása-2024” című pályázat során, hogy a meglévő kerékpárút 525 méteres szakaszát felújítsuk, ezzel biztosítva a kerékpározók biztonságos közlekedését.

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

2024. decemberi felülvizsgálat megállapítás szerinti intézkedések:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódás a országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés és felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	A szegregátumban élő romák és mélyszegénységben élők esélyegyenlőségének javítása, közösségi helyiség, rendezvénytér létrehozásával.	Jelenleg még mindig magas a városban a szegregátumban élők száma. Tiszacsegen két szegregátum található. Audvari szegregátumok egyikében sem rendelkezik a Tiszacsege Roma Nemzetiségi Önkormányzat udvarral rendelkező székhellyel, ahol megoldott volna a rendezvények szervezése, szabadidő hasznos eltöltése.	Tiszacsege Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Új Roma Stratégia (2019-2030)	1.Pályázati erőforrások felkutatása 2.Anyagi erőforrások felkutatása 3.Megvalósítási helyszín kijelölése 4.Kivitelező megtalálása 5.Megvalósítás 6.Utánkövetés, a létrehozott létesítmény működtetése állagának megóvása, őrzés, vagyonvédelem	polgármester	2027. 09. 29. (szerda)	•Szegregátumban élők esélyegyenlőségi helyzete javul. •Célcsoport társadalmi megbecsülésének növekedése. •Felmerülő szükségletek kielégítetté válnak.	Anyagi/tárgyi erőforrás: •Pályázati forrás •Humán/emberi erőforrás: •Megfelelő igénybe vevői és működtetői létszám (programszervezők, finanszírozók és résztvevők)	Igényfűggő, a lakosság és a felelősök hozzáállásának nagy szerepe van benne. Az állagmegóvást a megfelelő vagyonvédelem biztosítja.	---	

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

		roma és tudatos és mélyszegénység egészséges gben élő életmód lakosság nem eléréséhez. rendelkezik megfelelő mentálhigiénés és pénzügyi alapismeretekk el, amit a tudatos és egészséges életmódhoz szükséges.									
II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	Különböző higiénés, közlekedési, közbiztonsági, pénzügyi, drogprevenció s ismeretekkel kapcsolatos előadások tartása az általános iskolában és óvodában gyermekek részére a tudatos és egészséges életmód eléréséhez.	A gyermekek nem rendelkeznek megfelelő higiénés, közlekedési, közbiztonsági és pénzügyi, drogprevenció s alapismeretekk el, ami a tudatos és egészséges életmódhoz szükséges.	Különböző higiénés, közlekedési, közbiztonsági, pénzügyi, drogprevenció s ismeretekkel kapcsolatos előadások tartása az általános iskolában és óvodában gyermekek részére a tudatos és egészséges életmód eléréséhez.	Tiszacsege Város Integrált Településfejl esztési Stratégiája	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekek ek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	1.Pályázati erőforrások felkutatása 2.Anyagi erőforrások felkutatása 3.Megvalósít ási helyszín kijelölése 4.Kivitelező megtalálása 5.Megvalósít ás	polgárm ester	2027. 09. 29. (szerda)	•A gyermekek esélyegyenlősé gi helyzete javul •A célcsoport társadalmi megbecsülésén ek növekedése •Felmerülő szükségletek kielégítetté válnak	Anyagi/tárgyi erőforrás: •Pályázati forrás Humán/embe ri erőforrás: •Igény a szerepe van terekre, megfelelő igénybe vevői létszám	•Igényfüggő --- , a lakosság és a felelősök hozzaállása nak nagy szerepe van benne.
III. A nők esélyegyenlősége											
1	Életmód klubok, testmozgást elősegítő klubok létrehozása a településen,	A nők hasznos szabadidő eltöltésének megszervezése nem megoldott a városban, nincsenek	A nők testi és lelki feltöltődésének elősegítése, amely kihat mindennapjaikr	Tiszacsege Város Integrált Településfejl esztési Stratégiája	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségé t Elősegítő Nemzeti	1.Pályázati erőforrások felkutatása 2.Anyagi erőforrások felkutatása 3.Után	polgárm ester	2027. 09. 29. (szerda)	•A nők fizikálisan és mentálisan is kiteljesednek, megtalálják önmagukat, továbbá azt a	Anyagi/tárgyi erőforrás: •Pályázati források, egyéb anyagi erőforrások (támogatók) n	•Megfelelő --- témaválaszt ása, a felmerülő igényeknek megfelelőe

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

	amely a nők életmód jellegű, a, családi hasznos testmozgást életükre. szabadidő elősegítő eltöltése klubok, ahol a mellett anők egymás fizikai és között mentális megbeszélhetné épülést k a célozza. problémáikat, mind fizikálisan, mind lelkiekben feltöltődhetnek ek.			Stratégia (2010-2021)	követés, a létrehozott klubok működtetés e, új klubok létrehozása			közeget, ahol támaszt, kérdéseikre választ kaphatnak. Mindez hozzájárul kiegyensúlyozo tt családi élethez, a nők megbecsüléséh ez. A kialakult feszültség levezetése, a társas kapcsolatok fejlődése egy egészségesebb lelkületű nőt eredményez, melynek hatására az élet számos területén magabiztosan tudnak érvényesülni. (család, munka, szabadidő) •A célcsoportok társadalmi megbecsülésén ek növekedése	Humán/embe ri erőforrás: •Igény a klubokra, megfelelő jelentkezői, arésztvevői és szervezői létszám		
IV. Az idősek esélyegyenlősége											
1	A Tiszacsegei Református Egyházközség által bentlakásos idősek otthonának létesítése befektető	Nem megoldott az idősek bentlakásos elhelyezése településen. Sem az önkormányzat, sem református	A bentlakásos idősek otthonának megépülésével az idősotthoni elhelyezésre várakozók száma csökkenne, a	Tiszacsege Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Időügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	1.Pályázatok figyelése, befektető vállalkozó felkutatása.	polgármester	2027. 09. 29. (szerda)	A bentlakásos idősek otthonának megépülésével az idősotthoni elhelyezésre várakozók száma csökkenne, az	Anyagi erőforrás: •Pályázati forrás Humán erőforrás •Igénylők •Önkormányzati dolgozók	•A térítési díjakból, gondozási díjakból és állami normatívából fenntartható az

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

	vállalkozó közreműködésével.	egyház nem rendelkezik önerővel időotthon építéséhez. A idősek saját várankozók száma magas atudnának élni a bentlakásos jövőben is, intézményi otthonukhoz, elhelyezésre. Az családjukhoz, idősek nem barátaikhoz rendelkeznek közel. A pénzügyi háttérrel azalappal a időotthon igényléséhez.	tiszacsegei, önmaguk ellátására már nem képes saját városukban tudnának élni a jövőben is, otthonukhoz, családjukhoz, barátaikhoz közel. A pénzügyi szolgáltatás igénylése elérhetővé válna.						tiszacsegei, önmaguk ellátására már nem képes saját városukban tudnának élni a jövőben is, otthonukhoz, családjukhoz, barátaikhoz közel. A pénzügyi alappal a szolgáltatás igénylése elérhetővé válna.	•Önkormány zati intézmények dolgozói	intézmény. •A helyi igények kielégítése mellett a kistérség, illetve járás területére is kiterjeszthe tő az intézmény illetékessé g e.	
--	------------------------------	---	--	--	--	--	--	--	--	--------------------------------------	--	--

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Mozgássérült parkolók létesítése városban, közlekedési infrastruktúra fejlesztése.	A városban rendkívül kevés a mozgássérült parkoló, az autóval közlekedő fogyatékkal élők parkolása nem megoldott. Probléma továbbá, hogy a jelenlegi közlekedési infrastruktúra nem kedvez a fogyatékkal élőknek, kevés a zebra átkelő, a járdák keskenyek, a járdák és utak rossz minőségűek, burkolatuk	Mozgássérült parkolók létesítése városban, közlekedési infrastruktúra fejlesztése. Önkormányzat részéről kapcsolat a felvétele a gyógyszerházzal, üzletekkel az akadálymentesítésre való megoldás kapcsán a a fogyatékkal élők napi ügyintézésének megkönnyítése érdekében. Önkormányzati intézmények	Tiszacsege Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Országos Fogyatékos ügyi Program (2015-2025)	•Pályázati kiírások nyomon követése •Felmérés •Új beruházások nál az akadálymentesítés megvalósulása	polgármester	2027. 09. 29. (szerda)	Mozgássérült parkolók létesítése városban, közlekedési infrastruktúra fejlesztése. Önkormányzat részéről kapcsolat felvétele a gyógyszerházzal, üzletekkel az akadálymentesítésre való megoldás kapcsán a a fogyatékkal élők napi ügyintézésének megkönnyítése érdekében. Önkormányzati intézmények	Anyagi erőforrás: •Pályázati források saját anyagi beruházása, támogatása Humán erőforrás •Önkormány zati dolgozók •Önkormány zati intézmények •Önkormány zati vezetők •Vállalkozás	Amennyibe n a tervek meg tudnak valósulni a fenntarthat óságot nem fenyegeti veszély.	---
---	--	---	---	---	--	--	--------------	------------------------	---	---	---	-----

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

		egyenetlen. A városban található üzletek, gyógyszerár nem akadálymentesített, fogyatékkal élők mindennapi bevásárlást, ügyintézését önállóan nehezen, vagy csak segítséggel tudják megoldani. Pályázati erőforrás hiányában az önkormányzati intézmények akadálymentesítettége nem teljes körűen megoldott. Toleranciára ösztönző előadások tartása az iskolákban, intézményekben, egyébmunkáltatókkal a társadalmi elfogadás elősegítése érdekében együttműködve a Mozgáskorlátoz	akadálymentesítettési szempontból történő felülvizsgálata, hiányosságok pótlása. A fogyatékkal élők társadalmi elfogadásának erősödése.						akadálymentesítettési szempontból történő felülvizsgálata, hiányosságok pótlása.	ok vezetői •Hivatali szervek illetékes szakemberei		
--	--	---	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

		ottak Hajdú- Bihar Megyei Egyesületével.										
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre

- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület faktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az

esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Tiszacsege város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Tiszacsege Város Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 126/2022. (IX. 29.) KT. számú határozatával elfogadta.

III. Ezt követően Tiszacsege Város Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatát 167/2024. (XII.17.) KT. számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Tiszacsege, 2024.

Szeli Zoltán
polgármester

Tiszacsege Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA